

BİZNES HƏYATI

ASK-nın
dövrü
jurnalı

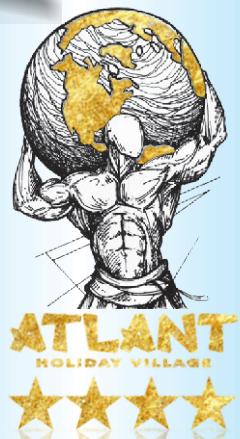
Nº 21
iyul 2018

50-dən artıq xarici
iqtisadi fəaliyyət iştirakçısına
“Yaşıl dəhliz” buraxılış sistemindən
istifadə hüququ verilib

ATLANT

"Atlant" Azərbaycanın ən dilbər guşələrindən birində rahat istirahət və əyləncə üçün nəzərdə tutulan müasir turzm obyektidir. Mərkəz yaradıllarkən müasir dizayn və metodlardan istifadə olunması ideya müəlliflərinə bu maraqlı və uğurlu layihəni məhz belə bir gözəl məkanda-Nabrandə çox yüksək səviyyədə reallaşdırmağa imkan verib.

"Atlant" Ailəvi İstirahət və Əyləncə Mərkəzinin yerləşdiyi yer mükəmməl təbiət şərtləri və ecazkar peyzajları ilə fərqlənir: zəngin bitki aləmi və palid ağaclarından ibarət gözəl meşə dənizkənarı landşaftla əla uyğunluq təşkil edir. Bu xüsusiyyət bizə əyləncələrin spektrini genişləndirməyə imkan yaradır və arzu edənlər üçün meşə üzrə gəzintilər, yürüşlər təşkil edilmişdir ki, Siz burada yerli təbiətin qeyri adı gözəlliyyindən həzz ala bilərsiniz. Həmçinin Sizə xeyli təəsüratlar və sağlamlıq üçün faydalı olan rəngarəng istirahət növləri vəd edir. Ləpədöyənin səsi, yarpaqların xışlılığı və quşların cəh-cəhi yay səslərinin hormoniyasını tamamlayacaq və Sizin yaddaşınızda "Atlant"da keçirilmiş zamanın təkrarolunmaz təsvirini yaradacaqdır.

Əlaqə: 050 375 47 47 | 055 600 66 24 | 050 312 77 28 | 055 277 70 24

BİZNES HƏYATI

İyul 2018

Nº21

Redaksiya şurası:

Məmməd Musayev
Ziyad Səmərdzadə
Xan Hüseyn Kazımlı
Şirzad Abdullayev
Bəxtiyar Ağayev
Taleh Qasımov
Vüqar Abbasov
Aliyə Əzimova
Jalə Hacıyeva
Abbas Əliyev
Əbülfət Məhərrəmov

Baş redaktor:

Vüqar Zeynalov

Redaktor:

Günel Yusifqızı

Art dizayner:

Samir Salmanov

Xəbar bloklarının hazırlanmasında www.ask.org.az saytının materiallarından istifadə edilmişdir. Müəllif mövqeyi Redaksiyanın mövqeyi ilə üst-üstə düşməyə bilər. Reklam materiallarının məzmununa görə Redaksiya məsuliyyət daşıdır. Jurnalın materiallarının təkrar dərc edilməsi yalnız razılıq əsasında mümkündür. Jurnal Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası (ASK) tərəfindən təsis edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası, Bakı ş., Az1110,
Akademik Həsən Əliyev küç. 57, 3-cü mərtəbə
Tel: (+99412) 465 72 42 (43-46)
Faks: (+99412) 465 72 43
E-mail: office@ask.org.az
gammadova@ask.org.az
Veb-səhifə: www.ask.org.az

04 "İqtisadi islahatları dərinlaşdırmağa üçün biz sahibkarlardan böyük fəaliyyət gözləyirik"

08 "Məqsədli dövlət proqramları ölkənin sosial-iqtisadi inkişafına müstəsnə töhfələr verir"

12 50-dən artıq xarici iqtisadi fəaliyyət iştirakçısına "Yaşıl dəhliz" buraxılış sistemindən istifadə hüququ verilib

18 BəT-in Baş direktoru Qay Rayder: Bu gün elə etməliyik ki, BəT və onun standartları insanlara və onların ehtiyaclarına həmişəkindən daha uyğun və səmərəli olsun

22 "Suvarma suyu ilə təchizatın yaxşılaşdırılması üçün təkliflər nəzərdən keçirilir, qarşıda galan illərdə bu masalalar öz həllini tapacaq"

MÜNDƏRİCAT

26 Uçuşların sayının artması Azərbaycanın yeni turizm istiqaməti kimi tanınmasının göstəricisidir

30 Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında mövcud layihələr üzrə istehsalatda və tikintidə 7500-dən artıq insan çalışır

33 "Ucuz reklama getmədən, mediada daha ciddi müalicə-diaqnostika üsullarının tətbiqi xalqa çatdırılmalıdır"

38 Özəl sahibkarlarla iş birliyimiz var

41 Sahibkarlıq universiteti modelini inkişaf etdirməyi hədəfləyən UNEC iş dünyası ilə uğurlu strateji əməkdaşlıq qurub

44 Blokçeyn və kriptovalyuta texnologiyasının, Azərbaycanda kiçik və orta biznesin inkişaf etdirilməsində rolü

48 "Məqsədimiz mebel istehsali sahəsində yerli istehsali artırmaqdır"

50 "Nağdsız cəmiyyət" haqqında arzular: Avropanın Birliyi və AYİB-in dəstəyi ilə onlayn ödəmə platforması yenidən qurulub

MÜNDƏRİCAT

52 35 yaşdan sonra iş tapmaq niyə çətinlaşır?

56 Ən yaxşı təcrübəni ölkəmizə gətirdik

58 Yeni biznes ideyalarını necə yaradaq?

60 Müflisləşmə bədbəxtlik yox, əksinə, faydalıdır

63 Bakı şəhərində BəT-in Baş direktorunun iştirakı ilə "Dayanıqlı inkişaf Məqsədlərinə doğru, davamlı inkişafın və layiqli əməyin təbliği" mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib

64 Azərbaycan nümayəndə heyəti Beynəlxalq Əmək Konfransının 107-ci sessiyasında iştirak edib

65 Azərbaycan Sahibkarlar Konfederasiyasının prezidenti Məmməd Musayev Beynəlxalq Əmək Təşkilatının prezidenti Qay Rayderla görüşüb

66 Azərbaycan Sahibkarlar Konfederasiyası ilə Rusyanın Sənayeçilər və Sahibkarlar İttifaqı arasında əməkdaşlıq memorandumu imzalanıb

66 Sahibkarlarla görüş keçirilib

67 "Gömrük və sahibkarlıq" mövzusunda görüş keçirilib

68 "Sahibciliyi və idman müəssisələri ilə iş" komissiyasının tərkibi yenidən formallaşdırılıb

“İqtisadi islahatları dərinləşdirmək üçün biz sahibkarlardan böyük fəaliyyət gözləyirik”

*Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti İlham Əliyev*

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2018-ci ilin birinci yarısının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclası keçirilib. Dövlət başçısının nitqinin qısa xülasəsini oxuculara təqdim edirik.

Bu ilin altı ayında qarşıda duran bütün vəzifələr uğurla icra edildi, Azərbaycan öz dinamik inkişaf templərini saxlaya bildi. Bu il Azərbaycan həm iqtisadi, həm beynəlxalq siyaset sahələrində uğurlar əldə etmişdir.

Əlbəttə ki, bizim inkişafımızın təməlində həm düşünülmüş siyaset, həm güclü iradə, eyni zamanda, güclü iqtisadiyyat dayanır. Biz güclü iqtisadiyyat qura bilmışik, bu gün heç kimdən asılı deyilik, özümüz öz taleyimizin sahibiyik və iqtisadi sahədə böyük uğurlar əldə etmişik. Son 15 ilin göstəriciləri bunu əyani sübut edir. İqtisadi baxımdan 15 il ərzində Azərbaycan qədər inkişaf edən ikinci dövlət yoxdur. Hətta böhranlı illərdə də biz öz iqtisadi gücümüzü qoruya bilmışik. Deyə bilərəm ki, biz böhrandan az itkilərlə çıxa bilmışik.

Bu ilin göstəriciləri isə onu deyir ki, əvvəlki ilərdə apardığımız islahatlar və bu il aparılan islahatlar gözəl nəticələr verir. Mən bəzi rəqəmləri Azərbaycan ictimaiyyətinə çatdırmaq istərdim. Beləliklə, altı ay ərzində ümumi daxili məhsul 1,3 faiz artmışdır. Hesab edirəm ki, bu, yaxşı göstəricidir. Ondan daha yaxşı göstərici odur ki, qeyri-neft sektorumuz 2 faiz artmışdır. Sənaye istehsalı 1 faiz artsa da, bu da məqbul rəqəmdir. Qeyri-neft sənayemiz 8,8 faiz artmışdır. Bu, onu göstərir ki, qeyri-neft sektoruna qoyulan investisiyalar, sahibkarlara göstərilən dəstək öz bəhrəsini verir.

Kənd təəssüratı 7,6 faiz artmışdır. Xüsusilə bitkiçiliyi qeyd etmək istərdim. Bitkiçilik 14 faizdən çox artmışdır. 67 min yeni iş yeri yaradılmışdır. Onlardan 58 mini daimi iş yeridir. Ölkə iqtisadiyyatına 6 milyard dollar sərmayə qoyulmuşdur. İnflyasiya cəmi 3 faizdir. Əhalinin pul gəlirləri 9,3 faiz artmışdır. İnflyasiyanın aşağı səviyyədə olması onu göstərir ki, ölkəmizdə makroiqtisadi sabitlik tam təmin edilir.

Xarici ticarət dövriyyəsi 35 faiz artmışdır. İxrac 34 faiz, o cümlədən qeyri-neft ixracı 20 faiz artmışdır. Xarici ticarətin müsbət saldosu 4,2 milyard dollardır, əlbəttə ki, ilin sonuna qədər daha da artacaq. Bu, çox böyük rəqəmdir, bir daha onu göstərir ki, makroiqtisadi sabitlik tam təmin edilir.

Bir sözlə, əsas iqtisadi göstəricilərimiz bundan ibarətdir. Əlavə edək ki, ilin əvvəlindən valyuta ehtiyatlarımız da artıb və bu gün ölkəmizin valyuta ehtiyatları 44,3 milyard dollar təşkil edir. İlin sonuna qədər bu rəqəm daha da böyüyəcək. Bu, onu göstərir ki, biz çox inamlı inkişaf edirik. İqtisadi inkişaf davam etdiriləcək. Sənaye, kənd təsərrüfatı sahələrində bu il böyük işlər görülləbdür. Artıq gözəl nəticələr var. Bu barədə bir qədər sonra danışacaq. Əminəm ki, ilin sonuna qədər yaxşı nəticələr olacaqdır. Beləliklə, ölkəmizin dinamik inkişafı təmin edilir.

Bu ilin birinci yarısında həm nəqliyyat, həm energetika sahələrində önemli hadisələr baş vermişdir. May ayında Ələt Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı istifadəyə verilmişdir. Bu, çox böyük hadisədir. Deyə bilərəm ki, bu, keçən il Bakı-Tbilisi-

Cənub Qaz Dəhlizinin reallaşmasında da çox böyük addımlar atılıb. May ayında Cənub Qaz Dəhlizinin rəsmi açılışı olmuşdur və bu, tarixi hadisədir. İyun ayında isə TANAP-ın rəsmi açılışı oldu. Beləliklə, Cənub Qaz Dəhlizinin dörd layihəsindən üçü artıq reallaşib - "Şahdəniz-2", Cənubi Qafqaz Kəməri və TANAP layihəsi. Dördüncü layihə - TAP qrafik üzrə icra edilir.

Qars dəmir yolu istismara verilməsindən sonra nəqliyyat sektorunda ikinci böyük hadisədir. Ələt limanı indi uğurla fəaliyyət göstərir. Azərbaycanın beynəlxalq nəqliyyat və logistika mərkəzinə çevrilməsi üçün bu limanın çox böyük əhəmiyyəti var.

Cənub Qaz Dəhlizinin reallaşmasında da çox böyük addımlar atılıb. May ayında Cənub Qaz Dəhlizinin rəsmi açılışı olmuşdur və bu, tarixi hadisədir. İyun ayında isə TANAP-ın rəsmi açılışı oldu. Beləliklə, Cənub Qaz Dəhlizinin dörd layihəsindən üçü artıq reallaşib - "Şahdəniz-2", Cənubi Qafqaz Kəməri və TANAP layihəsi. Dördüncü layihə - TAP qrafik üzrə icra edilir.

Bunlar bu ilin altı ayında əldə edilmiş əsas nəqliyyətlərdir. Əlbəttə ki, bütün nailiyyətlər haqqında danışmaq üçün bir neçə saat vaxt lazım olacaq. Biz iclasın sonrakı hissəsində həm görülmüş işlər, həm də vəzifələr haqqında danışacaqıq.

Ötən altı ayın göstəriciləri deməyə əsas verir ki, biz 2018-ci ilin əvvəlində qarşımıza qoyduğumuz bütün vəzifələrə uğurla nail olacaq. Bundan sonrakı illərdə Azərbaycan iqtisadiyyatı dinamik şəkildə inkişaf etməlidir. Bunu təmin etmək üçün, əlbəttə ki, islahatlar daha da dərinləşməlidir.

Son illər ərzində apardığımız islahatlar öz gözəl bəhrəsini vermişdir. Əgər biz bu islahatları aparma-sayıdış, bu qədər böyük iqtisadi uğurlara çata bilməzdik. Ancaq hesab edirəm ki, indiki dövrə biz bu islahatları daha da dərinləşdirməliyik. Elə etməliyik ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı uzunmüddətli, gələcəkdə dayanıqlı iqtisadiyyat kimi özünü göstərsin, neftdən, qazdan asılılıq daha da aşağı düşsün və qeyri-neft sektorunun inkişafi sürətlə davam etdirilsin.

İqtisadi və maliyyə sektorlarında maksimum şəffaflıq təmin edilməlidir. Bu şəffaflıq imkan verəcək ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı daha inamlı inkişaf etsin, qeyri-neft sektorunuza xarici sərmayə daha böyük həcmə qoyulsun. Çünkü bu sektora xarici sərmayənin lazımı səviyyədə olmamasının əsas səbəbi qeyri-şəffaf vəziyyətdir. Eyni zamanda, qanunvericilikdə də əlavə tədbirlər görülməlidir, baxmayaraq

ki, bizim qanunvericiliyimiz xarici sərmayənin cəlb edilməsi üçün çox əlverişlidir. Əgər belə olmasayı, ölkə iqtisadiyyatına 230 milyard dollardan çox sərmayə qoyulmazdı. Ancaq müasir dövrün tələbləri dikta edir ki, islahatlar daha da dərinləşsin və şəffaflıq tam təmin edilsin.

Deyə bilərəm ki, son vaxtlar vergi və gömrük sistemlərində aparılan islahatlar öz bəhrəsini verir. Bu sahələr bir-birinə bağlı olan sahələrdir və əlbəttə ki, islahatlar hər iki sahədə paralel olaraq aparılmalıdır və aparılır. Əminəm ki, görülmüş işlər nəticəsində yaxın gələcəkdə biz daha da böyük nəticələri görəcəyik. Vergi və gömrük orqanları dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin səviyyəsinə qalxmalıdır. Yəni, sadə dillə desək, vəzifə bundan ibarətdir.

Əlbəttə ki, kadr dəyişikliyi aparılmalıdır və aparılır. Əminəm ki, bu, öz bəhrəsini verəcək. Qabaqcıl ölkələrin təcrübəsi Azərbaycanda tətbiq edilməlidir. Bütün dövlət qurumları, eyni zamanda, sahibkarlar da bilməlidirlər ki, vergi və gömrük sistemlərində tam şəffaflıq təmin edilir, bərabər şərait yaradılıbdır, qeyri-sağlam rəqabətə son qoyulur. Sahibkarlar tam aydın bilməlidirlər ki, işləmə qaydaları nədən ibarətdir. O da çox sadədir: qanunlara riayət etmək, vergiləri tam ödəmək, qacaqmalçılıqla məşğul olmamaq və ölkə iqtisadiyyatına ziyan vurmamaq. Əsas şərtlər bundan ibarətdir.

Sahibkarlar da öz tərəfindən bu işlərdə məsuliyyətlərini göstərməlidirlər. Vergidən yayınma hallarına son qoyulmalıdır. Bu, kiçik və böyük sahibkarlarla aiddir. Hami qanun qarşısında bərabər olmalıdır. Vergi və gömrük orqanlarının rəhbərliyi qarşısında mənim tapşırıqlarım bundan ibarətdir. Heç kimin heç bir güzəştə yoxdur, ola da bilməz. Hər bir sahibkar vergisini tam ödəməlidir və vergidən başqa heç bir başqa ödəniş olmamalıdır. Mən bunu həm dövlət orqanlarına, həm də sahibkarlara deyirəm. Əgər belə hallar olarsa dərhal birbaşa Prezident Administrasiyasına və aidiyəti qurumlara məlumat göndərilməlidir. Çünkü biz bu sahədə tam sağlamlaşdırma siyasetimizi davam etdirib başa çatdırırmalyıq.

Əlbəttə ki, iqtisadi islahatları dəriləşdirmək üçün biz sahibkarlardan böyük fəaliyyət gözləyirik. Dövlət sahibkarlığın inkişafına böyük dəstək verir. Sahibkarlığa Kəmək Milli Fondunun xətti ilə sahibkarlara 2,2 milyard manat güzəştli kreditlər verilmişdir. Ancaq bu kreditlər hesabına ölkəmizdə 163 min yeni iş yeri yaradılmışdır. Bu il də 170 milyon manat güzəştli şərtlərlə kreditlərin verilməsi nəzərdə tutulur. Onun böyük hissəsi artıq altı ayda verilib. Qalan hissə də veriləcəkdir. Eyni zamanda, sahibkarlara metodiki tövsiyələr, məsləhətlər verilir. Biz xaricdə ticarət evlərinin açılması ilə sahibkarlara şərait yaradırıq ki, onlar öz ixrac imkanlarını genişləndirsənrlər. Deyə bilərəm ki, bu gün Azərbaycan dövləti qeyri-neft məhsullarının ixracının artırılmasına sahibkarlardan daha çox çalışır. Sahibkarlar bir qədər passividlər. Elə bil maraqlı deyillər ki, xarici bazarlara çıxınlar. Ona görə, dövlət bütün bu işləri öz üzərinə

Sənayenin inkişafı ilə bağlı yaxın gələcəkdə iki böyük zavod işə düşəcək. Hər iki zavod Sumqayıtda yerləşir - polimer zavodu və azot gübrələri zavodu. Bu zavodlar həm daxili bazarı tam təmin edəcək, idxaldan asılılıq aradan qaldırılacaq və böyük ixrac imkanımız yaranacaqdır. Bu zavodların işə düşməsi deyə bilərəm ki, müstəqillik dövründə sənaye sahəsində çox önemli hadisələr olacaqdır.

götürüb. Mənim tapşırıqlımla bir çox sərgilər, təqdimatlar keçirilir, ticarət evləri açılır. Bu proses çox geniş vüsət alacaq. İndi bir neçə ticarət evi açılıb. Məncə, Azərbaycanın xaricdə onlarla ticarət evi açılmalıdır. Sahibkarlar da bu işlərdə fəal iştirak etsinlər, xüsusilə, ixracla bağlı öz səylərini artırırsınlar.

İnvestisiya təşviqi mexanizmi işə düşüb, bunun çox böyük əhəmiyyəti var. Təsəvvür edin, əgər biz bu sistemi tətbiq etməsəydik 2,5 milyard manat sərmayəni özəl sektor qeyri-neft sektoruna qoymazdı. Məhz investisiya təşviqi sənədinin işə düşməsi nəticəsində 2,5 milyard manat dəyərində olan layihələr indi icra edilir. Bu, vaxtında atılmış addım idir, öz səmərəsini verir. Gələcəkdə bu sistem öz səmərəliliyini göstərəcəkdir.

Sənayenin inkişafı ilə bağlı yaxın gələcəkdə iki böyük zavod işə düşəcək. Hər iki zavod Sumqayıtda yerləşir - polimer zavodu və azot gübrələri zavodu. Bu zavodlar həm daxili bazarı tam təmin edəcək, həm də idxaldan asılılıq aradan qaldırılacaq və böyük ixrac imkanımız yaranacaqdır. Bu zavodların işə düşməsi deyə bilərəm ki, müstəqillik dövründə sənaye sahəsində çox önemli hadisələr olacaqdır.

Sənaye parklarında rezidentlərin sayı 50-yə yaxınlaşır. Sənaye parklarının yaradılması da öz səmərəliliyini göstərmişdir. Əgər biz bu parkları yaratmamışsak, orada investorlara yaxşı güzəştli şərtlər yaratmasaydıq indi 50-yə yaxın rezident olmazdı. Bu gün bu parklarda icra edilmiş və icra ediləcək layihələrin ümumi dəyəri 3,6 milyard dollardır. Bax, investisiya təşviqi sənədi 2,5 milyard manat sərmayə gətirir, sənaye parklarına isə 3,6 milyard dollar sərmayə qoyuluşu nəzərdə tutulur. Ondan 2,6 milyard dolları artıq qoyulub. Əlbəttə ki, Azərbaycanda avtomobil istehsalı başlayıb. Neftçalada ildə 10 min minik avtomobili istehsal ediləcək. Biz Gəncə avtomobil zavodunda 10 mininci traktorun istifadəyə verilməsini qeyd etmişik. Yəni, əminəm ki, sənaye parklarının fəaliyyəti uğurlu olacaq. İndi bir neçə şəhərdə parklar yaradılır. Təkliflər verilməlidir ki, gələn il biz bu siyaseti hansı şəhərlərdə davam etdirə bilərik.

Kənd təsərrüfatı ilə bağlı qarşıda duran əsas vəzi-

fələr bu sahədə ən müasir standartları tətbiq etməkdir. Son illərdə kənd təsərrüfatının inkişafına böyük diqqət göstərilmişdir. Demək olar ki, biz texnika parkımızı tamamilə yeniləmişik. Kənd təsərrüfatı texnikasının alınması bundan sonra da davam etdiriləcək, ancaq onun əsas hissəsi həll olunub. Özü də qeyd etməliyəm ki, dünyadan aparıcı şirkətlərinin texnikası bu gün bizim tarlalarımızda fəaliyyət göstərir və fermerlər də bu texnikadan çox razıdırular. Bu məqsədlə böyük vəsait nəzərdə tutulur. Burada qeyd olundu, təkcə bu il 160 milyon manat dəyərində 5 mindən çox texnika alınacaq. Keçən il 10 min texnika alınmışdır. Ancaq bu sahədə bundan sonra şəffaflıq tam təmin edilməlidir. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi qarşısında bu vəzifə qoyulub. Bizim texnika parkımız tam təftiş edilməlidir. Yeni alınacaq texnika ilə bağlı çox dəqiq təkliflər verilməlidir. O texnika bizim kənd təsərrüfatının ümumi inkişaf dinamikasına uyğun olmalıdır və prioritetləri də özündə eks etdirməlidir.

Bir daha demək istəyirəm ki, kənd təsərrüfatı qarşısında duran əsas vəzifə bu sahəni yüksək texnoloji sahəyə çevirməkdir. Bəzilərində belə təsəvvür var ki, kənd təsərrüfatı, necə deyərlər, elə ənənəvi qayda ilə inkişaf edə bilər. Bu, qətiyyən belə deyil. Bu gün dünyada elə texnologiyalar var ki, məhsuldarlığı bir neçə dəfə artırır. Biz həm aqrotexniki tədbirlərlə bağlı texnologiyaları, həm də su ilə təminat texnologiyalarını Azərbaycana gətirməliyik. Elə müasir suvarma sistemləri var ki, hər bir qarış torpaqdan maksimum səmərə ilə istifadə olunur. Bax, bu texnologiyaları biz Azərbaycana gətirməliyik və elektron kənd təsərrüfatı sistemini nəhayət ki, tətbiq etməliyik. Baxmayaraq ki, mən dəfələrlə bu məsələ ilə bağlı öz tapşırıqlarımı vermişdim, elektron kənd təsərrüfatı sistemi Azərbaycanda istədiyimiz formada, lazım olan formada mövcud deyil. Problemlər də məhz bundan qaynaqlanır. Ona görə, ən müasir texnologiyalar tətbiq edilməlidir. Xarici mütəxəssislər cəlb edilməlidir. Bu istiqamətdə artıq işlər görülür. Biz hər bir qarış torpaqdan səmərəli istifadə etməliyik. Mən dəfələrlə demisəm, kənd təsərrüfatı Azərbaycanda müəyyən dövrdən sonra ancaq intensiv yollarla inkişaf edə bilər. Biz hazırda böyük meliorasiya tədbirlərini görürük ki, suvarılmayan daha böyük torpaqlara su gətirək. Biz buna nail olacaqıq. Ancaq bizim torpaq, yəni, ərazi imkanlarımız o qədər də geniş deyil. Ona görə, ancaq səmərəli kənd təsərrüfatının inkişafı və yeni texnologiyaların tətbiqi nəticəsində biz istədiyimizə nail ola bilərik.

Aqroparkların yaradılması ilə bağlı burada mərzədə məlumat verildi. Qeyd etməliyəm ki, doğrudan da böyük fermer təsərrüfatlarının qurulması bu sahədə dönüş yaradı. Bu yaxınlarda mənə aqroparkların fəaliyyəti ilə bağlı geniş məruzə edildi. Dörd aqropark fəaliyyətdədir. Dördündə də mən açılışda olmuşam. On dörd aqropark isə bu ilin sonuna qədər istifadəyə veriləcək. Bitkiçiliklə məşğul olan bu aqroparklarda məhsuldarlıq ən yüksək səviyyədədir - ta-

xılçılıqda minimum 50 sentnerdir. Orta göstərici isə, - bu gün hələ biçin gedir, - hələlik 30 sentnerdir. Bu da əvvəlki dövrə nisbətən məqbul rəqəmdir. Ancaq Azərbaycanda orta məhsuldarlıq da ən yüksək səviyyədə olmalıdır.

Dövlət aqroparkların yaradılmasına çox böyük dəstək göstərir. Dövlət ancaq infrastruktur layihələrinə 200 milyon manatdan çox investisiya qoyub, sahibkarlara 100 milyon manatdan çox güzəştli şərtlərlə kreditlər verib. Ölkə üzrə 45 aqroparkın yaradılması nəzərdə tutulur. Bu aqroparklara təqribən 1-1,5 milyard manat sərmayə qoyulacaq.

Bu yaxınlarda Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi yaradıldı. Agentliyin qarşısında çox ciddi vəzifələr qoyuldu. Qida təhlükəsizliyi bu gün çox önəmli sahədir. Həm Azərbaycana gətirilən ərzaq məhsulları standartlara tam uyğun olmalıdır, eyni zamanda, Azərbaycanda istehsal edilən məhsullar beynəlxalq standartlara uyğun olmalıdır. İxrac edəcəyimiz məhsullar da elə səviyyədə olmalıdır ki, ixraca bağlı problem olmasın. Bunun üçün Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin fəaliyyəti çox yüksək səviyyədə təşkil edilməlidir. İndi bu işlər gedir. Laborator tədqiqatlar, torpaqların təhlili, münbətiyyət – bu işlər çox böyük dəqiqliklə aparılmalıdır və fermerlərə tövsiyə verilməlidir ki, hansı torpaqda hansı məhsul əkilərsə bunun daha çox səmərəsi olacaqdır.

Bildiyiniz kimi, turizm sektorunun inkişafi prioritətlər sırasındadır. Mənim qərarımla Dövlət Turizm Agentliyi yaradıldı. Məhz o məqsədlə ki, bu sahəyə daha böyük dövlət dəstəyi göstərilsin. Son illərdə turistlərin sayının artması çox müsbət haldır. Deyə bilərəm ki, turistlərin sayı 2016-cı ildə 22 faiz, 2017-ci ildə 20 faiz, bu ilin 6 ayında isə 10 faiz artdı. Mən bunu demisəm, bir daha demək istəyirəm ki, turizm ixrac sahəsidir. Çünkü bu, ölkəmizə valyuta gətirir. Bu ilin 6 ayında xarici vətəndaşlar Azərbaycanda ancaq bank kartları ilə 513 milyon manat pul xərcləmişlər. Bu, ancaq bank kartları ilə xərclənən pullardır və keçən ilə müqayisədə 21 faiz çoxdur. Bu pullar xidmət sektoruna, iş yerlərinin yaradılmasına, ictimai obyektlərin fəaliyyətinə, ölkəmizin iqtisadiyyatına gedir və bizim makroiqtisadi sabitliyimizə müsbət təsir göstərir.

İclasın sonunda bir daha Davos Dünya İqtisadi Forumunun hesablamalarını Azərbaycan ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırmaq istərdim. Son hesablamalara görə, Azərbaycan dünya miqyasında rəqabətqabiliyyətliliyinə görə 35-ci yerdədir. Yol infrastrukturunun inkişafına görə 36-ci yerdədir. Inkişaf edən ölkələr arasında inklüziv inkişaf indeksinə görə 3-cü yerdədir. Ümumi infrastrukturun inkişafına görə dünya miqyasında 26-ci yerdədir. Xalqın iqtidara dəstəyinə görə dünya miqyasında 20-ci yerdədir. Bax, bu rəqəmlər əyani şəkildə göstərir ki, Azərbaycan hansı böyük uğurlara imza atıb. Bu, əyani şəkildə göstərir ki, bizim siyasetimiz xalq tərəfindən dəstəklənir və biz elə etməliyik ki, ölkəmizin inkişafını dayanıqlı və daimi edək.

İqtisadiyyat naziri
Şahin Mustafayev

"Məqsədli dövlət proqramları ölkənin sosial-iqtisadi inkişafına müstəsna töhfələr verir"

Yeni iqtisadi şəraita uyğun həyata keçirilən rasional makroiqtisadi siyaset, aparılan köklü islahatlar, görülən sistemli tədbirlər qlobal və regional risklərin neytrallaşdırılmasına imkan yaradıb, valyuta ehtiyatlarımız maliyyə risklərinin qabaqlayıcı rejimdə idarə edilməsində əhəmiyyətli rol oynayıb, ölkəmizdə sosial proqramların icrası davam etdirilib.

Müəyyən etdiyiniz strateji xəttə əsaslanaraq dayanıqli iqtisadi inkişafın təmin olunması məqsədilə çevik, adekvat addımlar atılıb, kompleks islahatların həyata keçirilməsi nəticəsində makroiqtisadi sabitlik möhkəmləndirilib, biznes və investisiya mühiti daha da yaxşılaşdırılıb, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, regionların və sahibkarlığın inkişafı sürətlənib, qeyri-neft ixracı artıb.

Aparılan genişmiqyaslı iqtisadi islahatların nəticəsində, bu ilin birinci yarısında ümumi daxili məhsul 1,3 faiz, qeyri-neft sektorу 2 faiz artıb, inflasiya birraqəmli olmaqla 3 faiz təşkil edib. İqtisadiyyatın şaxələndirilməsində xüsusi rolу olan qeyri-neft sənayesində 8,8 faiz, kənd təsərrüfatında 7,6 faiz, informasiya və rabitə xidmətlərində 4,9 faiz, ticarətdə 2,5 faiz artıma nail olunub.

Ötən altı ayda dövlət büdcəsinin gəlirləri 9,8 milyard manat, xərcləri 9,5 milyard manat olub. Qeyri-neft sektorу üzrə dövlət büdcəsinə 4,1 milyard manat vəsait daxil olub ki, bu da 2017-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 275 milyon manat və ya 7,3 faiz çoxdur.

İqtisadiyyatın və sosial sahələrin inkişafına bütün maliyyə mənbələri hesabına 6,3 milyard manat əsas kapitala investisiya yönəldilib. Əsas kapitala yönəldilən vəsaitlər qeyri-neft sektorу üzrə 22 faiz, qeyri-neft sənayesi üzrə isə 69 faiz artıb.

Əhalinin gəlirləri 9,3 faiz artmaqla inflasiyanı 6,3

faiz üstələyib. Orta aylıq əməkhaqqı illik müqayisədə 4 faiz yüksəlib, əhalinin sosial müdafiəsinə xüsusi diqqətiniz sayəsində dövlət büdcəsindən maliyyə-ləşdirilən təşkilatlarda çalışanların əməkhaqqı, həmçinin pensiya və müavinətlər artıb.

Dünya İqtisadi Forumunun Qlobal Rəqabətlilik, Dünya Bankının “Doing Business” hesabatları və 2018-ci il İnkübativ İnkışaf İndeksi üzrə ölkəmizin mövqeyinin yaxşılaşması, ölkə prezidentinin rəhbərliyi ilə aparılan məqsədyönüllü və gələcək tərəqqiyə hesablanmış iqtisadi siyasətin, görülən genişmiqyaslı işlərin məntiqi nəticəsidir.

Bilavasita təşəbbüskarı və müəllifi olduğunuz beynəlxalq və regional əhəmiyyətli strateji layihələrin reallaşdırılması Azərbaycanın dünyada söz sahibi olması və etibarlı tərəfdaş statusunu daha da möhkəmləndirir. Bu yaxınlarda rəsmi açılışı olan “Cənub Qaz Dəhlizi” və TANAP qlobal mənada dünyanın enerji xəritəsini dəyişən strateji layihələrdir.

Ölkənin sosial-iqtisadi inkişafına müstəsna töhfələr verən məqsədli dövlət programlarının uğurlu icrası əldə edilmiş nailiyyətlərin əsasını təşkil edir. Regionların sürətli inkişafını təmin edən dövlət programlarında nəzərdə tutulan tədbirlərin, xüsusilə infrastrukturun və əhaliyə sosial xidmətlərin keyfiyyətinin daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində işlər davam etdirilib.

İlin birinci yarısında xüsusi əhəmiyyətli infrastruktur layihələrini nəzərdə tutan dövlət investisiya programı 47 faiz icra edilib.

Bu dövrə ayrılmış vəsait hesabına paytaxtda və regionlarda 200 min nəfər əhalinin yaşadığı 91 yaşa-

yış məntəqəsini əhatə edən uzunluğu 250 kilometr olan 17 qəsəbə və kəndlərarası yollar tikilərək istifadəyə verilib.

Aqrar sektorda meliorativ infrastrukturun daha da yaxşılaşdırılması tədbirləri çərçivəsində əkinçiyaraları torpaq sahələrinə suvarma suyunun çatdırılması istiqamətində görüləcək işlər dövlət investisiya programında nəzərdə tutulmuş vəsait hesabına davam etdirilir.

Ölkədə qazlaşdırma səviyyəsinin 95 faizə çatdırılması məqsədilə 42 rayonun 83 yaşayış məntəqəsinin qazlaşdırılması davam etdirilib, 29 yaşayış məntəqəsində işlər başa çatdırılıb.

Şəhər və kəndlərin içməli su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması çərçivəsində Naxçıvan Şəhər Təmizləyici Qurğular Kompleksi, Şərur rayonu üzrə birinci mərhələ, Mingəçevir, Xızı şəhərlərinin və Altıağac qəsəbəsinin içməli su təchizatı sistemi, Xaçmaz şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemi istifadəyə verilib.

Hesabat dövründə sosial layihələrin icrası davam etdirilib, təhsil, sahiyyə, mədəniyyət, idman və digər sosial infrastruktur obyektləri istifadəyə verilib. Mingəçevir “ASAN xidmət” Mərkəzinin açılışı olub, bu ilin sonunadək Şəki və İmişli “ASAN həyat” komplekslərinin tikintisi başa çatdırılacaqdır.

Bu ilin may ayında Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının istifadəyə verilməsi Azərbaycanın regionun mühüm nəqliyyat və logistika mərkəzinə çevrilməsində və tranzit imkanlarının genişləndirilməsində xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Hazırda uğurla həyata keçirilən sənayeləşmə siyasetinizi uyğun olaraq, istehsal və emal müəssisələri-

nin, sənaye parkları və məhəllələrinin yaradılması davam etdirilir.

Sənaye parklarına indiyədək 2,6 milyard dollar investisiya yatırılıb, tikintidə və istehsalda 11 minə yaxın iş yeri yaradılıb. Növbəti mərhələdə 1,1 milyard dollardan çox investisiya qoyuluşu və 7500-dək yeni iş yerinin açılması nəzərdə tutulur. Artıq Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında 7 müəssisə fəaliyyət göstərir, 2018-ci ilin sonunadək daha 7 müəssisə istifadəyə veriləcəkdir.

“Yaşıl iqtisadiyyat”ın inkişafında xüsusi əhəmiyyətə malik Balaxanı Sənaye Parkında fəaliyyət göstərən 5 müəssisədə 400-ə yaxın işçi çalışır. İkinci mərhələdə daha 5 istehsal sahəsinin tikintisine başlanacaqdır. Dünya Bankı ilə birgə həyata keçirilən “Bərk məişət tullantılarının vahid idarəciliyi” layihəsi çərçivəsində Balaxanı poliqonunun müasir ekoloji-sanitar normalara uyğun bərpası başa çatdırılıb.

Pirallahi Sənaye Parkında ümumi dəyəri 100 milyon dollar olan əczaçılıq və spris istehsalı müəssisələrinin yaradılması işləri aparılır. İlın sonuna istifadəyə veriləcək spris zavodu daxili tələbatı ödəməklə yanaşı, ixrac imkanları da yaradacaqdır. Mingəçevir

Martin sonunda ölkə prezidenti İlham Əliyevin və İran Prezidentinin iştirakı ilə Neftçala Sənaye Məhəlləsində açılmış “Xəzər” avtomobil zavodunda ildə 10 min avtomobil istehsal olunacaq. Bu avtomobilər daxili bazarla yanaşı, bir sıra xarici ölkələrə də ixrac ediləcəkdir. Artıq 100-ə yaxın avtomobilin satışına başlanıb, daha 200 avtomobil üçün sıfariş qəbul edilib.

Sənaye Parkında investisiya dəyəri 85 milyon dollar olan 2 iplik fabrikində 750 nəfər işlə təmin olunub.

Neftçala Sənaye Məhəlləsində 8 müəssisə artıq fəaliyyətə başlayıb, bu müəssisələr üzrə 45 milyon manatdan çox investisiya qoyulub, 500-ə yaxın yeni iş yeri yaradılıb.

Martin sonunda ölkə prezidenti İlham Əliyevin və İran Prezidentinin iştirakı ilə Neftçala Sənaye Məhəlləsində açılmış “Xəzər” avtomobil zavodunda ildə 10 min avtomobil istehsal olunacaq. Bu avtomobilər daxili bazarla yanaşı, bir sıra xarici ölkələrə də ixrac ediləcəkdir. Artıq 100-ə yaxın avtomobilin satışına başlanıb, daha 200 avtomobil üçün sıfariş qəbul edilib.

Masallı Sənaye Məhəlləsinin tikintisi başa çatdırılıb, Hacıqabul və Sabirabad Sənaye məhəllələri ilin sonunadək istifadəyə veriləcəkdir.

Xalçaçılığın inkişafı məqsədilə 10 rayonda xalça emalatxanası istifadəyə verilib, daha 10 emalatxananın, 5 yun və boyaq maddələrinin qəbulu məntəqəsinin və Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında yunayırıcı boyaq fabrikinin tikintisi aparılır.

Ölkədə iqtisadi fəallığın artırılması, ixrac yönümlü məhsulların istehsalının dəstəklənməsi, investisiyaların cəlb edilməsinin stimullaşdırılması məqsədilə investisiya təşviqi mexanizminin tətbiqi töhfəsinə verir. İndiyədək 251 sahibkarlıq subyektinə 283 investisiya təşviqi sənədi verilib ki, bu layihələrin reallaşması nəticəsində yerli istehsala 2,5 milyard manatdan artıq investisiyanın yatırılması və 19 mindək yeni iş yeri açılması imkanı yaradılıb, bundan investisiya dəyəri 1 milyard manatdan çox olan 141 müəssisə artıq fəaliyyət göstərir.

Iqtisadiyyatın aparıcı sahələrindən olan aqrar sektorun innovativ inkişafını təmin etmək məqsədilə 30 rayon üzrə 192 min hektar ərazidə ümumi dəyəri 1 milyard manatdan çox olan 45 aqroparkın yaradılması üzrə işlər sürətlə davam etdirilir. Aqroparklarda zəruri infrastrukturun yaradılmasına 207 milyon manat dövlət əsashı vəsait qoyulub, 111 milyon manat

Fəaliyyət göstərən aqropark və iri fermer təsərrüfatlarında 50 min hektardan artıq ərazidə müasir suvarma sistemlərinin tətbiqi nəticəsində buğda, arpa, dənlik qarğıdalı və digər kənd təsərrüfatı bitkiləri üzrə hər hektardan əldə edilmiş orta məhsuldarlıq ölkə üzrə müvafiq göstəricilərdən 2 dəfəyədək çoxdur.

dövlət güzəştli krediti və dəyəri 564 milyon manat olan 25 layihəyə investisiya təşviqi sənədi verilib.

Aqroparklardan dördündə birinci mərhələ üzrə işlər başa çatdırılıb, ilin sonunadək 14 aqropark istifadəyə veriləcək, digərlərində işlər davam edir.

Artıq fəaliyyət göstərən aqropark və iri fermer təsərrüfatlarında 50 min hektardan artıq ərazidə müasir suvarma sistemlərinin tətbiqi nəticəsində buğda, arpa, dənlik qarğıdalı və digər kənd təsərrüfatı bitkiləri üzrə hər hektardan əldə edilmiş orta məhsuldarlıq ölkə üzrə müvafiq göstəricilərdən 2 dəfəyədək çoxdur.

İstehsalçıların texnikaya, suvarma avadanlıqlarına tələbatının ödənilməsi məqsədilə dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu hesabına "AqrORIZinq" ASC-yə 160 milyon manat vəsait ayrılib.

Sahibkarların maliyyə resurslarına əlverişli şərtlərlə çıxışının təmin edilməsi üçün layihələrinin ümumi dəyəri 468 milyon manat olan 611 sahibkara geri qaytarılan vəsaitlər hesabına 100 milyon manat güzəştli kredit verilib ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1,6 dəfə çoxdur. Bu kreditlər hesabına illik müqayisədə 3 dəfə çox olmaqla 7 mindən artıq yeni iş yerinin açılması imkanı yaradılıb.

İri sahibkarlar tərəfindən kiçik sahibkarlıq subyektlərinin dəstəklənməsinin vacibliyi barədə verdiyiniz tapşırıqə əsasən bu sahədə təşviq işləri aparılıb və şəkər tozu istehsalının yerli xammal təminatının artırılması məqsədilə 7 min hektar sahədə şəkər çuğundur - əkinin üçün illik 3 faizlə 7 milyon manat güzəştli kredit verilib, 1500 fermerlə müqavilə bağlanıb. Bu müqavilələr üzrə 3600 nəfər işlə təmin olunub.

Sahibkarlıq sahəsində 6 ay ərzində cəmi 58 yoxlama keçirilib, sahibkarlara dövlət xidmətlərinin gös-

tərilməsi sahəsində şəffaflığın və operativliyin təmin olunması məqsədilə "Lisenziyalar və icazələr" portalı yaradılıb, artıq portal vasitəsilə 180-dən çox elektron lisenziya verilib.

Dövlət vəsaitlərinin səmərəli və qənaətə istifadəsi, şəffaflıq və aşkarlıq əsasında rəqabət mühitinin yaradılması nəticəsində ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə açıq satınalma tenderlərinin sayı 54 faiz, müsabiqə yolu ilə satınalmaların məbləği 23 faiz artıb, müsabiqə əsasında satınalmalar zamanı ehtimal olunan qiymətlərlə müqayisədə 117 milyon manat dövlət vəsaitinə qənaət edilib.

Qeyri-neft ixracının artırılması məqsədilə dövlət dəstəyi tədbirləri davam etdirilib, indiyədək 15 ixrac missiyası təşkil olunub, ixracatçılar 11 önəmli beynəlxalq sərgidə vahid ölkə stendi ilə iştirak edib, ilkin razılaşmalar və sıfarişlər əldə olunub, ixrac müqavilələri imzalanıb, ixrac təşviqinin ödənilməsi davam etdirilib.

Ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsi məqsədilə Rusiya, Çin, Birləşmiş Ərbə Əmirliklərində və Şərqi Avropada ticarət nümayəndələri fəaliyyət göstərir. Belarusda və Ukraynada Azərbaycan ticarət evləri açılıb, Cində "Şərab Evi"nin, Latviyada və Birləşmiş Ərbə Əmirliklərində ticarət evlərinin ilin sonunadək açılması planlaşdırılır. Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə Rusiyanın Həştərxan şəhərində "Azərbaycan İş Mərkəzi" açılıb.

Xarici kütłəvi informasiya vəsítələrində sahəvi brendlərin reklamı kampaniyasına, "Made in Azerbaijan" brendinin təşviqinə başlanıb.

Görülən işlərin nəticəsi olaraq, 2018-ci ilin ilk 5 ayında qeyri-neft ixracı 20 faiz, o cümlədən sənaye məhsulları 27 faiz, kənd təsərrüfatı məhsulları 22 faiz, xarici ticarət fəaliyyəti ilə məşğul olan subyektlərin sayı 34 faiz artıb, ixrac məhsullarının çeşidi genişlənib.

Cənab Prezidentin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən davamlı və kompleks tədbirlər makroiqtisadi sabitliyin daha da möhkəmlənməsinə, ölkənin dayanıqlı inkişafına, əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəlməsinə mühüm töhfələrini verir. Bu tədbirlərin uğurla davam etdirilməsi üçün bütün imkanlarıızı səfərbər edəcəyik.

Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri,
gömrük xidməti general-leytenantı
Səfar Mehdiyev

50-dən artıq xarici iqtisadi fəaliyyət iştirakçısına "Yaşıl dəhliz" buraxılış sisteminə istifadə hüququ verilib

**Səfər müəllim, gömrük prosedurlarının
sadələşdirilməsi, şəffaflığın təmin edilməsi və
idxal-ixrac əməliyyatlarının surətləndirilməsi
istiqamətində Dövlət Gömrük Komitəsi hansı
işləri görür?**

- "Gömrük sistemində islahatların davam etdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 4 mart tarixli 1853 nömrəli Sərəncamının icrası çərçivəsində məmər-vətəndaş təmasının minimuma endirilməsi və elektron gömrük xidmətlərinin daha da genişləndirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş bütün bəyannamələrin elektron formada qəbulu, elektron xidmətlərin göstərilməsi ilə əlaqədar olaraq müvafiq sahələrdə ayrı-ayrı dövlət orqanları ilə qarşılıqlı elektron informasiya mübadiləsinin həyata keçirilməsi, gömrük rəsmiləşdirilməsi zamanı tələb olunan sənədlərin və prosedurların sayının minimuma endirilməsi, malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük rəsmiləşdirilməsinin daha çevik və şəffaf həyata keçirilməsi və məmər-vətəndaş münasibətlərinin müasir idarəçilik prinsipləri əsasında inkişaf etdirilməsi məqsədilə gömrük orqanlarına əvvəlcədən elektron formada qısa idxal bəyannaməsini təqdim etmək yolu ilə malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük sərhədindən keçirilməsi üçün "Yaşıl dəhliz" buraxılış sisteminin tətbiqi istiqamətində mühüm tədbirlər həyata keçirilib.

Həmçinin, idxal-ixrac əməliyyatları və gömrük rəsmiləşdirilməsinin daha da sadələşdirilməsi istiqamətində gömrük qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsi üzrə işlər davamlı şəkildə aparılmaqdadır.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2014-cü il 22 iyul tarixli 263 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Gömrük sərhədindən keçirilən malların və nəqliyyat vasitələrinin bəyan edilməsi Qaydaları"na edilmiş dəyişikliyə uyğun olaraq, yeyinti məhsullarının Avropa İttifaqı ölkələrinə ixracı zamanı keyfiyyət sertifikatının, məcburi sertifikatlaşdırılmalı olan mallar gömrük ərazisinə idxal edildikdə isə uyğunluq sertifikatının təqdim olunması tələbi aradan qaldırılıb. Eyni zamanda, qeyd olunan sərəncamın icrasından irəli gələrkə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 17 iyun tarixli 231 nömrəli Qərarı ilə "Baytarlıq, fitosanitar və sanitariya nəzarətinə aid malların vahid siyahısı" təsdiq olunmuşdur ki, bu da göstərilən nəzarət predmeti olan malların ticarəti zamanı xarici iqtisadi fəaliyyət iştirakçıları tərəfindən müvafiq idxal-ixrac əməliyyatları üçün icazə sənədlərinə dair məlumatların daha əlçatan olmasına şərait yaradır.

Görülən işlərin davamı olaraq, "Gömrük sisteminə həyata keçirilmiş islahatların davam etdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Dövlət Gömrük Komitəsinin 14.05.2018-ci il tarixli, 100/096 nömrəli Sərəncamı ilə gömrük işi sahəsində islahatların bundan son-

ra da daha böyük vüsətlə davam etdirilməsi məqsədilə komissiya yaradılıb və gömrük işini nizama salan qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təkliflərin hazırlanması bu komissiyaya həvalə edilib.

Sərhəd idarəciliyinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində də Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən zəruri işlər davam etdirilməkdədir. Cari ildə sərhəd-buraxılış məntəqələrinin fasılısız fəaliyyətinin təmin edilməsi istiqamətində Astara, Biləsuvar və Culfa sərhəd-buraxılış məntəqələrində 24 saatlıq iş rejiminin tətbiqinə başlanılmışdır ki, bu da malların və nəqliyyat vasitələrinin, eləcə də şəxslərin vaxt itkisinə məruz qalmadan sərhəd-keçid məntəqələrindən sürətli hərəkətinə böyük dəstək verəcək.

Gürcüstanla sərhəddə yeni buraxılış məntəqəsinin yaradılması məqsədilə həm qarşı tərəflə, həm də aidiyyəti dövlət qurumları ilə müzakirələr aparılır. Yeni gömrük postu sözügedən istiqamətdə sərhəd-keçid məntəqələrinə düşən yükün azaldılmasında böyük rol oynayacaq.

Bundan başqa, Azərbaycan və İran arasında yeni dəmir yolu xəttinin inşasının başa çatdırılması fonunda İranla sərhəddə yeni dəmir yolu gömrük postunun yaradılması istiqamətində işlər davam etdirilir.

Cari ilin əvvəlində Azərbaycanda gömrük rüsumlarının yeni sistemi qüvvəyə minib. Fikrinizcə, bu sistemin tətbiqi daxili istehsala, eləcə də gömrük daxilolmalarına necə təsir göstərəcək?

- “Azərbaycan Respublikasında ixrac-idxal əməliyyatları üzrə gömrük rüsumlarının dərəcələri haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərar layihəsi aidiyyəti dövlət orqanları ilə birgə hazırlanmış və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin “Azərbaycan Respublikasının xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası, idxal gömrük rüsumlarının dərəcələri və ixrac gömrük rüsumlarının dərəcələri haqqında” 17.11.2017-ci il tarixli 500 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilməklə 01 yanvar 2018-ci il tarixdən hüquqi qüvvəyə minib.

Bu qərara əsasən, Azərbaycan Respublikasında tətbiq olunan gömrük idxal rüsumlarının çoxpilləli sistemdən (0%, 0,5%, 1%, 3%, 5%, 10%, 15%) azpilləli sistemə (0%, 5%, 15%) keçirilib. Yeni gömrük tarifləri Azərbaycan Respublikasında yaradılmış əsasən istehsal sahələrinin inkişafı və genişləndirilməsi, son məhsul istehsalının artırılmasına “Made in Azerbaijan” brendi altında yerli məhsulların xarici bazarlara çıxışına əlverişli şəraitin yaradılmasına, daxili bazarın qorunmasına təsir göstərməklə yanaşı, bütçə daxilolmalarının da artmasına şərait yaranacaq.

Gömrük-tarif sisteminin təkmilləşdirilməsi bütçə daxilolmalarına nə dərəcədə təsir göstərib?

- Gömrük-tarif sisteminin təkmilləşdirilməsi zamanı heç də gömrük tariflərinin qaldırılması - proteksionist gömrük siyasəti başlıca vəzifə kimi qarşıya qoyulmayışdır. Yəni, əsas məsələ tariflərin yalnız

bütçə mədaxilini təmin etmək funksiyası deyildir. Belə ki, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq olunmuş “Azərbaycan Respublikasında idxal-ixrac əməliyyatları üzrə gömrük rüsumlarının dərəcələri haqqında” 12 aprel 2001-ci il tarixli 80 nömrəli qərarına dəyişiklik edilməsi barədə” 22 dekabr 2003-cü il tarixli, 161 nömrəli əvvəlki mal nomenklaturasu üzrə tətbiq olunan müxtəlif dərəcəli yüksək tarif rüsumları təkmilləşdirilərək 2600 adda mal mövqeyi 0 faiz dərəcəsinə, 975 mal mövqeyi üzrə 10 və 15 faiz dərəcələri isə 5 faiz dərəcəsinə endirilib.

Onu da qeyd edim ki, gömrük-tarif sisteminin təkmilləşdirilməsi, yəni azpilləli sistemə kecid idxalın həcminin artması hesabına Dövlət Gömrük Komitəsi üzrə müəyyənləşdirilən bütçə daxilolmalarına da müsbət təsir göstərib. Belə ki, 2018-ci ilin 5 ayı ərzində idxal əməliyyatlarının həcmi 3 milyard 855,3 milyon ABŞ dolları olmaqla, ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1 milyard 38,6 milyon ABŞ dolları məbləğində artıb.

Cari ilin 5 ayı ərzində 964,71 milyon manat proqnoza qarşı, faktiki olaraq 1 milyard 325,64 milyon manat gömrük ödənişləri toplanaraq dövlət bütçəsinə köçürülməsi təmin olunub. 2018-ci ilin 5 ayı üçün müəyyən olunan proqnoza 137,4 faiz əməl olunmaqla, proqnozla müqayisədə dövlət bütçəsinə 360,93 milyon manat, ötən ilin faktiki göstəriciləri ilə müqayisədə isə 350,7 milyon manat artıq gömrük ödənişləri toplanıb.

Hazırda yüklerin və nəqliyyat vasitələrinin keçirilməsi üçün neçə şirkət “Yaşıl dəhliz” statusunu əldə edib? Bu statusu almaq üçün tələblər nədən ibarətdir?

- “Gömrük sistemində islahatların davam etdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-ci il 4 mart tarixli, 1853 nömrəli Sərəncamına uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-ci il 21 may tarixli, 920 nömrəli Fərmanı ilə malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük sərhədindən keçirilməsi üçün “Yaşıl dəhliz” və digər buraxılış sistemlərdən istifadə Qaydaları təsdiq edilmişdir.

Bundan əlavə, 01 dekabr 2016-ci il tarixdə “Yaşıl dəhliz” buraxılış sisteminin maraqlı şəxslər tərəfindən istifadəsinin təsviq edilməsinə dair Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsi və Azərbaycanda Amerika Ticarət Palatası (AMCHAM) arasında qarşılıqlı əməkdaşlıq məsələlərinə dair Anlaşma Memorandumu imzalanıb. Memorandumun əsas məqsədi AMCHAM üzvü olan şirkətlərin malların və nəqliyyat vasitələrinin “Yaşıl dəhliz” buraxılış sistemindən istifadə edilməsinin təsviq edilməsi işinin təşkili üzrə qarşılıqlı əməkdaşlıqdan ibarətdir. Eyni zamanda, Dövlət Gömrük Komitəsinin müvafiq sərəncamı ilə “Yaşıl dəhliz” buraxılış sistemindən istifadə edilməsi barədə “Müraciət” forması təsdiq olunmuşdur.

“Yaşıl dəhliz” buraxılış sistemindən istifadə üçün ilk növbədə müraciət edən şəxslərin xarici iqtisadi fəaliyyəti ilə bağlı aparmış olduğu əməliyyatlar, vergi

və gömrük orqanları qarşısında öhdəliklərinin vaxtında və şəffaf şəkildə yerinə yetirilməsi, gömrük qanunverciliyinin pozulması hallarının olub-olmaması, eləcə də müraciət forması ilə müyyənələşdirilmiş digər aidiyəti məlumatlar Komitənin müvafiq struktur bölmələri tərəfindən araşdırılaraq, şəxsin bu sistemdən istifadəyə buraxılıb-buraxılmaması barədə qərar qəbul olunur. Hazırda 50-dən artıq xarici iqtisadi fəaliyyət iştirakçısına bu sistemdən istifadə hüququ verilib və bu istiqamətdə müraciətlərin sayı artmaqdadır.

Manatın devalvasiyasından sonra bir çox məhsulların idxalında azalma müşahidə olundu. Hazırkı statistikaya nəzər saldıqda, idxalla bağlı rəqəmlər bizi nə deyir?

- 2012-2016-ci illərin xarici ticarət dövriyyəsini analiz etdiğdə, devalvasiyanın idxala təsir göstərdiyinin şahidi oluruq. İdxalin 2013-cü ildəki yüksək həddi ilə müqayisədə sonrakı illərdə azalma müşahidə olunub. Bu müddətdə idxalin həcmi azalaraq 2013-cü ildəki 10,7 milyard dollardan 2016-cı ildə 8,5 milyard dollara düşüb. Azalma həm dövlət, həm də özəl sektor üzrə qeydə alınıb. İdxalin azalması xüsusilə bahalı mallarda müşahidə edilib.

Buna baxmayaraq, 2017-ci ildə idxal əməliyyatlarının həcmi 2016-cı ilə nisbətən 3.4 faiz artaraq 8.8 milyard dollar olub. Dövlət sektoru üzrə idxal 1.19 milyard dollar (3.4 faiz azalma), özəl sektor üzrə 7.1 milyard dollar (4.3 faiz artım), fiziki şəxslər tərəfindən idxal 488.0 milyon dollar (0.2 faiz azalma) təşkil edib.

Bu tendensiya ölkə rəhbərliyi tərəfindən həyata keçirilən düzgün iqtisadi siyaset nəticəsində təmin edilib. Belə ki, idxalin azalması yalnız devalvasiya faktoru ilə bağlı olmayıb, eyni zamanda, bir çox sahələrdə yerli istehsalın artması nəticəsində mümkün olub.

Məsələn, 2018-ci ilin ilk 5 ayı ərzində 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ət və ət məhsulları, tərəvəz, unüyütmə-yarma sənayesi məhsulları, ət və balıq konservləri, tütün məmulatlarının idxali azalıb. Bununla yanaşı, investiya tutumlu, mövcud yerli istehsal sahələrinin inkişafına və yeni sahələrin yaradılmasına xidmət edən məhsulların, maşın və avadanlıqların, o cümlədən dəmiryol nəqliyyatı vasitələrinin idxali xeyli artıb.

Ümumiyyətlə, Azərbaycanda devalvasiyadan sonra sahibkarlıq subyektlərinin dəstəklənməsi üçün dövlət bir sira addımlar atıb. Bura qanunsuz yoxlamaların dayandırılmasından tutmuş lisenziyalasdırma prosedurlarının və idxal prosedurlarının sadələşdirilməsi, vergi amnistiyasının və güzəştinin tətbiqinə, ixrac potensialının artırılmasına qədər olan məsələlər daxildir.

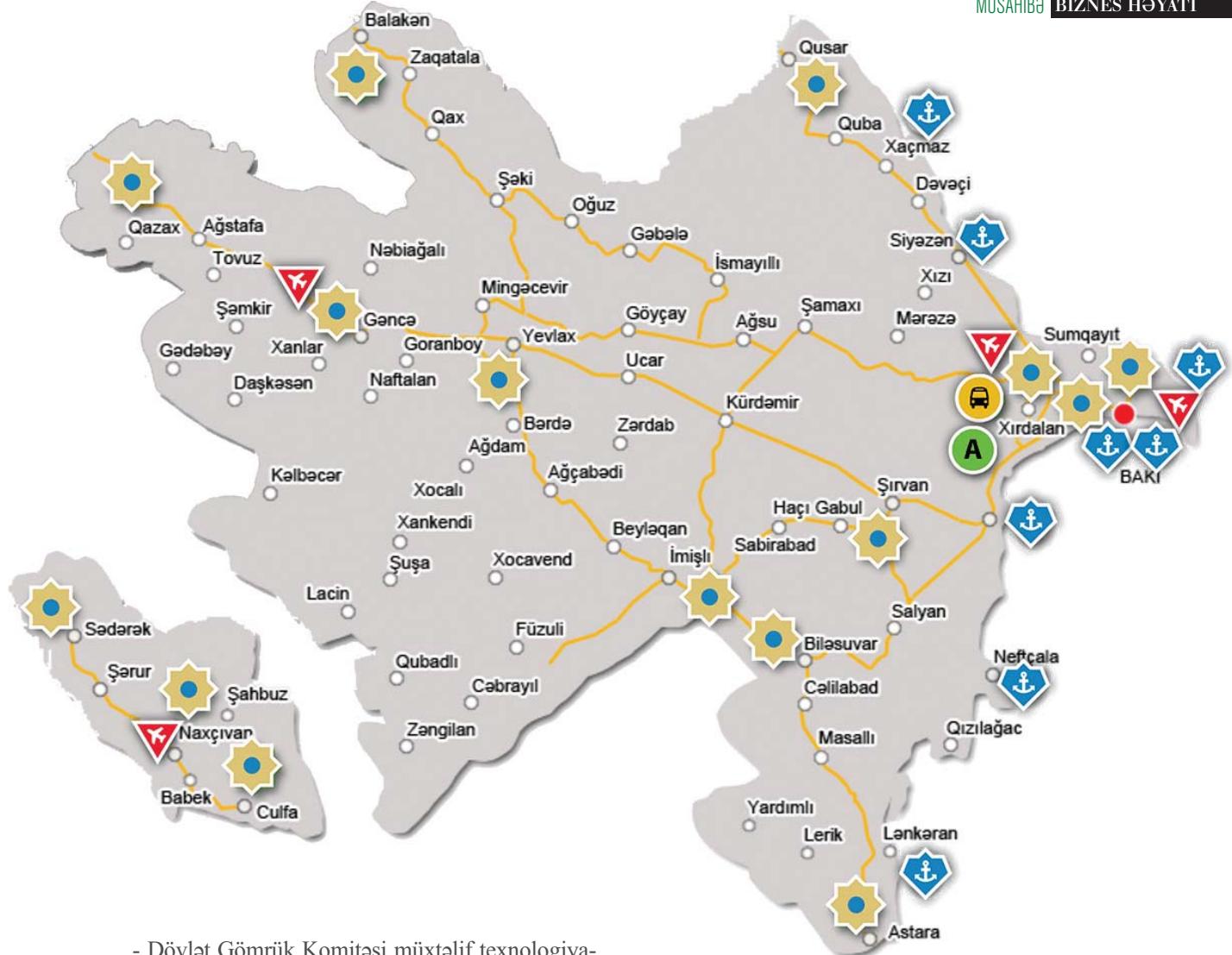
Gömrük sistemində idxal prosedurunun sadələşdirilməsi ilə bağlı "Gömrük sistemində islahatların davam etdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" 4 mart 2016-cı il tarixli, 1853 sayılı Prezident Sərəncamı verilib. Sərəncamın məqsədi gömrük sistemində dövlət sərhədinin buraxılış məntəqələrinin buraxılış qabiliyyətini artırmaq və vətəndaşların rahatlığını təmin etmək üçün malların və nəqliyyat vasitələrinin yoxlanılmasında "bir pəncərə" prinsipinin daha da təkmilləşdirilməsi, ticarət-iqtisadi münasibətlərdə idxal-ixrac əməliyyatlarının rəsmiləşdirilməsinin sadələşdirilməsi, bütün istiqamətlərdə gömrük işinin beynəlxalq standartlara uyğun aparılması, gömrük sərhədindən mal dövriyyəsinin sürətləndirilməsi və s. təmin etməkdir.

Gömrük sistemində idxal prosedurunun sadələşdirilməsi ilə bağlı "Gömrük sistemində islahatların davam etdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" 4 mart 2016-cı il tarixli, 1853 sayılı Prezident Sərəncamı verilib. Sərəncamın məqsədi gömrük sistemində dövlət sərhədinin buraxılış məntəqələrinin buraxılış qabiliyyətini artırmaq və vətəndaşların rahatlığını təmin etmək üçün malların və nəqliyyat vasitələrinin yoxlanılmasında "bir pəncərə" prinsipinin daha da təkmilləşdirilməsi, ticarət-iqtisadi münasibətlərdə idxal-ixrac əməliyyatlarının rəsmiləşdirilməsinin sadələşdirilməsi, bütün istiqamətlərdə gömrük işinin beynəlxalq standartlara uyğun aparılması, gömrük sərhədindən mal dövriyyəsinin sürətləndirilməsi və s. təmin etməkdir.

yoxlanılmasında "bir pəncərə" prinsipinin daha da təkmilləşdirilməsi, ticarət-iqtisadi münasibətlərdə idxal-ixrac əməliyyatlarının rəsmiləşdirilməsinin sadələşdirilməsi, bütün istiqamətlərdə gömrük işinin beynəlxalq standartlara uyğun aparılması, gömrük sərhədindən mal dövriyyəsinin sürətləndirilməsi və s. təmin etməkdir. Sərəncamda həmçinin məmur-vətəndaş təmasının minimuma endirilməsi və elektron gömrük xidmətlərinin daha da genişləndirilməsi məqsədilə Gömrük Məcəlləsində göstərilən bütün bəyannamələrin gömrük orqanlarında elektron formada qəbulu nəzərdə tutulur.

Azərbaycan Prezidentinin 2016-cı il 21 may tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük sərhədindən keçirilməsi üçün "Yaşıl dəhliz" və digər buraxılış sistemlərindən istifadə Qaydaları"nın məqsədi isə gömrük rəsmiləşdirilməsinin daha çevik və şəffaf həyata keçirilməsi və məmər-sahibkar münasibətlərinin müasir idarəciliy prinsipləri əsasında inkişaf etdirilməsi, o cümlədən risk qiymətləndirilməsinin nəticələri əsasında, avtomatlaşdırılmış elektron informasiya sisteminin imkanlarından istifadə etməklə, yarana biləcək təhlükənin səviyyəsinin əvvəlcədən müəyyən edilməsi, gömrük nəzarətinin formalarının idxal-ixrac prosedurları üzrə tətbiqinin daha da optimallaşdırılmasıdan ibarətdir.

Azərbaycanın bir sıra dövlət qurumları müxtəlif əməliyyatlarının keçirilməsi üçün xərcləri və vaxtı azaltmağa imkan verən "blokçeyn" texnologiyasını aktiv şəkildə öyrənməyə başlayıb. Dövlət Gömrük Komitəsi bu texnologiyanın tətbiqi istiqamətində hansı işləri görməyi planlaşdırır və ümumiyyətlə, DGK-nin müasir texnologiyaların gömrükə tətbiqi ilə bağlı hansı planları var?

- Dövlət Gömrük Komitəsi müxtəlif texnologiyaları və innovativ həlləri mütəmadi qaydada araşdırır və onları müxtəlif dövlət proqramları çərçivəsində digər dövlət qurumları və biznes ictimaiyyəti ilə əməkdaşlıq formatında gömrük nəzarəti və gömrük rəsmiləşdirilməsi proseslərində tətbiq edir.

Nəzərə almaq lazımdır ki, layihə idarəciliyinin müümüy prinsiplərindən biri tələb edir ki, idarəetmənin istənilən sahəsində, o cümlədən gömrük sistemində, ayrı-ayrı yeni texnologiyaların tətbiqi “əlahiddə eksperimentlər” şəklində deyil, sistemli yanaşma çərçivəsində konkret innovasiya layihələri formatında tətbiq edilməlidir. Bu baxımdan, yeni texnologiyaların gömrük sistemində tətbiqi konkret layihə hədəflərinə malik olmalı və son illər ərzində həyata keçirilmiş layihələrlə uzlaşmalıdır.

“Blokçeyn” texnologiyasına gəldikdə isə, Dövlət Gömrük Komitəsinin apardığı araşdırmalar göstərir ki, bu texnologiyanın tətbiqi əsasən özəl sektor tərəfindən ümumilikdə ticarət-təchizat zəncirinin idarə edilməsində, o cümlədən ticarətlə əlaqədar bank əməliyyatları (məsələn, akkreditiv hesabların açılması) və logistika sektorunda sınaqdan çıxarılmışdır.

Buna misal olaraq, dünyanın ən böyük logistika şirkətlərindən olan “Maersk” şirkəti IBM şirkəti ilə birgə bu sahədə müvafiq layihələr həyata keçirib. Eyni zamanda, bizə məlumdur ki, “blokçeyn” texnologiyasının tətbiqinə xüsusişlə ABŞ, Böyük Britaniya, Sinqapur, Koreya və Yaponiya gömrük xidmətləri tərəfindən xüsusi maraq göstərilir.

“Blokçeyn” texnologiyası paylanmış məlumat bazaları və kriptoqrafiya həlləri sayəsində xərclərin və resursların optimallaşdırılması, həmçinin şəffaflığın təmin edilməsi baxımından bir sıra üstünlükler vəd edir. Belə ki, Ümumdünya Gömrük Təşkilatının Daimi Texniki Komitəsinin 2017-ci ilin aprel ayında keçirilmiş 215/216-cı sessiyalarında “blokçeyn” texnologiyasının gömrük sistemində tətbiqi problemləri gündəmə gətirilmiş və müəyyən edilmişdir ki, xüsusilə elektron kommersiya əməliyyatlarının idarə edilməsi, risk idarəciliyi, gömrük məlumat mübadiləsi, gömrük audit, hüquqpozmalarla mübarizə və qanunvericiliyə riayət mədəniyyətinin formallaşdırılması sahəsində bu texnologiyanın tətbiqinin perspektivləri böyükdür.

Məlumat üçün bildirim ki, son illər ərzində bu istiqamətdə DGK tərəfindən də müəyyən addımlar atılır. DGK müxtəlif innovativ texnologiyaların gömrük işində tətbiqi sahəsində ən yaxşı təcrübələrin öyrənilməsi, akademik araşdırmaların üzə çıxarılması və inkişaf etdirilməsi üçün ən yüksək səviyyədə beynəlxalq konfranslar təşkil edir, konfransların işinə bir sıra Nobel mükafatı laureatları da daxil olmaqla gömrük sahəsində ən müümüy universitetlərin, tədris müəssisələrinin və gömrük xidmətlərinin ekspertlərini dəvət edir. Bu tədbirlər beynəlxalq tendensiyaları öyrənməyə imkan verir və “blokçeyn” texnolo-

giyası da daxil olmaqla digər yeni yanaşmaların təhlili və qiymətləndirilməsinə şərait yaradır.

Azərbaycan Ümumdünya Gömrük Təşkilatının Maliyyə Komitəsinə üzv seçilmişdir. Beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi və ölkəmizdə tətbiqi baxımından bu təşkilata üzvlük hansı rol oynayıb?

-Azərbaycan Respublikası Ümumdünya Gömrük Təşkilatının 6-8 iyul 2017-ci il tarixdə baş tutmuş 129/130-cu sessiyaları çərçivəsində Maliyyə Komitəsinə keçirilən seçkiler zamanı üzv seçilmişdir. Maliyyə Komitəsi ÜGT-nin əsas institutlarından biri olmaqla ÜGT-nin Siyasi Komissiyasına, həmçinin ali qurumu olan ÜGT Şurasına bündə və maliyyə məsələləri üzrə məsləhətlər verir. Komitənin əsas vəzifəsi, təşkilatın resurslarından necə istifadə edildiyinə nəzarət etmək və növbəti maliyyə ili üzrə bündə təklifləri ilə birlikdə hesabatını ÜGT Şurasına təqdim etməkdir.

Qeyd edim ki, Azərbaycan Respublikası 1999-2000-ci və 2011-2012-ci illərdə də Maliyyə Komitəsinin üzvü, 2000-2001-ci və 2016-2017-ci illərdə isə Siyasi Komissiyanın üzvü olub, həmçinin 2013-2014-cü illər üçün ÜGT-nin Avropa Regionu üzrə müavini seçilib.

Azərbaycan Respublikası 1992-ci ildən etibarən ÜGT-nin üzvüdür. Azərbaycan ÜGT-yə yeganə üzv ölkədir ki, burada eyni zamanda ÜGT-nin 4 regional strukturu - Regional Tədris Mərkəzi, Potensialın Gücləndirilməsi üzrə Avropa Regional Ofisi, Regional Kinoloji Təlim Mərkəzi və Konteyner və Karqo üzrə Təlim Mərkəzi təsis edilib. Bu strukturların Azərbaycanda yerləşməsi Azərbaycan Gömrük Xidməti ilə ÜGT arasında sıx və səmərəli əməkdaşlığın nəticəsidir. Adı çəkilən regional qurumlarda təşkil edilən milli, regional və beynəlxalq tədbirlər Azərbaycan Gömrük Xidməti ilə yanaşı, regionun gömrük idarələrinin inkişafına, xüsusən də gömrük əməkdaşlarının potensialının gücləndirilməsinə öz töhfəsini verir.

Dövlət Gömrük Komitəsi ÜGT-nin bir sıra əsas Konvensiyalarına, o cümlədən “Gömrük prosedurlarının sadələşdirilməsi və uzlaşdırılması haqqında” Beynəlxalq Konvensiyaya (dəyişdirilmiş redaksiyada Kioto Konvensiyası), “Malların Təsviri və Kodlaşdırılması üzrə Harmonikləşdirilmiş Sistem haqqında” Beynəlxalq Konvensiyaya, “Gömrük hüquqpozmalarının qarşısının alınması, təhqiq edilməsi və aradan qaldırılmasına dair qarşılıqlı inzibati yardım haqqında” Beynəlxalq Konvensiyaya (Nayrobi Konvensiyası) qoşulub, onun tövsiyələrini, alət və vasitələrini gömrük işinin təkmilləşdirilməsi işində rəhbər tutub.

ÜGT-nin Beynəlxalq Ticarətin Asanlaşdırılması və Təhlükəsizliyi üzrə SAFE Çərçivə Standartları gömrük-gömrük, gömrük-biznes və gömrük-digər dövlət orqanları arasında əlaqələrin genişləndirilməsi və inkişaf etdirilməsinə xidmət edir. Bu Təşkilatın “Buraxılış Vaxtının Ölçülməsi” (TRS) təlimatının Azərbaycan gömrüyündə tətbiqi nəticəsində mal və nəqliyyat vasitələrinin sərhəddən kecid vaxtı müəy-

yən edilir, toplanan statistik məlumatların təhlili ilə mövcud problemlər aşkar edilir, bunun əsasında da mal və nəqliyyat vasitələrinin sərhəd keçidinin və gömrük rəsmiləşdirilməsi prosedurunun daha keyfiyyətli idarə olunması təmin edilir.

Ümumiyyətlə, müasir qloballaşan dünyada uğurlu nailiyyətlər və güclü iqtisadiyyata malik olmaq üçün bir sıra sahələrlə yanaşı, gömrük infrastrukturunun beynəlxalq standartlara uyğun olaraq inkişaf etdirilməsi də zəruri məsələlərdəndir. Bu baxımdan, gömrük sahəsində potensialın inkişaf etdirilməsi, elmi və praktiki biliklər nail olunması, təcrübə mübadiləsinin genişləndirilməsi istiqamətində görülən işlər daim diqqət mərkəzindədir və bu istiqamətdə zəruri addımların atılması davam etdirilir.

2018-ci ildə Azərbaycan Respublikasının iqtisadi mənafeyinin və təhlükəsizliyinin qorunması məqsədilə qacaqmalçılıq və gömrük işi sahəsində digər hüquqpozmalarla qarşı mübarizə istiqamətində hansı tədbirlər görüllüb?

- 2018-ci ilin 5 ayı ərzində Azərbaycan Respublikasının gömrük orqanları tərəfindən əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin və gömrük nəzarətinin gücləndirilməsi istiqamətində həyata keçirilən kompleks tədbirlər nəticəsində 3517 hüquqpozma faktı aşkar edilib.

Bu faktlardan 289-u cinayət xarakterli faktlar olub və həmin faktlar üzrə tutulan qacaqmalçılıq əşyalarının və digər cinayət predmetlərinin dəyəri 4 milyon 523 min manatdan çox təşkil edib. Bu əmələlərin törədilməsində şübhəli bilinən 314 nəfərin (254 Azərbaycan vətəndaşı, 60 əcnəbi) barəsində müvafiq tədbirlər görülüb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 24 iyun 2013-ci il tarixli, 2966 sayılı Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə və narkomanlığa qarşı mübarizəyə dair 2013-2018-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nın icrasını təmin etmək və gömrük sərhədindən narkotiklərin qanunsuz keçirilməsinin qarşısını almaq məqsədilə gömrük orqanları tərəfindən (o cümlədən digər hüquq-mühafizə orqanları ilə birlikdə) görülmüş qətiyyətli tədbirlər nəticəsində 2018-ci ilin 5 ayı ərzində narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsi ilə əlaqədar 82 fakt aşkar olunub.

Bu faktlar üzrə ümumilikdə 702 kq 202 qram narkotik vasitələr, psixotrop maddələr və onların prekursorları: 667 kq 392 qram heroin, 12 kq 710 qram həşiş, 27 qram marixuana, 74 qram metadon, 22 kq tiryək, 2,7 qram oksikodon, 1,35 qram hidrokodon, 0,15 qram fenazepam, 1,05 qram ketazolam, 2,5 qram klobazam, 4,86 qram metilfenidat, 0,085 qram zolpidem, 0,225 qram alprazolam, 0,325 qram klonazepam, 937 qram metamfetamin, 2 kq 510 qram kalium permanqanat və digər maddələr qanunsuz dövriyyədən çıxarılib.

2018-ci ilin 5 ayı ərzində 3228 gömrük qaydaları əleyhinə inzibati xəta faktları üzrə 126 hüquqi şəxs (o

cümlədən 89 xarici hüquqi şəxs) və 3102 fiziki şəxs (o cümlədən 1506 xarici vətəndaş) inzibati məsuliyyətə cəlb edilib, göstərilən şəxslərə qarşı 325 min 246 manat cərimə tətbiq olunmaqla, dəyəri 64 min 643 manat olan mallar müsadirə edilib. Gömrük qaydaları əleyhinə inzibati xətalar əsasən malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük sərhədindən gömrük nəzarətindən gizlədilməklə keçirilməsi, bəyan edilməməsi və ya düzgün bəyan edilməməsi, malların, nəqliyyat vasitələrinin və ya onlara aid sənədlərin müəyyən edilmiş müddətdə təyinat gömrük orqanına çatdırılmaması, onların gömrük ərazisindən müəyyən edilmiş müddətdə kənara aparılmaması, yaxud həmin əraziyə qaytarılmaması, gömrük ödənişlərinin (borcunun) ödənilməsindən yayılma ilə əlaqədar olub.

“Valyuta tənzimi haqqında” Qanuna və digər qanunvericilik aktlarına əsasən, gömrük orqanları valyuta və valyuta sərvətlərinin Azərbaycan Respublikasının gömrük sərhədindən keçirilməsi üzərində nəzarəti həyata keçirərkən qanunvericiliyin tələblərini pozan şəxslərdən 520364 ABŞ dolları, 260421 avro, 15162 funt sterlinq, 34.067.955 rus rublu, 38494 Azərbaycan manatı, 89670 manat dəyərində 644 ədəd zinət əşyaları, 3602 manat dəyərində 6855 qram gümüş, 931346 manat dəyərində 1982,942 karat qiymətli daşlar aşkar olunub.

Bundan əlavə, hesabat dövründə gömrük orqanları tərəfindən 1478 kq balıq, 2200 kq bitki toxumları, 51 ədəd dini kitablar, 10 ədəd Çində istehsal olunmuş avtoregistrator - kameralar, 33302 manat dəyərində dərman vasitələri, 390 manat dəyərində baytarlıq dərmanları, 345 manat dəyərində bitki dərmanları, 9 ədəd elektroşoker, 9210 qram kürü, 692 ədəd mobil telefon və 1334 ədəd mobil telefonların aksessuarları, 3100 manat dəyərində 3 ədəd məişət texnikası, 15 ədəd odlu silahın patronları, 312 ədəd ov silahının sursat və ləvazimatları, 334139 ədəd pirotexniki məmulatlar, 2 ədəd pnevmatik silah və 750 ədəd pnevmatik silahın patronları, 38 ədəd soyuq silah, 19790 manat dəyərində 145 ədəd tibb ləvazimatları və xeyli miqdarda digər mallar tutulub. Həmçinin Azərbaycan Respublikasının və xarici ölkələrin bədii, tarixi və arxeoloji sərvətlərin qorunması sahəsində tarixi əhəmiyyət kəsb edən 10 ədəd numizmatika, 1 ədəd bel kəməri, 1 ədəd məşrəf, 2 ədəd xurcun hüquqpozmanın predmeti kimi saxlanılıb.

Hesabat dövründə gömrük orqanları tərəfindən alkoqollu içkilərin, etil (yeşinti) spirtinin və tütün məmulatlarının idxalı zamanı vergidən yayılma və aksız markalarının tətbiqi qaydalarının pozulması hallarının qarşısının alınması üçün həyata keçirilmiş qətiyyətli tədbirlər nəticəsində aksız markasız və ya digər qanunsuz yollarla ölkəyə gətirilməsinə cəhd göstərilən 80825 manat dəyərində 536760 ədəd xaricdə istehsal olunan siqaretlər, 3918 manat dəyərində 289 litr spirtli içkilər saxlanılıb.

Bəs, cari ilin ötan dövrü ərzində gömrük orqanları tərəfindən saxta və ya keyfiyyətsiz malların idxalına görə nə qədər hüquqpozma faktı aşkar edilib?

- Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Sahibkarlığın inkişafına mane olan müdaxilələrin qarşısının alınması haqqında” 28 sentyabr 2002-ci il tarixli Fərmanından irəli gələn tələblər rəhbər tutulmaqla investiya mühitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində gömrük orqanları tərəfindən həyata keçirilən hüquqmühafizə fəaliyyəti sayəsində sahibkarların qanuni fəaliyyətinə əlverişli şərait yaradılması ilə yanaşı, daxili bazara qanunsuz yollarla gətirilən keyfiyyətsiz və saxta (pirat), habelə yüksək vergi tutumlu malların idxal edilməsinin qarşısı alınaraq sahibkarların mənafeləri müdafiə olunmaqla onların işinə süni müdaxilə edilməsi halları aradan qaldırılmış, eyni zamanda, qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada aidiyəti tədbirlərin görülməsi üçün yerli gömrük orqanları təlimatlandırılmışlar. Cari ilin 5 ayı ərzində gömrük orqanları tərəfindən saxta və ya keyfiyyətsiz mallarla mübarizə sahəsində 43310 ədəd pirat məhsullar olan kitablar aşkar edilərək hüquqpozmanın predmeti kimi götürülmüş və toplanmış materiallar qanunvericiliyə uyğun qaydada tədbir görülməsindən ötrü məhkəmə orqanlarına göndərilmişdir.

Növbəti illərdə Komitə hansı hədəflərə çatmağı qarşısında məqsəd qoyub?

- Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2 iyun 2017-ci il tarixli, 2947 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında biznes mühitinin əlverişliliyinin artırılması və beynəlxalq reytinglərdə ölkəmizin mövqeyinin daha da yaxşılaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-ci il 13 iyul tarixli 2199 nömrəli Sərəncamının həyata keçirilməsinə dair Tədbirlər Planı”nın 7.2.1.1-ci bəndində Avropa Yeni Kompüterləşdirilmiş Tranzit Sisteminin (NCTS) tətbiq olunmasının tezləşdirilməsi üçün milli qanunvericiliyin uyğunlaşdırılması, tranzit zəmanət sisteminin yaradılması istiqamətində tədbirlərin görülməsi aidiyəti dövlət qurumlarına, o cümlədən Dövlət Gömrük Komitəsinə həvalə olunmuşdur.

Xüsusilə qeyd olunmalıdır ki, Avropa Yeni Kompüterləşdirilmiş Tranzit Sisteminin (NCTS) hüquqi bazasını təşkil edən “Ümumi Tranzit Proseduru haqqında Konvensiya” və “Mallarla Ticarətdə Sənədləşmənin Sadələşdirilməsi haqqında Konvensiya”nın idarəetmə orqanlarında Azərbaycan Respublikasına qeyri-formal müşahidəçi statusu verilməsi barədə qərar qəbul olunub. Ölkəmizin yaxın gələcəkdə sözügedən sistemə qoşulması tranzit əməliyyatları üzrə gömrük zəmanət zəncirinin təşkili, vahid inzibati sənədləşmənin tətbiqi yolu ilə tranzit daşımaları zamanı gömrük məqsədləri üçün tələb olunan sənədlərin sayının minimuma endirilməsi, bütün tranzit marşrutu üzrə məlumatların əvvəlcədən elektron qaydada mübadiləsi vasitəsilə risklərin təhlili və qiymətləndirilməsinin sürətləndirilməsinə imkan yaratmış olacaq. Bu sistemin tətbiqi həmçinin, Azərbaycan Respublikasında istehsal olunan, “Made in Azerbaijan” brendlə malların Avropa qitəsində yerləşən NCTS üzvü olan ölkələrin bazarlarına çıxışı və təyinat yerlərinə çatdırılması üçün imkan yaradacaq.

BƏT-in Baş direktoru
Qay Rayder:
**Bu gün elə etməliyik ki,
BƏT və onun standartları
insanlara və onların
ehtiyaclarına
həmişəkindən daha uyğun
və səmərəli olsun**

Gələcəkdə baş verəcək hadisələrin proqnozlaşdırılması insan təbiətinə xas bir xüsusiyyətdir. Bəşəriyyət bu yolla inkişaf edərək real inkişafə nail olmuşdur. Eyni zamanda, biz bu günlə də yaşamalıyıq, çünki ətrafımızdakı qlobal dünyaya baxanda tez bir zamanda dərk edirik ki, gələcək bizim düşündüyümüzdən də yaxındır. Biz bu günə və gələcək günlərə də hazır olmalıyıq.

Bu BƏT-in Yüzilliyin Təşəbbüslerinin “əsaslandırılması” olaraq, Əməyin Gələcəyi Təşəbbüsü də daxil olmaqla, BƏT-in Yüzilliyin Təşəbbüsleri sənədində də öz əksini tapmışdır. Gələn il bu təşəbbüslerin irəli sürülməsinin ildönümü qeyd ediləcəkdir. Biz əslində təbiəti, dünyada baş verən çoxsaylı dəyişiklərin miqyasını və onun potensial səmərəliliyini, xüsusən əmək dünyasını daha yaxşı dərk etməliyik. Bu nöqtəyi nəzərdən, Əməyin Gələcəyi Təşəbbüsünün dünyamızdakı tripartizm hərəkatından dəstək almاسını vurğulamaq istərdim.

2016 və 2017-ci illərdə qəbul edilmiş Əməyin Gələcəyi Təşəbbüslerinin birinci mərhələsində əksər üzv ölkələr, 187 ölkədən 130-u, gələcək əmək məsə-

Guy Ryder, Director General of ILO:
Now, more than ever, we need to make the ILO and its standards effective, relevant and fit for people's needs

Anticipating what lies ahead is inherent in human nature. That is the way humanity has developed and achieved real progress. At the same time, we have to live in the present because, when we are looking at the world around us, we rapidly realize that the future is closer than we might think. We have to be ready for that and for what is coming next.

This is the “rationale” of the ILO’s Centenary Initiatives, including the Future of Work Initiative, that I have launched in the run-up to the ILO’s Centenary which we will be celebrating next year. We definitely need a better understanding of the nature, scale and potential effects of the tremendous changes that are happening in the world, including in particular the world of work. I must say that our Future of Work Initiative has received impressive support from our tripartite Constituents from around the world.

During the first stage of the Future of Work Initiative in 2016 and 2017, most of our Member States—some 130 out of 187- organised national or

lələri üzrə milli və regional tripartizim dialoqu qurmuşlar. Bu məqamda, 2017-ci ilin mart ayında Bakıda keçirilən Milli Tripartizm Dialoqu konfransını da qeyd etmək lazımdır. Biz bu dialoqları mənim 2015-ci ildə Beynəlxalq Əmək Konfransındaki hesabatımda əks olunan “dörd prinsip” əsasında qurmuşuq: əmək və cəmiyyət, hər kəs üçün layiqli əmək, əməyin təşkil və istehsalı və nəhayət əməyin idarə olunması.

Ötən ilin avqust ayında BƏT-in Əməyin Gələcəyi üzrə Yüksək Səviyyəli Qlobal Komissiyasını yaratmaqla biz irəli sürdüyümüz təşəbbüsümüzün ikinçi və çox vacib mərhələsinə qədəm qoymuş olduq.

Bütün regionları təmsil edən 28 tanınmış ictimai xadimdən ibarət qrupa Cənubi Afrika Respublikasının Prezidenti və İsveçin Baş naziri həmsədrlik edirlər.

Komissiya gələn ilin əvvəlində əməyin gələcəyi ilə bağlı aparılan birgə müzakirələr, nəticələr və konkret təkliflərdən ibarət hesabat hazırlanacaq. Təşəbbüsün yekun mərhələsi 2019-cu ilin iyun ayında Cənvrədə birgə keçiriləcək Yüzilliyin Beynəlxalq Əmək Konfrasında hesabatın təqdimatından ibarət olacaq və milli və beynəlxalq səviyyədə yüzillik tədbirlərinin bayram edilmesi ilə qeyd olunacaqdır.

Tarix boyunca bəşəriyyət ilk dəfə deyil ki, dəyişikliklərlə üzləşir. Bu günü cağırışlar yalnız texnoloji inkişafın iş yerlərinin yaradılması və ya bağlanılması ilə məhdudlaşdır. Deyardım ki, bu təkcə təhlükə ilə üz-üzə qalan cəmiyyətin məşğül olacağı məsələ deyil. Bu məsələ bütün bəşəriyyətə aid edilən məsələdir. Bizim yaşadığımız dövr çox cəlbedici və əksər hallarda həyacanlandırıcıdır, yaşadığımız dövr həm də qeyri müəyyənliliklərə yol açır. Bəzi hallarda bu dövr insanlarda qorxu yaradır, yalnız işlərini, maaşlarını itirmək qorxusu deyil, bəşəriyyətin və ləyaqətin itirilməsi ilə də özünü göstərir. BƏT-in mandatına sülhü qorumaq və sosial ədaləti təşviq etmək daxildir. Bu mandatın artıq 100 yaşı olmasına baxmayaq, qaldırılan məsələlər təkcə bu gün deyil tarix boyu mövcud olmuşdur.

Hər dəfə biz xəbərlərdən texnoloji tərəqqinin vüsstələrinin şahidi oluruq. Bu il Azərbaycan Prezidentinin andığın mərasimində qeyd etdiyinə istinad edərək aşağıdakılardı vurgulamaq istərdim: “Gələcək illərdə biz təhsilə, elmə diqqət yetirməklə yanaşı texnologiyanın istifadə olunmasına da xüsusi nəzər yetirməliyik, çünki hər hansı bir ölkənin inkişafı yeni texnologianın tətbiqi ilə də bağlıdır”. Əlbətdə ki, prezident tamamilə haqlıdır. Lakin bizim gələcəyimizi yalnız texnologiya həll etməyəcəkdir. İstadiyimiz gələcəyi qurmaq üçün bu texnologiyadan necə istifadə olunması vacibdir.

Belə bir yanaşma bizləri bəzi cağırıslara cavab verməyə məcbur edir: İqtisadi platformada “iş yeri” nə məna kəsb edir? Rəqəmsal iqtisadiyyatda işçilərin hüquqlarını, ömürlərdən birləşmə azadlığı və kollektiv danışıqlar aparmaq hüququnu necə təmin etmək olar? Əməyin yeri və dəyəri necə olacaqdır?

Current challenges are going to go far beyond the question of whether technological progress is going to create or going to destroy jobs. I would say that it is not only a question of society that is at stake. It is quite likely to be a question of civilisation. The times in which we live are fascinating and in many ways exciting, but they are also fuelling uncertainty and in some cases even fear –fear not only of losing your job and your salary, but of losing the humanity, the dignity that comes with decent work.

regional tripartite dialogues on the future of work –having included the National Tripartite Dialogue held in Baku in March 2017. We structured these dialogues around the “four conversations” which were identified in my Report to the International Labour Conference in 2015: work and society, decent jobs for all, the organization of work and production and the governance of work.

And now, we have entered the second and I think crucial phase of our Initiative with the launch in August of last year of the ILO High-level Global Commission on the Future of Work. It is made up of a group of 28 renowned personalities from all regions, is co-chaired by the President of South Africa and the Prime Minister of Sweden. This bespoke Commission will publish at the beginning of next year a report synthesizing their discussions, conclusions and concrete recommendations to build together the future of work that we want. The final phase of the Initiative will consist in the presentation of the report to the Centenary International Labour Conference to be held in Geneva in June 2019 together with Centenary celebrations at national and international levels.

This is not the first time in history that humanity is confronted with changes. Current challenges are going to go far beyond the question of whether technological progress is going to create or going to destroy jobs. I would say that it is not only a question of society that is at stake. It is quite likely to be a question of civilisation. The times in which we live are fascinating and in many ways exciting, but they are also fuelling uncertainty and in some cases even fear –fear not only of losing your job and your salary, but of losing the humanity, the dignity that comes with decent work. The ILO’s founding man-

Əmək bazarlarındakı hazırkı inkişaf və Azərbaycan da daxil olmaqla əksər ölkələrdəki tədrici artım mövcud çağırışları kölgədə qoymamalıdır: Qlobalizasiya, iqlim dəyişikliyi, demoqrafik dəyişikliklər və texnoloji inkişaf-dəyişikliklərin əsas səbəbkarlarıdır. Əməyin təbiəti və əmək münasibətləri daima inkişaf etməkdədir. Bundan savayı, biz dünyanın əksər yerlərində bərabərsizliyin və gəlir etibarlılığını artdığını görürük. Hətta Avropanın yüksək olmasına baxmayaraq, 2016-cı ildə hər dörd nəfərdən biri - təxminən 120 milyon insan - yoxsulluq və ya sosial təhlükəsizlik riski ilə üzülmüşdür. Biz gənclər arasında işsizlik və qeyri-formal məşğulluq bərabərsizlik, təhlükəsizliyin artmasını müşahidə edirik. Bunlar qeyri-tarazlılıq və parçalanma əlamətləridir hansı ki cəmiyyətlərdə stabilliyi pozur və siyasi qurumların legitimliyini təhdid edir.

Bələliklə, BƏT-in sosial ədalət missiyası bizim kollektiv gücümüzdən və transformativ dəyişikliyin faydalarını daha ədalətli şəkildə paylaşmaqla bağlı qətiyyətimizdən asılıdır. Burada bərabərsizliyin və ədalətsizliyin aradan qaldırılması əsas meyardır.

“Əmək sıfarişinin” yaranması iqtisadi və sosial inkişafın ölçülməsində yeni model və vasitələri tələb edəcəkdir. Həmin inkişafi, xüsusi ilə də texnoloji tərəqqini təmin etmək üçün yeni qayda və standartlara ehtiyac yaranacaq. Bu qaydalar işçilərin hüquqlarını və onların müdafiəsini xüsusən etik baxımdan təbliğ etməli və bunlara uyğun olmalıdır. Bələliklə, biz buna necə nail ola bilərik? Yeni əmək dünyasında müvafiq layiqli əməyə və sosial hüquqlara nail ola bilərikmi?

date was to preserve peace by promoting social justice. That mandate is 100 years old but I think that it speaks to each one of us today as clearly as ever before in history.

Each time you look at the news, technological revolution - one way or another - is there! As the President of Azerbaijan pointed out in his inauguration speech and I quote, “we are paying attention to education and science, and we should pay even more attention to that in the coming years because the successful development of any state is based on the use of technology.” Of course he is right. But our future will not be decided by technology. It will be determined by how we use technology to create the future that we want.

And that requires all of us to respond to some challenging questions: What does “the workplace” mean in a platform economy? How can workers’ rights, including freedom of organised and collective bargaining, be ensured in the digital economy? What will be the place and what will be value of work?

And if the current improvement in labour markets and the gradual return to growth in many of our countries, including Azerbaijan, should not overshadow the existing challenges: Globalisation, climate change, demographic trends and technological developments -what we call the major drivers of change- already have had considerable impact. The nature of work and employment relationships are evolving. Moreover, and it’s important, we see increasing inequalities and income insecurity in many parts of the world. Even in the European Union, de-

Biz dünyanın əksər yerlərində bərabərsizliyin və gəlir etibarsızlığının artdığını görürük. Hətta Avropa Birliyində, tərəqqinin yüksək olmasına baxmayaraq, 2016-cı ildə hər dörd nəfərdən biri -təxminən 120 milyon insan - yoxsulluq və ya sosial təhlükəsizlik riski ilə üzləşmişdir. Biz gənclər arasında işsizlik və bərabərsizlik, təhlükəsizliyin artmasını müşahidə edirik. Bunlar qeyri tarazlılıq və parçalanma əlamətləridir hansı ki cəmiyyətlərdə stabilliyi pozur və siyasi qurumların legitimliyini təhdid edir.

BMT-nin 2030-cu ilədək dayanıqlı inkişaf sahəsində gündəliyi daha yaxşı gələcəyin qurulmasında bizi kömək edəcək ən güclü vasitədir. Nail olmaq istədiyimiz əməyin gələcəyi əsasən layiqli əmək və Dayanaqlı İnkışaf Məqsədlərinən ibarətdir. 2030 gündəliyi bütün dünyani əhatə edən bir sənəddir. Bu sənəd planetin bütün ölkələri üçün nəzərdə tutulmuşdur. Bu nöqtəyi nəzərdən, Azərbaycanın Dayanıqlı İnkışaf Məqsədlərinin icasının təmin olunmasında göstərdiyi böyük səyləri yüksək qiymətləndirirəm.

Bu məqsədlərə nail olunması vacib bir çağırış olmaqla yanaşı əmək dünyasındaki transformativ dəyişikliklərə müvafiq və tarazlaşdırılmış institusional cavab verilməsi ilə sıx bağlıdır.

Beynəlxalq İctimaiyyət Dayanıqlı İnkışaf Məqsədlərinin 8-ci bəndində və 2030 gündəliyində nəzərdə tutulan və hər kəsə şamil olunan layiqli əməyi BƏT-in uzun illər müzakirə etməsinin nəticəsində qəbul etmişdir. Bu o deməkdir ki, layiqli əmək inkişafı təmin edən əsas katalizator olmaqla yanaşı dayanıqlı inkişafın ən vacib məqsədi hesab olunur.

Dünyanın bir çox ölkələrində dayanıqlı sosial model çağırışları inkişaf etməkdədir. Əksər ölkələrdə tərəqqiyə nail olmaq üçün iqtisadi və sosial maraqların mükəmməl tarazlaşdırılması üzrə səmərəli beynəlxalq institusional çərçivə gərəkdir. Bu gün sosial ədalətin təmin olunması həmişəkindən daha vacibdir.

Bu gün elə etməliyik ki, BƏT və onun standartları insanlara və onların ehtiyaclarına həmişəkindən da-ha uyğun və səmərəli olsun. Belə bir yanaşma artıq təşkilatımızın tarixində dönüş nöqtəsi olan 1944-cü ildə qəbul olunmuş BƏT-in Filadelfiya Bəyannaməsində qəbul olunmuşdur: "Bütün insanlar öz maddi rifah və mənəvi inkişaflarını azadlıq və ləyaqət, iqtisadi sabitlik və bərabər imkanlar şəraitində həyata keçirmək hüququna malikdirlər."

spite its level of prosperity, one in four people -almost 120 million people- were at risk of poverty or social exclusion in 2016. We see high rates of youth unemployment and informality, we see rising inequality and insecurity and these are symptoms of the imbalances and fractures, which destabilize societies and undermine the legitimacy of political institutions.

And so the ILO's mission for social justice depends upon our collective capacity and our determination to share the benefits of transformative change more fairly. To tackle inequality and injustice and to leave nobody behind.

The emerging "work order" will require new models and instruments to measure economic and social progress. New rules and standards will be necessary to ensure that progress, especially technological progress, is compatible with and promotes workers' rights and protection, particularly in terms of ethics. So how do we get there? And what can we do to ensure the full relevance of decent work and social rights in the new world of work?

Well, the United Nations' 2030 Agenda for Sustainable Development is the most powerful tool to help us shape a better future. The main ingredients of the future of work that we want, namely is decent work and the Sustainable Development Goals. The 2030 Agenda is a universal agenda. It is an agenda that every country on the planet. And I welcome here the strong commitment of Azerbaijan in the implementation process of the SDGs.

Achieving those goals is a mindable challenge but also an obvious necessity if we are to ensure that transformative changes in the world of work are met with an appropriate and balanced institutional response.

And by putting decent work for all - SDG 8 - at the centre of the 2030 Agenda, the international community has recognized something that the ILO has been arguing for a very long time; namely, that decent work is both a major catalyst for development but also the central objective of sustainable development.

The challenges of arriving at a stable social model have grown in many parts of the world. In order to reach a new equilibrium in most countries, we need an effective international institutional framework that strikes the proper balance between economic and social concerns. Now, more than ever, the key is social justice. Now, more than ever, we need to make the ILO and its standards effective, relevant and fit for people's needs. This was already been acknowledged at an earlier key turning point in the history of our organization, in the ILO's Philadelphia Declaration of 1944 which states: "all human beings have the right to pursue both their material well-being and their spiritual development in conditions of freedom and dignity, of economic security and equal opportunity".

BİZNES HƏYATI

Müsahibə

Xaçmaz rayon icra
hakimiyyətinin başçısı
Şəmsəddin Xanbabayev

**“Suvarma suyu
ilə təchizatın
yaxşılaşdırılması üçün
təkliflər nəzərdən
keçirilir, qarşıda gələn
illərdə bu məsələlər
öz həllini tapacaq”**

Bildiyiniz kimi yeni sahibkarlıq subyektlərinin yaradılması, regionların inkişafı daim olkə prezidenti İlham Əliyevin diqqət mərkəzindədir. Xaçmaz rayonunda sahibkarlığın inkişafı və biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması ilə bağlı nələri demək olar?

Xaçmaz rayonunda sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı demək isteyirəm ki, Xaçmaz rayonunda vergi qeydiyyatına alınan hüquqi şəxslərin sayı 01 yanvar 2018-ci ilə 1214 nöfər təşkil edir. Bu əvvəlki illərə nisbətdə 14 hüquqi səxs çoxdur, fiziki şəxslərin sayı həmin dövrə 16248 sahibkar təşkil etmişdir bu da əvvəlki illə müqayisədə 1314 sahibkar çoxdur. Belə ki rayon üzrə ümumi daxili məhsulun həcmi 502 milyon manat təşkil edib. Bu ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2.7 %, sənaye məhsulunun həcmi 48.8 milyon manat – 42 %, kənd təsərrüfatı məhsullarının ümumi həcmi 227.1 milyon manat – 8.5 %, əhaliyə göstərilən pullu xidmətlərin həcmi 99 milyon manat – 12.4 %, pərakəndə əmtəə dövriyyəsi 445 milyon manat – 14.7 %, adambaşına düşən pul gəlirləri 2826 manat – 24.3 %, orta aylıq əmək haqqı 317.4 milyon manat – 1.3 % çox təşkil etmişdir. Hesabat dövründə ümumi sahəsi 25.1 min KV metr olan mənzil tikilib istifadəyə verilmişdir. Bu rəqəmlər rəyonda sahibkarlığın inkişafının bariz nümunəsidir.

Ötən ilin iyul ayında prezident İlham Əliyev Nazirlər Kabinetinin iclasında bildirmişdir ki, ilin sonunda hər bir icra başçısının işinə həm də rayona cəlb olunan özəl sərmayənin həcmində görə qiymət veriləcək. Özəl sərmayənin cəlb olunmasında əsas problemlər nədən ibarətdir? Hansı işlərin görülməsinə ehtiyac var?

Bəli bu gün Xaçmaz şəhərinin siması dəyişir, bir çox quruculuq-abadlıq işləri aparılır, 11 böyük həcmli – diametri 1.4 metr olan saatlar Bakı prospektində, 7 saat şəhərin digər yerlərində quraşdırılmışdır, şəhərdə açıq havada şəxsiyyətlər müzeyi yaradılmış, ümumilikdə 11 müzey o cümlədən “Əziz Əliyev” və “Azərbaycan-Dağıştan Dostluq” muzeyləri tikilərək istifadəyə verilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev cənablarının keçən ilin iyul ayında Nazirlər Kabinetinin iclasında bildirmişdir ki, rayonlara qoyulan özəl sərmayələrə diqqət yetiriləcəkdir, bununla bağlı rayonumuzda bir çox işlər görülmüşdür. 2017-ci ildə rayona müxtəlif sahələr üzrə 34 milyon manat özəl investisiya qoyulmuşdur ki, bunun 24.2 milyon manatı kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı və emalı, 0.6 milyon manatı sənaye, 7.4 milyon manatı ticarət sahələrinin payına düşür. Əsas kapitala yönəlmis investisiyaların həcmi 107 milyon manat – və ya 12 % çox olmuşdur. Bu sahədə sərmayənin cəlb olunmasında bir sıra çətinliklər mövcuddur. Bunlardan ən asası rayonun infrastrukturun tam tələblərə uyğun olmamasıdır, digər kommunikasiya xətlərinin rayonun hər bir yerinə hələ çəkilməməsidir. Bu məsələlərlə bağlı cənab prezidentimizin göstərişlərinə əsasən yeni yollar çəkilir, Xaçmaz şəhərinin su və kanalizasiya xətləri yenidən qurulmuş və istifadəyə verilmişdir. Qısa zaman ərzində digər problemlər də aradan qaldırılacaqdır. Buna baxmayaraq rayonun iqtisadiyyatına sərmayələr qoyulur, sahibkarlıq inkişaf edir.

Məlumdur ki, Xaçmaz rayonunun çox böyük kənd təsərrüfatı potensialı var. Dövlət başçısı rayona səfərlərinin birində ixrac potensialına malik məhsulların yetişdirilməsinə xüsusilə fındıqçılığa dövlət dəstəyinin veriləcəyini bildirmişdir. Bunun da səbəbi fındıqçılığın ölkəyə valyuta gətirən sahə olması göstərilmişdir. Fındıqçılığın rayonda inkişafını neçə qiymətləndirirsınız?

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin ölkəyə daha çox valyuta gətirən məhsulların əkilməsinə üstünlük verilməsi ilə bağlı göstərişlərinə əsasən bu istiqamətdə bir sıra işlər həyata keçirilir. Bu baxımdan respublikamızda fındıq bağlarının artırılması üçün əməli tədbirlər görülür və rayonumuz fındıq bağlarının artırılması nəzərdə tutulan 12 rayondan biri kimi qəbul olunmuşdur. Ötən il 1540 ha sahədə yeni fındıq bağları salınmış və mövcud fındıq bağlarının sahəsi 7803 hektara çatmışdır. 2017-ci ildə bar verən 3921 ha bağdan 5811 ton (orta məhsuldarlıq 14.8 sentner) fındıq məhsulu istehsal edilmişdir. Fındıq əkilməsinə dövlət tərəfindən göstərilən diqqət və qayğı rayon əhalisinin bu sahəyə marağını artırıb və əhalinin gelirlərinin artmasına şərait yaradıb.

Bu il “Azərxalça” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Xaçmaz filialının açılışı oldu. Burada həmçinin hazırlıq-tədris kursları təşkil edilib. Rayonda xalçaçılığa maraq nəcədir? Xalça istehsalının yuna olan tələbatını qarşılamaq üçün

gələcəkdə regionda yun tədarükü mərkəzlərinin yaradılması perspektivini necə qiymətləndirirsiniz?

Möhtərem Prezidentimizin göstərişi ilə bölgələrdə xalçaçılığın inkişaf etdirilməsi istiqamətində görülən tədbirlər çərçivəsində rayonumuzda da xalça istehsalı müəssisəsi yaradılmışdır. Rayonun Qaradaq Buduq kəndi ərazisində 0.37 ha sahədə “Azərxalça” ASC-nin “Xaçmaz xalça istehsalı müəssisəsi” üçün yeni bina tikilib və istifadəyə verilmişdir. Bu müəssisədə 100-dən artıq insan, əsasən qadınlar işlə təmin olunmuşdur. Xaçmaz rayonunda örüş sahələrinin az olması, yaylaq ərazilərinin olmaması yun tədarükü inkişaf etdirməyə imkan vermir.

Qeyri-neft sektorunun inkişafının sürətləndirilməsi məqsədilə ölkəmizdə aqroparkların yaradılması geniş vüsət alıb. Yalama Südlük-Maldarlıq üzrə Damazlıq Dövlət Kənd Təsərrüfatı İstehsalı Müəssisəsinin bazasında yaradılmış Yalama Aqroparkı artıq istifadəyə verilib. İqtisadiyyat Nazirliyinin Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən Xaçmaz rayonunda sahibkarlara ödənilən güzəştli kreditlər rayonda sosial-iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsinə, rəqəbatqabiliyyətli kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalında və məşğulluğun artırılmasına nə kimi təsir göstərib?

Xaçmaz rayonunun iqtisadiyyatının əsasını kənd təsərrüfatı təşkil edir.

2017-ci ilin məhsulu üçün bütün təsərrüfat qurumları daxil olmaqla 23.797 ha sahədə taxıl əkilmişdir ki, bunun da 17905 hektarı bugda və 5892 hektarı arpa məhsuludur. Taxıl sahələrindən orta məhsuldarlıq 32.6 sentner olmaqla cəmi 75355 ton taxıl istehsal olunmuşdur ki, onun 59650 tonu bugda, 15705 tonu arpa məhsuludur. Bugdanın məhsuldarlığı hər hektardan 35, arpanın 25.9 sentner olmuşdur.

İl ərzində 20474 ha meyvə bağlarından 98993 ton müxtəlif meyvə məhsulu istehsal edilmişdir. Rayonda mövcud 300 ha üzüm bağlarından 4054 ton məhsul istehsal edilmişdir. 3553 ha sahədə tərəvəz əkilmiş, 89374 ton müxtəlif tərəvəz məhsulu istehsal edilmişdir. 42 ha bostan sahəsindən 547 ton məhsul istehsal edilmişdir.

Təsərrüfatlarda 57114 baş iribuyunuzlu mal-qara, 74633 baş xirdabuynuzlu heyvan 322616 baş ev quşları vardır. İl ərzində 14622 ton ət, 60569 ton süd, 21.7 milyon ədəd yumurta, 178.2 ton yun istehsal edilmişdir.

Cari ilin məhsulu üçün rayonda 23715 ha taxıl bitkisi əkilmişdir ki, bunun da 17622 hektarı bugda, 6093 hektarı arpa məhsuludur.

Bakı və Sumqayıt şəhərlərində təşkil olunan kənd təsərrüfatı məhsullarının satışı yarmarkalarına il ərzində 1360 ton meyvə və tərəvəz məhsulu çıxarılmışdır. 01 yanvar 2018-ci il vəziyyətinə İqtisadi İnkişaf Nazliyi Sahibkarlıqa Kömək Milli Fondu vəsaiti hesabına rayonun bank kredit təşkiləri tərəfindən 89 sahibkara 1006500 manat məbləğində kredit verilmişdir. Bu öz növbəsində kəndlilərin kənd təsərrüfatı istehsalı ilə məşğul olmağa stimul yaradır, iri təsərrüfatlar yaradılır, əlavə işçi qüvvəsi cəlb edilir və bu rayon əhalisinin məşğulluq siyasətində müsbət dinamika yaradır.

"Azərbaycan Respublikasında ixtisaslaşmış turizm sənayesinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi"ndə ölkəmizin cəlbedici turizm məkanına çevrilməsi qarşıya məqsəd qoyulub. Hazırda rayonun turizm zonasına çevrilməsi istiqamətində hansı işlər görülür? Xəcmaz Regional Mədəniyyət və Turizm İdarəsi və Xəcmaz Turizm İnformasiya Mərkəzi bölgənin turizm potensialının təsviqi üçün hansı tətbirlər görür? Kənd turizmin, ekoturizmin inkişafı üçün hər hansı addımlar atılırları?

Bildiyiniz kimi rayonunun çox böyük turizm potensialı var. Rayon Xəzər dənizi sahilində yerləşir. Yeganə yerdə ki, tabii meşə ilə dəniz sərhəddilər, bu Muxtadır, Seyidli, Nabran və Yalama əraziləridir. Burada çoxlu istirahət mərkəzləri var, son illər əcnəbi turistlərin sayı çoxalıb. Lakin bu regionun inkişafına ən böyük maneə burada təbii qazın olmaması, yol infrastrukturunun pis vəziyyətdə olması ilə bağlı idi. Möhtərəm Prezidentimizin göstərişinə əsasən Xəcmaz-Xudat avtomobil yolu tam yenidənqurulması işləri aparılmış və istifadəyə verilmişdir. Bundan əlavə göstərişə əsasən rayonun turizm zonasında olan 19 kəndin (Nabran, Turist, Dalğalı, Samurçay, Şimalı, Günsəli, Tel, Yaquboba, Xanoba, Səlimoba, Vələmir, Meşəli, Sahillər, Aşağıoba, Aslanoba, Seyidlilikdəyeri, Xuray, Çaxçaxlı, Pərdiqiran) qazlaşdırılması lahiyəsinin həyata keçirilməsinə başlanılıb. Artıq 17 yaşayış məntəqəsində qaz çəkilişi işləri başa çatdırılmış, digər 2 kənddə işlər davam edir. Hazırda rayonun 151 yaşayış məntəqəsindən 96-na təbii qaz verilir. Abonentlərin sayı 34950-yə çatmışdır ki, bu da rayon əhalisinin 91 %-ni təşkil edir. Bu işlər həmin ərazilərin ekosisteminin qorunub saxlanmasına və kənd turizminin və ekoturizmin inkişafına böyük dəstək olacaq.

"Xəcmaz" istilik elektrik stansiyası Azərbaycanın şimal bölgəsinin elektrik enerjisi ilə təchizatında vacib rol oynayır. Azərbaycanda modul elektrik stansiyalarından birincisi Xəcmazda inşa edilib və bu stansiyanın istifadə verilməsi də sizin rayona rəhbərlik etdiyiniz dövrə təsadüf edib. Aydın məsələdir ki, elektrik enerjisi olmayan yerdə heç bir müəssisə yaradıla bilməz. Bu gün Xəcmaz rayonunda əhalinin və sahibkarlıq subyektlərinin elektrik enerjisi ilə davamlı təminatı istiqamətində hansı işlər görülür?

Keçən illər ərzində "Azərişq" ASC tərəfindən rayonun yüksək gərginlikli və paylayıcı elektrik şəbəkəsinin yenidən qurulması istiqamətində bir sıra əhəmiyyətli işlər görülmüşdür. Rayonun müxtəlif ərazilərində 188 ədəd yüksək gərginlikli və 1981 ədəd paylayıcı şəbəkə dayaqları dəyişmiş, 155 km SİP kabel çəkilmiş, 19 ədəd trasformator yenisi ilə əvəz edilmişdir. Bununla yanaşı abonentlər tərəfindən elektrik enerjisinin tez-tez kəsilməsi, verilen enerjinin keyfiyyəti ilə bağlı nərazılıqlar var, buna baxmayaraq Xəcmaz rayon İcra Hakimiyyəti və "Azərişq" SC tərəfindən bu problemlərin aradan qaldırılması üçün ciddi işlər aparılır. Bildirmək istəyirəm ki, il ərzində istehlak olunmuş elektrik enerjisinin dəyərinin yığım faizi 87.4 % təşkil etmişdir.

Bu gün hər kas rəhbərlik etdiyiniz Xəcmazda çox böyük quruculuq, abadlıq işlərinin şahidi olur. Məsələn şəhərdə London'dakı "Tauer körpüsü"nın prototipi, şəhərin girişində neft lampaları, nəhəng samovar şəklində olan fəvvərə rayona xüsusi gözəllik verir və bura gələn hər kəsin diqqətini cəlb edir. Bu abidələri inşa etdirmək ideyası sizdə necə yarandı?

Bu gün Xəcmaz şəhərinin siması dəyişir, bir çox quruculuq-abadlıq işləri aparılır, 11 böyük həcmli – diametri 1.4 metr olan saatlar Bakı prospektində, 7 saat şəhərin digər yerlərində quraşdırılmışdır, şəhərdə açıq havada şəxsiyyətlər müzeyi yaradılmış, ümumilikdə 11 müzey o cümlədən "Əziz Əliyev" və "Azərbaycan- Dağıstan Dostluq" muzeyləri tikilərək istifadəyə verilmişdir. 1050 kvadrat metr sahədə rəsm qalereyası, Azərbaycanın görkəmli dahi şəxsiyyətlərinin 112 abidəsi qoyulmuş, Tarix Diyarşunaslıq muzeyi tikilmiş, at üstündə 6 abidə qoyulmuşdur (Babəkin, Koroğlunun, Şah İsmayıllı Xətainin, Qaçaq Nəbinin, Həcəri). Şəhərdə 6 yerdə piyada keçid körpüsü tikilmiş, akademik Zərifə xanım Əliyevanın adını daşıyan məktəb-liseyin qarşısında müasir üslubda yer altı piyada keçidi tikilmişdir. "Çənlibel" istirahət parkında cari təmir və yenidənqurma işləri aparılmış, 60-dan yuxarı fəvvərə tikilərək əhalinin istirahəti üçün istifadəyə verilmişdir. Fəvvərələr bağı M.Rəsulzadə küçəsi boyu daha da genişləndirilmiş, yeni yaşıllıqlar, ağac və dekorativ güllər əkilmiş, oturacaqlar qoyulmuşdur. Bildiyiniz kimi Azərbaycan çay istehsalı üzrə də məhşurdur, istehsal edilən çay xarici ölkərə ixrac olunur, çay və çay süfrəsi mədəniyyəti xalqımızın qədim, milli adət və ənənələrin bir növü olmaqla yanaşı qonaqpərvərliyimizin bariz nümunəsidir. Bu adət və ənənələrin

yaşadılması üçün Xaçmaz şəhərinin Bakı prospektində "Seyrəngah" parkında respublikada ən hündür olan 12 metr hündürlüyündə "Samovar" inşa edilmişdir. Bunu nla həm də, qonşu ölkələrə göstərmək istədik ki, çay, çay dəstgahı, çay süfrəsi mədəniyyəti, bizim xalqa məxsusdur. Şəhərin N.Nərimanov küçəsində, Heydər Əliyev parkının yaxınlığında olan 4 beşmərtəbəli bina-nın fasad hissəsinin milli arxitektura üslubunda üz-lənməsi başa çatdırılmış, hazırda növbəti beşmərtəbəli yaşayış binasının fasad hissəsinin üzlenməsi işi davam edir. Xaçmaz şəhərində Ulu Öndər Heydər Əliyevin adını daşıyan prospektin girişində "Tower" körpüsü-nə oxşar giriş qapısı inşa edilmişdir. Mən bir inşaatçı kimi Londonda olan "Tower" körpüsünü memarlıq abidəsi kimi çox bəyənirəm və istədim ki, ona bənzər bir tikili Xaçmaz şəhərində da olsun. Lampaya gəlinçə, bildiyiniz kimi 1990-1993 cü illərdə Naxçıvan ağır blokada şəraitində yaşayırı və bu şəraitdə Ulu Öndər Heydər Əliyev cənabları öz iş otağında hər gün gecə saat 3-4 dək neft lampası işığında işləyirdi, bu illərin xatirəsini yaddaşlarda saxlamaq üçün və Azərbaycanımızın alovlar diyarı olmasına, neft lampasının bizim xalqın dərin tarixi köklərininə bir işarə olduğunu nəzərə alaraq Xaçmaz şəhərinin 5 yerində hündürlüyü 12-14 metr olan lampalar quraşdırılmışdır.

Ölkə prezidenti yüksək vəzifəli məmurlar qarşısında insanlarla vaxtaşırı təmasda olmaq, üzləşdikləri problemləri vaxtında həll etmək kimi tələb qoyur. Qəbulunuza daha çox hansı məsələlərlə gəlirlər?

Vətəndaşların qəbulu zamanı qəbula gələn in-sanları bir çox məsələlər narahat edir. Bu məsələ-lərdən ən əsasları kənd təsərrüfatı texnikasının çatışmaması, sahələrin suvarılması, təbii qaz ol-mayan kənd məntəqələrinə qaz xəttinin çökilməsi, kənd yollarının yenidən qurulması kimi məsələlər qaldırılır. Bununla bağlı bildirmək istəyirəm möhtə-rəm prezidentmizin tapşırıqlarına əsasən kənd tə-sərrüfatı üçün hər il əlavə texnikaların alınması işi davam etdirilir. Bu il Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi tərəfindən 29 km uzunluğunda Çarxi-Qalağan-Hacılar-Xanlıqoba-Sayad-Məmmədxanlı av-tomobil yoluñun tikintisi başa çatdırılaraq istifadə-yə verilmişdir. Eyni zamanda uzun müddət əsaslı təmir olunmayan Xaçmaz-Quba avtomobil yolu tam yenidən qurularaq istifadəyə verilmişdir.

Şimal bölgəsində fermerləri daha çox nara-hat edən məsələrdən biri texnikaların ehtiy-yat hissələri ilə bağlıdır. Belə ki, aqrolizinginq vasitəsi ilə alınan texnika bir müddət işlə-dikdən sonra müəyyən hissəsi sıradan çıxır. Bu halda isə fermer texnikanın ehtiyat his-səsini tapmaqdə çətinlik çəkir. Nəticədə aq-rotexniki işlər gecikir və fermer sahəyə lazımı səviyyədə qulluq göstərə bilmir. Bu məsələnin həlli istiqamətində təkliflər daxil olubmu?

Kənd təsərrüfatında istifadə olunan texnikin aqrotxeniki tədbirlər başlanmadan əvvəl Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin nəzdində fəaliyyət göstərən Aqrolizinginq tərəfindən texniki baxış keçirilir və hazır vəziyyətə gətirilir. İş prosesində hansısa ehtiyat hissələrinin sıradan çıx-ması zamanı tez bir zamanda ehtiyat hissələrinin gətirilməsi təmin olunur və bu sahədə elə də böyük problemlərimiz olmur. Suvarma suyu ilə bağlı məsələyə gəldikdə bildirmək istəyirəm ki, bu sahədə vacib məsələlərdən biri təsərrüfatların suvarma suyu ilə təchizatıdır. Rayon Suvarma Sistemləri İdarəsi tə-rəfindən bu istiqamətdə mütəmadi olaraq işlər davam etdirilir. 670 km suvarma şəbəkəsi, 472 min m³ çay məcrası, 13.2 km kollektor-drenaj şəbəkəsi təmizlənmiş, suvarma məqsədilə mənbələrdən 147 milyon m³ su götürülərək sudan istifadə edənlər birləşlərinə verilmişdir. Lakin görülən işlərə baxmayaraq bu sahədə problemlər qalmaqdadır. Bununla bağlı müvafiq aidiyəti orqanlarla iş aparılır, suvarma suyu ilə təchizatın yaxşılaşdırılması üçün təkliflər nəzərdən keçirilir, ümidi edirəm ki, qarşidan gələn illərdə bu məsələlər də öz həllini tapacaq.

Şəmsəddin müəllim, artıq 14 ilə yaxındır Xaç-maz Rayon icra Hakimiyyətinin başçısı vəzi-fəsini icra edirsiniz. Bu illər ərzində sizə bölgəni, buranın insanlarını, onlara xas xüsusiyyətlərini daha yaxından tanımağa imkan ve-rib. Xaçmaz rayonu hafizənizdə ən çox nə ilə yadda qalacaq?

Xaçmaz rayonu Azərbaycanın şimal sərhədlərində yerləşən bir rayondur, burada bir çox millətlər yaşayır, buranın özünə məxsus milli adət və ənənələri vardır. Xaçmaz rayonunun insanları çox zəhmətkeş, qonaqpərvər insanlardır, dövlətmizə və dövlətçiliyimizə sadıq insanlardır. Bu insanlarla işlədiyim dövr yaddaşımında xoş xatira kimi qalacaqdır.

Azərbaycanın Birləşmiş
Ərəb Əmirliliklərindəki
Ticarət Nümayəndəsi
Elnur Əliyev

Uçuşlarının sayının artması Azərbaycanın yeni turizm istiqaməti kimi tanınmasının göstəricisidir

Elnur müəllim, Ticarət Nümayəndəsi statusunda qarşınızda ilk növbədə hansı vəzifələr durur və bu institutun yaradılması iki ölkə arasındaki mövcud iqtisadi əlaqələrin inkişafına necə təsir göstərəcək?

- Öncə qeyd etmək istərdim ki, 2017-ci ildə təsis edilmiş ticarət nümayəndəlikləri institutu Azərbaycan xarici siyasetində yeni bir mərhələdir. Bu institut Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Azərbaycanın xarici iqtisadi münasibətlərinin genişləndirilməsinə, o cümlədən Azərbaycanın qeyri-neft ixracının, ölkəyə sərmayə və turizm axının gücləndirilməsini əhatə edən yeni inkişaf strategiyasının tərkib hissəsidir. Bu yeni inkişaf strategiyası Azərbaycanın bu günə kimi əldə etdiyi nailiyyətlərin üzərində qurulur. Məsələn, 1995-2017-ci illər ərzində Azərbaycan iqtisadiyyatna təxminən 250 milyard ABŞ dolları həcmində sərmayə qoyulub

və bunun da təxminən yarısı xarici sərmayələrdir. Təbii ki, hər bir sərmayəçi milyonlarla vəsaitini yerləşdirmədən önce araşdırmalarını və risklərin dəyərləndirilməsini aparır. Milyardlarla dollar investisiyanın cəlb edilməsi Azərbaycanın sərmayə

Hazırda əsas məqsədimiz ixrac olan qeyri neft məhsullarının artımına nail olmaqdır. Bu istiqamətdə, Azərbaycan qeyri-neft ixracının təşviqi məqsədilə ölkə Prezidenti tərəfindən 2016-ci ildə "Made in Azerbaijan" konsepsiyası təqdim edilib, müvafiq hüquqi və institusional çərçivə yaradılıb. Bu qanunvericilik çərçivəsi şirkətlərin ixracla bağlı xarici ölkələrdə sertifikat və patent almasından başlayaraq, ixracla əlaqəli tədqiqat-inkişaf program və layihələrinə, ixrac missiya-larına çəkilən xərclərin dövlət bütçəsi hesabına ödənilməsinə kimi masalələri də əhatə edir.

cəlbediciliyinin göstəricisidir. Təbii ki, bu cür həcmidə sərmayələrin cəlb edilməsi üçün əlverişli biznes və investisiya mühiti ilə yanaşı ən əsas amillər Azərbaycandakı siyasi və makroiqtisadi sabitlik, təhlükəsizlikdir.

Eyni zamanda, Azərbaycanın təşəbbüsü və feal iştirakı ilə reallaşdırılan layihələr ölkəmizin dünyaya integrasiyasını sürətləndirib. Yerli və beynəlxalq magistrallar müasirləşdirilib, 6 beynəlxalq hava limanı inşa edilib, dəmiryolu infrastrukturunu yenilənib, Xəzər dənizində böyük ticarət donanması yaradılıb, Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu kimi strateji layihələr reallaşdırılıb. Bu layihələr nəinki Azərbaycanın, ümumilikdə bütün bölgə əhalisinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsində müstəsnə rol oynayıb.

Son 14 ildə reallaşdırılan ən mühüm layihələrdən olan Azərbaycanın təşəbbüsü və liderliyi ilə həyata keçirilən, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin "XXI əsrin layihəsi" adlandırdığı "Cənub qaz dəhlizi" layihəsi və onun tərkib hissələri olan TANAP və TAP layihələri isə enerji əməkdaşlığını genişləndirərək Azərbaycanı Avropanın böyük təbii qaz təchizatçılarından birinə çevirəcək.

Ölkədə aparılan hərərəfli, məqsədyönlü siyasetin nəticəsi kimi, ÜDM, xarici ticarət göstəriciləri bir neçə dəfə artıb, rəqabətli iqtisadiyyat qurulub, yüksək

səviyyəli infrastruktur biznes subyektlərinin xidməti nə verilib. Misal kimi ölkənin giriş qapısı olan hava limanlarını, magistral, dəmir və dəniz yollarını, ucqar kəndlərə kimi uzanan qaz, elektrik, internet şəbəkələrini və şəhərlərin abadlaşdırılmasını qeyd etmək olar. Əldə olunan uğurlar dəfələrlə dünya mediası, nüfuzlu jurnal və qəzetlər vasitəsilə işıqlandırılıb və Azərbaycan dünyada etibarlı tərəfdəşə çevrilib.

Məhz bu uğurun davamı kimi də xarici ölkələrdə Azərbaycanın və yerli ixracatçıların iqtisadi-ticarət maraqlarının daha dolğun qorunması və təmsil edilməsi, yerli məhsulların xarici ölkələrin bazarlarına çıxışının genişləndirilməsi, ixracın stimullaşdırılması ilə bağlı tədbirlərin tətbiqində səmərəliliyin və təsərrüfat subyektləri arasında işgüzar əlaqələrin qurulmasında əməkdaşlığı artırılması məqsədilə ticarət nümayəndəliyi institutu təsis edildi. Hazırda Azərbaycanın dörd - Moskva, Pekin, Varşava və BƏƏ-də ticarət nümayəndəsi fəaliyyət göstərir. Ticarət nümayəndəsi olaraq mənim əsas məqsədim Azərbaycan-BƏƏ arasında ticarət, sərmayə və turizm əlaqələrinin genişləndirilməsinə töhfə verməkdən ibarətdir.

Azərbaycan Birləşmiş Ərəb Əmirliliklərinə və Körfəz ölkələrinə nə təklif edir?

- BƏƏ və ümumilikdə Körfəz bazarı Azərbaycan üçün böyük maraq kəsb edir və Azərbaycanın bu ba-

zara təklif edə biləcəyi qeyri-neft məhsulları çoxdur. Ənənəvi olaraq hazırda Azərbaycanın qeyri-neft ixracı daha çox Rusiya Federasiyası, digər MDB ölkələri, Avropa istiqamətində yönəlib. Bu səbəbdən də, BƏƏ ilə hazırlı ticarət dövriyyəsi iki ölkənin mövcud iqtisadi potensialını əks etdirmir. Məsələn, 2016-ci il ərzində Azərbaycanın BƏƏ-yə ixracı təxminən 12 milyon ABŞ dolları həcmində, əsasən metallar, müxtəlif avadanlıqlar və meyvə olmuşdur. Nəzərə alsaq ki, Azərbaycanın ümumi ixracı həmin dövrdə 9 milyard ABŞ dolları və BƏƏ-nin illik idxalı 250 milyard ABŞ dolları təşkil edib, təbii ki, bu rəqəm qənaətbəxş hesab edil bilməz.

İxracın genişləndirilməsi istiqamətində böyük potensial var. Bu ilk növbədə kənd təsərrüfatı mallarına aiddir. Azərbaycan öz ənənəvi ixrac bazarlarında yüksək keyfiyyətli meyvə-tərəvəz təchizatçısı kimi tanınır. Biz də istəyirik ki, Azərbaycan məhsullarının dadını və keyfiyyətini BƏƏ bazarına da təqdim edək. Eyni zamanda, Azərbaycanın böyük ənənəyə malik kimya sənayesi var və metanol, müxtəlif polimerlər də BƏƏ bazarı üçün maraqlı ola bilər. Eləcə də, müxtəlif borular, plitələr, naqillər və digər sənaye məhsulları da potensial ixrac məhsulları kimi nəzərdən keçirilir.

Hazırda əsas məqsədimiz ixrac olunan qeyri neft məhsullarının artımına nail olmaqdır. Bu istiqamətdə qeyri-neft ixracının təşviqi məqsədilə ölkə Prezidenti tərəfindən 2016-ci ildə “Made in Azerbaijan” konsepsiyası təqdim edilib, müvafiq hüquqi və institusional çərçivə yaradılıb. Bu qanunvericilik çərçivəsi

İxracın genişləndirilməsi istiqamətində böyük potensial var. Bu ilk növbədə kənd təsərrüfatı mallarına aiddir. Azərbaycan öz ənənəvi ixrac bazarlarında yüksək keyfiyyətli meyvə-tərəvəz təchizatçısı kimi tanınır. Biz də istəyirik ki, Azərbaycan məhsullarının dadını və keyfiyyətini BƏƏ bazarına da təqdim edək. Eyni zamanda, Azərbaycanın böyük ənənəyə malik kimya sənayesi var və metanol, müxtəlif polimerlər də BƏƏ bazarı üçün maraqlı ola bilər. Eləcə də, müxtəlif borular, plitələr, naqillər və digər sənaye məhsulları da potensial ixrac məhsulları kimi nəzərdən keçirilir.

şirkətlərin ixracla bağlı xarici ölkələrdə sertifikat və patent almasından başlayaraq, ixracla əlaqəli tədqiqat-inkışaf program və layihələrinə, ixrac missiyalarına çəkilən xərclərin dövlət bütçəsi hesabına ödənilməsi kimi məsələləri də əhatə edir.

Bu dəstək mexanizmləri ilə bağlı intensiv olaraq praktiki işlər həyata keçirilir və artıq bir çox ölkəyə, o cümlədən BƏƏ-yə və Səudiyyə Ərəbistanına ixrac missiyası təşkil edilib. Azərbaycan son altı ay ərzində WOP və “Gulffood” kimi hər il BƏƏ-də keçirilən beynəlxalq əhəmiyyətli ərzaq sərgilərində iştirak edir.

Bu tədbirlər çərçivəsində Azərbaycanda istehsal olunan pomidor, findiq, nar şirəsi, alma, bal, quru süd, süd məhsulları, ət və ət məhsulları, pambıq çiyidi, şokolad məhsulları, konservləşdirilmiş pomidor, doğranılmış göbələk, limonad, quru meyvə və digər məhsullara böyük maraq göstərilmişdi və hazırda müvafiq danışqlar aparılır.

İxracın təşviqi istiqamətində Azərbaycanda İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Fondu ilə six əməkdaşlıq edirik.

İxracın genişləndirilməsi üçün logistika məsələləri necə həll olunacaq?

- Təbii ki, ixracın genişləndirilməsi üçün logistikyanın qurulması da çox vacibdir. Bu gün Azərbaycan malları BƏΘ bazarına əsasən İran ərazisindən keçməklə quru və hava yolu ilə daşınır. Yeri gölmüşkən, qeyd etmək istərdim ki, Azərbaycan və BƏΘ arasındada kifayət qədər sıx hava bağlantısı da mövcuddur. Mart ayına kimi üç aviaşirkət bu xətlə sərnişin daşınması ilə məşğul olurdu - Azərbaycan Hava Yolları, "FlyDubai" və "AirArabia". Həftəyə orta hesabla 40-45 uçuş olmaqla bu reyslər Azərbaycanda Bakı, Qəbələ, BƏΘ-də isə Dubay və Şarjadan həyata keçirilirdi. 2018-ci ilin mart ayından başlayaraq "Etihad" hava yolları şirkəti Bakıya mütəmadi uçuşlara başlayıb. Bununla da, sadaladığım şəhərlərin siyahısına Əbu-Dabi də əlavə olunub.

Uçuşların sayının artması Azərbaycanın yeni turizm istiqaməti kimi tanınmasının göstəricisidir. Hər il Azərbaycana gələn turistlərin sayı artır. Qeyd etmək istərdim ki, Azərbaycan tərəfi viza prosedurlarını asanlaşdıraraq ölkəmizin beynəlxalq statuslu hava limanlarında viza almaq imkanı yaradıb. Görülən işlər, Azərbaycanın qədim tarixi, füsunkar təbiəti, qonaqpərvərliyi, mədəni, müalicəvi və istirahət sahəsində müasir turizm infrastrukturunu ölkəmizə gələn əcnəbilərin, xüsusilə BƏΘ-dən gələn turistlərin sayında böyük artıma səbəb olub. Belə ki, son üç il ərzində BƏΘ-dən gələn turistlərin sayı 30 dəfədən çox artıb və keçən il ərzində onların sayı 110 min nəfərə çatıb.

İnanırıq ki, BƏΘ vətəndaşları Azərbaycana daha çox gəldikcə və ölkəmizlə daha yaxından tanış olduqca, ikitərəfli ticarət və sərmayə münasibətlərinin inkişafı da daha böyük vüsət alacaq.

Qeyd etdiyim kimi, Azərbaycanda yerli və xarici investorlar üçün əlverişli hüquqi rejim yaradılıb. İinvestorların hüquq və mənafelərinin qorunması, mülkiyyətin toxunulmazlığı, yerli və xarici sahibkarlara eyni şəraitin yaradılması, əldə edilmiş mənfəətdən maneəsiz istifadə olunması "İnvestisiya fəaliyyəti haqqında", "Xarici investisiyaların qorunması haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunları və bir sıra normativ sənədləri ilə tənzimlənir.

Azərbaycan hökuməti bir sıra xarici ölkələrlə ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılması ilə bağlı 53, investisiyaların təşviqi və qarşılıqlı qorunması haqqında 48 ölkə ilə sazişlər imzalayıb. Hər iki sahədə sazişlər BƏΘ ilə də imzalanıb.

Qeyd etmək lazımdır ki, prioritet iqtisadi fəaliyyət sahələri üzrə istehsal fəaliyyəti həyata keçirən sahibkarlıq subyektlərinin "İnvestisiya təşviqi sənədi" əsasında 7 il müddətində əldə etdikləri texnika və avadanlıqlara görə gömrük rüsumuna, əlavə dəyər, torpaq və əmlak vergilərinə 100 faiz, eləcə də, gəlir və mənəfəət vergisinə 50 faiz güzəşt tətbiq edilir.

Həmçinin, Azərbaycanda "Tik, idarə et, təhvil ver" modeli tətbiq edilir ki, bu da tikinti və infrastruktur obyektləri ilə əlaqədar investisiya layihələrinə investisiyaların cəlb olunması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri Azərbaycan qeyri-neft sektorunda sərmayələrin həcmində görə neçənci yerdədir?

- Qeyd etmək lazımdır ki, BƏΘ Azərbaycan qeyri-neft sektorunda sərmayələrin həcmində görə artıq 5-ci yeri tutur və biz inanırıq ki, bu istiqamətdə daha çox işlər görülə bilər. Yuxarıda qeyd edilənlər Azərbaycan-BƏΘ iqtisadi münasibətlərinin inkişaf etdirilmesi üçün böyük potensialın mövcud olduğunu göstərir. Biz də ticarət nümayəndəliyi olaraq bu potensialın gerçəkləşdirilməsi üçün bütün tərəfdəşlərlə çalışmağa hazırlıq.

"Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı"
MMC-nin direktoru
Nazim Talibov

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında mövcud layihələr üzrə istehsalatda və tikintidə 7500-dən artıq insan çalışır

Nazim Talibov Dövlət Neft Akademiyasını və Azərbaycan Dövlət İqtisadiyyat Universitetini bitirib. 2003-cü ilda Caspian Group Construction şirkətində baş direktor vəzifəsinə tayin olunub. 2008-ci ilda İqtisadi İnnişaf Nazirliyinin Maliyyə və Təminat Departamentinin müdürü müavini, Dövlət İnvestisiya Departamentinin Dövlət investisiya siyaseti və programlar sektorunun müdürü, Dövlət İnvestisiya Departamentinin Dövlət investisiya layihələrinin monitorinqi sektorunun müdürü vəzifalarında işləyib. 2013-cü ildən "Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı" MMC-nin direktorudur.

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının yaradılması ideyası hansı zərurətdən irəli gəlib, məqsəd nədir?

Son illər Prezident cənab İlham Əliyev tərəfindən aparılan məqsədyönlü iqtisadi islahatlar, investisiyaların təşviqi, biznes mühitinin yaxşılaşdırılması, qeyri-neft ixracının stimullaşdırılması, idarəetmənin təkmilləşdirilməsi və digər tədbirlər iqtisadiyyatın davamlı inkişafını təmin edir.

Bu iqtisadi siyasetin ən mühüm istiqamətlərindən biri sənayeləşmə və qeyri-neft sənayesinin inkişafıdır. Təsadüfi deyil ki, dövlət başçısı tərəfindən 2014-cü il Azərbaycanda "Sənaye ili" elan edilib, "Azərbaycan Respublikasında sənayenin inkişafına dair 2015-2020-ci illər üçün Dövlət Programı" qəbul olunub. Dövlət programının əsas istiqamətlərindən biri də sənaye zonalarının, o cümlədən sənaye parklarının fəaliyyətinin gücləndirilməsi, yenilərinin qurulması və inkişafıdır.

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən sənaye parklarının, eləcə də Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının yaradılmasında məqsəd ölkədə innovativ və yüksək texnologiyalara əsaslanan rəqabətqabiliyyətli sənaye istehsalının inkişafı üçün münbit şərait yaratmaq, bu sahədə sahibkarlığı dəstəkləmək, qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafını təmin etmək və əhalinin istehsal sahəsində məşğulluluğunu artırmaqdır.

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 2011-ci il 21 dekabr tarixli

Fərmani ilə yaradılıb. Bu sənaye parkı dövlət başçısının daim diqqət mərkəzindədir. Belə ki, Prezident cənab İlham Əliyev 3 dəfə Sumqayıt Kimya Sənaye Parkına səfər edib. 2013-cü il 3 oktyabr tarixində dövlət başçısının iştirakı ilə Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının təməlqoyma mərasimi keçirilib. Dövlət başçısı 2015 və 2017-ci illərdə Sumqayıt Kimya Sənaye Parkına səfərləri zamanı bir sıra müəssisələrin açılış və təməl qoyma mərasimlərində iştirak edib. Onu da qeyd edim ki, cənab Prezidentin 21 dekabr 2011-ci il tarixli Fərmanına uyğun olaraq həm də Parkın idarəedici təşkilatı olan və İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərən "Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı" MMC yaradılıb.

Hər gün on minlərlə insan Sumqayıt və ətraf ərazilərdən işləmək üçün paytaxta gəlib-ge dir. Bu isə bir çox çətinliklərlə yanaşı, səhər və axşam saatlarında yollarda uzun tixacların yaranmasına səbəb olur. Buradakı müəssisələrin açılması yerli əhalinin bir qismının məşğulluğunu təmin etməklə qeyd edilən problemin həllinə öz töhfəsini vermiş olar. Müəssisələrdə insanlar işə götürülərkən bu amil nəzərə alınır mı? Hazırda Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında neçə nəfər daimi işlə təmin olunub və gələcəkdə bununla bağlı statistik göstəricinin artma ehtimalı nə qədərdir?

Azərbaycanda ilk sənaye parkı kimi Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının kimya profili üzrə yaradılması təsadüfi deyildir. Parkın məhz Sumqayıt şəhərində yaradılmasının isə özünəməxsus tarixi, iqtisadi, sosial səbəbləri vardır. Çünkü Sumqayıt şəhəri həm uzun illər kimya sənayesində ixtisaslaşmış müəssisələrin cəmləşdiyi bir mərkəz, həm də kimya, neft-kimya səhəsi üzrə ixtisaslaşmış kadrların çoxluq təşkil etdiyi region kimi parkın yaradılması üçün ən əlverişli məkandır. Burada yüksək ixtisaslı mütəxəssislərin olması əlverişlidir.

Sualınıza cavab olaraq bildirmək istəyirəm ki, hazırda Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında mövcud laiyələr üzrə istehsalatda və tikintidə 7500-dən artıq insan çalışır. Burada çalışan insanların böyük hissəsi Sumqayıt şəhərinin, Abşeron rayonun və ətraf qəsəbələrinin sakinləridir. Bu ilin sonunaqədə sənaye parkında daha 7 müəssisənin fəaliyyətə başlaması gözlənilir ki, həmin müəssisələrdə 1400 yeni daimi iş yerinin açılması nəzərdə tutulur.

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının ərazisi nə qədərdir, burada hazırda neçə müəssisə fəaliyyət göstərir və gələcəkdə bunların sayı nə qədər olacaq?

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı yarandığı zaman ərazisi 167 hektar təşkil edirdi. Hazırda isə nəhəng infrastruktura malik sənaye parkının ümumi ərazisi 506 hektardır.

Sənaye parkının yaranmasından qısa zaman keçməsinə baxmayaraq, bu günədək 17 sahibkarlıq subyekti Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının rezidenti statusu verilib. Onlardan 7 müəssisə artıq fəaliyyətə

başlayıb və öz məhsullarını istehsal edir. Hazırda sənaye parkına investorların cəlb olunması istiqamətinə tədbirlər davam etdirilir. Gələcəkdə parkın ərazisində investisiya layihələri üzrə onlarla yeni müəssisənin yaradılması nəzərdə tutulur. Nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm ki, 5 il öncə sənaye parkının 2 rezidenti qeydiyyata alınmışdır və yalnız bir müəssisə fəaliyyət göstərirdi, bu gün isə rezidentlərin sayı 17, fəaliyyət göstərən müəssisələr isə 7-dir.

Parkda hansı müəssisələr fəaliyyət göstərir və onların istehsal gücü nə qədərdir?

Hazırda Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında qeydiyyatdan keçmiş 17 sahibkarlıq subyekti - "Azertexnolayn" MMC, "SOCAR Polymer" MMC, "Azerfloat" QSC, "Azerbaijan Fibro Cement" MMC, "Bakı Əlvan Metallar və Ferroərintilər Şirkəti" MMC, Silisium və Kalsium İstehsalat Müəssisəsi, "MST Engineering Services" MMC, "Aqrokimya Azərbaycan" MMC, "Alco Lubricant" MMC, "STDC" MMC, "Azərxalça" ASC, "Sumqayıt Texnologiyalar Parkı" MMC, "Tabaterra" QSC, SOCAR Karbamid Zavodu, "SumPlast" MMC, "LabDisc Azərbaycan" MMC və "NexusLab" MMC-dir.

Parkda neçə çeşiddə və hansı məhsullar istehsal olunur?

Parkın ərazisində rezident statusu verilmiş müəssisələrdən biri - polad və polietilen boru, mexaniki və hidrotehniki avadanlıqlar istehsal edən "Azertexnolayn" zavodu 2013-cü ildə fəaliyyətə başlayıb və müəssisədə 750-dən çox işçi çalışır. Eyni zamanda, müxtəlif təyinatlı sənaye məhsulları istehsal edən "STP" MMC 2014-cü ildə fəaliyyətə başlayıb və hazırda müəssisədə 2000-dən çox işçi çalışır. Parkda 2017-ci ildə daha 4 müəssisə - təzyiqədəvamlı xorut və fitinq birləşmələrini istehsal edən "MST Engineering Services" MMC, yüksək keyfiyyətli sintetik və yarımsintetik sürtgü yağıları istehsal edən "Alco" MMC, pestisidlər və aqro-kimyəvi məhsullar istehsal edən "Aqrokimya Azərbaycan" MMC, məlumatların emalı, qeydə alınması və ötürülməsini həyata keçirən "STDC" MMC, 2018-ci ilin 1-ci yarısında isə elektron təhsil avadanlıqları istehsal edən "Labdisc Azərbaycan" MMC fəaliyyətə başlayıb və bu müəssisələrdə 350-dək yeni iş yeri yaradılıb. 2018-ci ilin 2-ci yarısında isə daha 7 müəssisə - ferrosilisium və ferrosilikomanqan istehsal edəcək Bakı Əlvan Metallar və Ferroərintilər Zavodu, polipropilen və yüksək sıxlıqlı polietilen istehsal edəcək "SOCAR Polymer" MMC, müxtəlif tipli tikinti məhsulları istehsal edəcək Silisium-kalsium İstehsalat Müəssisəsi, tütün məmulatları (siqaret) istehsal edəcək "Tabaterra" QSC, illik istehsal gücü 650 min ton azot gübrəsi olan "SOCAR Karbamid Zavodu", sənaye istifadəsi üçün kisə və torbalar istehsal edəcək "SumPlast" MMC və məlumatların emalını həyata keçirəcək "Nexus Labs" MMC fəaliyyətə başlayacaqdır. Bu müəssisələrdə ümumilikdə 1400-dən çox yeni iş yerinin açılması nəzərdə tutulur.

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında hansı ölkələrin texnologiyası və təcrübəsi tətbiq edilir, müasir texnologiyaların tətbiqi özəl sektorun inkişafına necə təsir göstərib?

Qeyd edim ki, bu gün Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında layihələrin reallaşdırılmasında Avropanın, o cümlədən Almaniya, İtaliya, Hollandiya və başqa ölkələrin, eləcə də ABŞ, Yaponiya və digər dövlətlərin qabaqcıl texnologiya və avadanlıqlarından istifadə olunur. Fikrimizcə, müasir texnologiyalar həm vaxt, həm də maliyyə vəsaitinə qənaət imkanları yaratmaqla sahibkarların əlavə gəlir əldə etmələrinə yardım edir. Eyni zamanda deyə bilerəm ki, tərəfimizdən müttəmadi olaraq dünyanın aparıcı dövlətlərinin sənayə zonalarının təcrübələri öyrənilir. Orada tətbiq olunan güzəştlər haqqında məlumat toplanılır və sənayə zonalarına aid müvafiq qanunvericilik bazasının bizim ölkədə tətbiq imkanları araşdırılır.

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında istehsal olunan məhsullar yerli bazarın tələbatını ödəyirmi? Məhsullar hansı ölkələrə ixrac olunur?

Ümumiyyətlə, ölkədə sənayə parklarının yaradılmasının əsas məqsədlərindən biri də rəqabətqabiliyyətli və idxləndirilməsi azaltmağa yönəlmış məhsulların istehsalı, ixrac potensialının artırılmasıdır. Bir məqamı diqqətinizə çatdırım ki, Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında istehsal ediləcək məhsul növlərinin böyük əksəriyyəti hazırda ölkəmizə idxləndirilməsi, parkdakı müəssisələr fəaliyyətə başladıqdan sonra idxləndirilməsi demək olar ki, kəskin şəkildə azalacaqdır.

Hazırda Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının rezidentləri olan “Azertexnolayn” MMC və “STP” MMC tərəfindən istehsal olunan məhsulların əhəmiyyətli hissəsi MDB və Orta Asiya ölkələrinə ixrac edilir. Sənayə parklarının digər rezidentləri də fəaliyyətə başladıqdan sonra, onların istehsal edəcəyi məhsulların, daxili bazarın tələbatını ödəməklə yanaşı, “Made in Azerbaijan” brendi ilə xarici bazarlara ixracı planlaşdırılır.

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında rezident-lər üçün hansı güzəştlər tətbiq olunur?

Bu gün Azərbaycanda fəaliyyət göstərən bütün sənayə parklarında investisiya layihələri üçün regionda ən cəlbəcili güzəşt və imtiyazlar portfeli təklif olunur. Bu parklarda sahibkarlığın inkişafı üçün əlavə stimulların verilməsi, xarici şirkətlərin sərmayə yatırması, yeni yaradılan sənayə müəssisələrinə yatırılan investisiya xərclərinin minimuma endirilməsi, eləcə də imtiyazlar portfelinin genişləndirilməsi im-

kanlarının araşdırılması istiqamətində tədbirlər həyata keçirilir. Belə ki, Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, ölkədə fəaliyyət göstərən sənayə və texnologiyalar parklarının, o cümlədən də Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının rezidentləri 7 il müddətinə mənafət, torpaq, əmlak vergilərindən, eləcə də parka istehsal məqsədilə gətirilən texnika, texnoloji avadanlıqlar və qurğuların idxlənalıqına görə əlavə dəyər vergisindən və gömrük rüsumlarından azad olunurlar.

Bundan əlavə, Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının rezidentləri müasir tələblərə cavab verən keyfiyyətli infrastruktura malikdir. Qeyd edim ki, bu gün böyük sənayə müəssisəsinin infrastrukturunun yaradılması üzrə xərclərin onun ümumi investisiya xərclərinin təqribən 25-30 faizini təşkil etdiyini nəzərə alsaq, sənayə parkları nümunəsində investorlar sözügedən xərclərə qənaət etmiş olurlar. Belə ki, parkın bütün infrastrukturunu rezidentlər üçün tam olaraq dövlət tərəfindən təmin edilir.

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı növbəti illərdə hansı hədəflərə çatmağı qarşısına məqsəd qoyub?

Sənayə sahəsində həyata keçirilən tədbirlər bu sahənin ölkə iqtisadiyyatının aparıcı qüvvəsinə çevrilməsinə, məhsul istehsalının genişlənməsinə və ixrac potensialının yüksəlməsinə öz töhfəsini verib. Qarşıdakı illərdə sənayenin modernləşdirilməsi və innovasiyalar əsasında inkişafı, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, mövcud zəngin təbii resurslardan səmərəli istifadə, rəqabətqabiliyyətli sənayə istehsalının artırılması və ixracın daha da genişləndirilməsi Azərbaycan sənayesinin başlıca istiqamətləridir. Əminəm ki, növbəti illərdə bu prioritətlərə uyğun olaraq, sənayenin inkişafına dövlət dəstəyi tədbirləri davam etdiriləcək, yeni istehsal sahələrinin yaradılması və məhsul istehsalının artırılması diqqət mərkəzində saxlanılacaq və bu istiqamətdə sənayə parklarının da xüsusi rolu və çəkisi olacaqdır.

BİZNES HƏYATI

Müsahibə

Türk-Amerikan Medical Center-in baş direktoru , ASK-nın "Səhiyyə və idman müəssisələri ilə iş" komissiyasının sədri Ramiz Əliyev

"Ucuz reklama getmədən, mediada daha ciddi müalicə-diaqnostika üsullarının tətbiqi xalqa çatdırılmalıdır"

Ramiz Əliyevin tərcüməyi-hali:

Tibb elmləri namizədi-Ramiz Əliyev əsgər oğlu 1973 – cü ildə - Azərbaycan Tibb Institutunu bitirmiş, 1987- ci ildə - Moskvada namizədlük dissertasiyasi ni müdafiə etmişdir. 1973 –1980-ci illar - Respublika Uroloji xəstəxanasının hemodializ və böyrək transplantasiyası şöbəsində həkim, 1980 –1984 – cü illar - Respublika Klinik Xəstəxanasında həkim, 1984 –1992 – ci illar - həmin xəstəxanada Azərbaycanda ilk nefroloji şöbənin təşkilatçısı və müdürü 1992 –1993 – cü illar - Ankarada(Türkiyə) özəl Başkant xəstəxanasının dializ şöbəsində məsul doktor, 1993 –1994 – cü illar - Ankarada Beynəlxalq ECE Dializ Mərkəzində məsul müdür, 1995 –1997 – ci illar - Türkiyənin ilk özəl "Sevgi" xas-

taxanasının idari bölmündə məsləhətçi İslamişdir. 1997-ci ildən - Bakıda ilk özəl "Türk-Amerikan Tibb Mərkəzi"nin təşkilatçılarından biri və Baş Direktor 2006 - 2008 - ci illər - Azərbaycanda Xəzər Universiteti Tibb fakültəsinin müəllimi olmuşdur. 2008 – 2013- illərdə - ABŞ –da "Tibbi xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi" və "Biznes sahəsində Assosiasiyanın Təşkili" Proqramlarını bitirmişdir 2002 - ci ildən - Azərbaycan Sahibkarlar Konfederasiyasının idarə Heyətinin üzvüdür 2017-ci ildən - Türkiyə-Azərbaycan İşadamları və Sanayecilər Birliyi (TÜİB) Səhiyyə Komissiyasının rəhbəri 2 Monoqrafiya və 80-dən çox elmi məqulərin müəllifidir.

Ramiz həkim, bildiyimiz qədər bugündək Azərbaycan özəl səhiyyəsi adından müxtəlif ölkələrdə beynəlxalq tədbirlərdə iştirak etmisiniz. Maraqlıdır, özəl səhiyyənin inkişafı üçün hansı təcrübəni məqbul saymaq olar?

Son altı ayda məruzələrlə fəal çıxış etdiyimiz əsas beynəlxalq tədbirlərən səhiyyənin maaliyyələşdirmə yolları, səhiyyədə idarəetmə və tibbi turizm mövzularına həsr olunmuş konqresləri nümunə göstərə bilərik. Bundan əlavə son zamanlar xüsusən tibbi texnologinin sürətlə inkişaf etdiyi Hindistanda beynəlxalq sərgidə iştirak etdik. ABŞ, Rusiya, Türkiyə, İran, Macarıstan, Polşa və digər ölkələrin səhiyyə müəssisələri ilə də yanından tanış olma fırsatımız olmuşdur.

Sadaladığım tədbirlərdə və Bakıda müxtəlif ölkələrin sahibkarları ilə keçirilən biznes-forumlarda da özəl səhiyyə xidmətinin daha da təkmilləşdirilməsi yolunda önemli təcrübə qazanmağımıza səbəb olmuşdur.

Kanadaya viza üçün müraciət edərkən bir sıra hallarda tibbi müayinədən keçmək tələb olunur. Bildiyimiz qədər Kanada hökumətinin nəticələrini tanıdığı yeganə tibb müəssisi sizin klinikadır. Bu etibar nəyə əsaslanır?

Yalnız Kanadaya deyil. Uzun illərdir ki, ABŞ-a uzunmüddətli ezamiyyətə, Böyük Britaniya, Yaponiya, Avstraliyaya təhsil almaq üçün, Küveyt və digər ölkələrə müxtəlif məqsədlər üçün gedən vətəndaşlarımızın “Türk-American Medical Center”-da müayinə olunması tələb olunur. Bumun əsas səbəbi bizim Mərkəzdən verilən (rentgen, laboratoriya və s.) nəticələrin həmin ölkələrin qəbul etdiyi müasir tibbi müayinə nəticələrinin standartlara uyğun olmasıdır.

“Türk-American Medical Center” başqa klinikalardan hansı xidmətlərinə görə fərqlənir?

Xatırlatmaq istərdim ki, rəhbərlik etdiyim Mərkəz Azərbaycanda yaranan ilk özəl tibb müəssisələrindən biridir. 90-ci illərin sonunda bir qrup xərici investor tərəfindən Bakıda yaradılan Türk-American Medical Center (TAMC) özəl sektorun inkişafında ümummillilider Heydər Əliyevin uzaq-görən siyasetinin nəticələrdən biri sayıla bilər.

O zamankı Azərbaycanda innovativ diaqnostik üsulların (ilk özəl kompüter tomoqrafiyası, Doppler, quru sistem kliniki laboratoriya və digər metodların) tətbiq edilməsində bu tibb mərkəzinin müəyyən müsbət rolü olmuşdur. Hal-hazırda TAMC-da müayinə zaman alınan nəticələr dünyanın digər məşhur xəstəxanalarından heç də fərqlənmir.

Bizim fikrimizcə Mərkəzin əsas missiyalarından biri olan yüksək keyfiyyətli tibb xidməti mədəniyyətinin respublikamızda ilk təşkili və tətbiqi özəl sektorla yanaşı dövlət xəstəxanalarında da xidmət keyfiyyətinin yüksəlməsində nümunə olmuşdur.

20 ilə yaxın fəaliyyət göstərən özəl sektorda ilk tibb müəssisələrindən olan –TAMC-in uğurlarından biri də bir neçə dəfə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən 500-dən çox Türkiyə şirkətləri arasında 10 ən yaxşı vergi ödəyicisi nominasiyasını qazanmasıdır.

Tibbi personalın xarici ölkələrdə təcrübə keçməsi istiqamətində hansı işlər görürsünüz?

TAMC-in fəaliyyətinin ilk dövrlərində daha çox xarici mütəxəssislərin biliklərindən istifadə edilsə də, sonrakı illərdə klinikanın bazasında və xaricdə yüksək hazırlıq görmüş peşəkar milli kadr-lar çalışmaqdadırlar. Yalnız həkim və orta tibb personalının deyil, kollektivimizin digər üzvlərinin də xaricdəki (Türkiyə, Rusiya, Almaniya və digər ölkələrdə) məşhur klinikalarda təcrübə keçməsini, beynəlxalq reytinqi yüksək olan kurslarda iştirak etməsini mütəmadi davam etdirilməsinə çox əhəmiyyət verməkdəyik. Məsələn, son illərdə

Son illərdə özəl tibbi sigortalarla işimizin müvəffəqiyət qazanmasının bir səbəbi olaraq, bu sahəyə rəhbərlik edən mütəxəssisimizin qardaş Türkiyədə, Macaristanda beynəlxalq sigorta şirkətlətinin fəaliyyətləti ilə yaxından tanış olmasına nümunə göstərə bilərəm. Uğurlu özəl tibb xidməti göstərən müəssisəmizin effektiv idarə edilməsində mənim də Türkiyənin universitet və özəl klinikalarında uzunmüddətli ezamiyyətimin və ABŞ-da “Tibbi xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi” Təlim Programında iştirakımın rolü böyük olmuşdur.

özəl tibbi sigortalarla işimizin müvəffəqiyət qazanmasının bir səbəbi olaraq, bu sahəyə rəhbərlik edən mütəxəssisimizin qardaş Türkiyədə, Macaristanda beynəlxalq sigorta şirkətlətinin fəaliyyəti ilə yaxından tanış olmasına nümunə göstərə bilərəm. Uğurlu özəl tibb xidməti göstərən müəssisəmizin effektiv idarə edilməsində mənim də Türkiyənin universitet və özəl klinikalarında uzunmüddətli ezamiyyətimin və ABŞ-da “Tibbi xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi” təlim programında iştirakımın rolü böyük olmuşdur.

Bilirsiniz ki, müasir dövrə tibb sahəsində daim yeni texnologiyalar icad edilir və əvvəllər müalicəsi çətin sayılan xəstəliklərin belə çarəsi tapılır. Dəyişən tendensiya ilə necə ayaqlaşırırsınız?

Əlbəttə ki, müasir dünyamızda ən sürətlə inkişaf edən sahələrdən biri, tibb elmi, yeni diaqnostik və müalicə üsullarının tətbiqidir. Səhiyyə sektorunda menecment və marketing məsələləri də aktualdır. Bu səbəbdən qeyd etdiyim problemləri müzakirə edən beynəlxalq periodik məcmuələri daima izləməkdə davam edirik. İKT üsullar, onlayn konfranslar və digər sürətli müasir kommunikasiya üsullardan geniş istifadə etməkdəyik. Son zamanlar bir çox beynəlxalq səhiyyə texnologiyaları sərgilərinə dəvətlər alaraq, heyətlər şəklində aktiv iştirak edirik.

Azərbaycanın özəl səhiyyə sektorunda bizim 20 illik uğurlu təcrübəmizin də nümunəsində bir çox sərmayədarlar başa düşməyə başlamışlar ki, tibb müəssisəsini tikmək və təchiz etmək nə qədər çətin və bahalı olsa da, işin ən sadə hissəsidir. Hər bir sahibkarın klinikanın açılışı və ya satın alınmasından

sonra həkimlərin seçimində səhvlərə yol verməmə, müalicədə yüksək keyfiyyətə nail olma, yardım həcmində uyğun olan rasional material və dərman məsələləri kimi qayğıları başlayır. Müasir sahibkar üçün ən mürəkkəb vəzifə – sektorda ənənəvi dövlət və coxsayılı özəl klinikaların mövcudluğuna baxmayaraq yüksək standartlara cavab verən müasir diaqnostik, müalicə və reabilitasiya texnologiyası tətbiq edilən, pasientlərin rəğbətini və inamını qazanaraq, təhlükəsiz və keyfiyyətli tibbi xidmət sayəsində onların etibarlı və zəmanətli məkanına çevrilən, vahid komanda halında fəaliyyət göstərən həkim və digər tibb işçiləri kollektivinə malik tibb mərkəzi yaratmaqdır. Tibbi xidmətin yüksək keyfiyyəti və təhlükəsizliyi, müalicə nəticələrinin effektivliyi və həm də iqtisadi göstəricilərin artması belə komandanın müsbət fəaliyyətinin nəticəsi olaraq sahibkarlığın səhiyyə sektorunda hələ də mənfiətə aktual və cəlbedici olmasına nümunədir.

Akademik tibbi ədəbiyyat ölkəmizdə yetərinçə deyil. Həkimlərin sonradan özlərinin daimi inkişafı baxımından Azərbaycan dilli tibbi akademik nəşrlərin sayı çox azdır. Bunu ları nəzərə alaraq ölkəmizdə tibb təhsilinin hazırkı vəziyyətini necə qiymətləndirirsiniz?

Doğru təsbit etmisiniz. Bəzi tibb jurnallarında elmi məqalələrə rast gəlinsə də, xüsusən səhiyyə təşkili və müasir idarəetmə problemlərini müzakirə edən yayınlar azdır. Bunu nəzərə alaraq, biz Xəzər Universitetinin jurnalında özəl səhiyyə sistemində menecment məsələlərinə həsr olunmuş

Azərbaycan dilində ilk məqaləmizi çap etdirdik.

Amma mükəmməl xarici dil bilib, öz sahələrdə akademik nəşrləri orijinal formasında təqib edən mütəxəssislərimizin sayı artmaqdadır.

Cənab Prezidentimizin son zamanlarda tibb təhsilinin təkmilləşdirilməsi yolunda qəbul etdiyi qərarlar hazırlı vəziyyətin daha da yaxşılaşacağı ümidişləri verməkdədir.

Son vaxtlar xəstəliklərin artlığı fikirləri geniş yayılıb. Bunun səbəbinə nədə görürsünüz? Ümumiyyətlə insanların sağlam olması üçün bir həkim kimi nə məsləhət verərdiniz?

Dünya Səhiyyə Təşkilatının son hesabatlarında həqiqətən də bəzi xəstəliklərin geniş yayılmasının əsas səbəbi kimi ətraf mühitin çirkənməsi, stres, müasir rabitə vasitələrindən həddən artıq istifadə və başqaları göstəriləkdir. Unutmayaq ki, yeni diaqnostik üsulların tətbiqi də əvvəllər geniş kütləyə məlum olmayan xəstəliklərin “peydə olmasıdır”.

Xüsusən orta yaşlardan başlayaraq hərəkətsizliyə qarşı mübarizə aparılması, pəhrizə riayət edilməsi vacib məsələlərdəndir. İnsan həyatının müxtəlif dövrlərində iş fəaliyyətinə, yaşayış tərzinə yönəlmış dövrü müayinələrinin xəstəliklərin erkən təsbit edilməsi və effektiv müalicə olunmasında əhəmiyyəti böyükdür.

İcbari tibbi sigortanın gələcəyini necə görürsünüz? Yeni sistemin tətbiqi ilə əlaqədar özəl tibb müəssisələrin qarşısında hansı çağırışlar durur? Bu çağırışların öhdəsindən gəlmək üçün nələr etməyi düşünürsünüz?

Bir çox inkişaf etmiş sivil dövlətlərin əhalisinin sağlamlıq problemləri icbari tibbi sigorta yolu ilə həll edilməkdədir. Qardaş Türkiyədə bu sahədə qısa müddətdə ugurlar əldə edilmişdir. Qeyd edək ki, ölkəmizdə yaranan İcbari Tibbi Sığorta Agentliyi fəaliyyətinin ilk günlərində dövlət xəstəxanaları ilə yanaşı özəl tibb müəssisələrinin rəhbərləri də görüşdə, lazımlı gəldiyində, özəl sektorun da imkanlarından istifadə edəcəklərini bildirmişdilər. Bu səbəbdən icbari sigortalılara göstərəcəyimiz tibbi xidmətin keyfiyyətini daha da yüksəltmək, müayinə və müalicələrin qiymətlərini yenidən nəzərdən keçirmək, bir sözlə geniş kütləyə vaxtında və yüksək ixtisaslı xidmət göstərməyə hazır olmalıyıq.

Bilirik ki, vətəndaşlar adətən dərmanların bahalı olmasınaşından şikayətlənlərlər. Dərman idxlə və istehsalı ilə bağlı vəziyyət nə yer-dədir və bu sahədə hansı problemlər var?

Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən dövlət xəstəxanalarında bəzi dərman preparatları əhaliyə pulsuz verilsə də, apteklərdən alınan dərmanların keyfiyyəti və bahalı olması problemi digər ölkələrdə olduğu kimi bizdə də mövcuddur. Ümüd edirik ki, son zamanlarda Pirallahıda müştərək inşa edilən dərman preparatları istehsal edən iki zavodun tez-

liklə fəaliyyətə başlaması yuxarıdakı problemin həllində müəyyən rol oynayacaqdır.

Bəzən vətəndaşlar özəl tibb müəssisələrində səhiyyə xidmətlərinin qiymətinin yüksək olmasından gileylənlərlər. Tibb Komissiyasının sədri kimi hansı təklifləriniz var? Səhiyyə xidmətləri yalnız kommersiya fəaliyyəti deyil həmçinin özündə ictimai faydalı ehtiva edən bir xidmət növüdür. Bu baxımdan bu sahədə hər hansı vergi güzəştləri tətbiq etmək mümkün-kündürmü və belə bir beynəlxalq təcrübə varmı?

Müasir tibbi diaqnostika və müalicə texnoloji vasitələri, yüksək keyfiyyətli xidmət və personal müəyyən xərclər tələb etməkdədir. Bir neçə il əvvəl maliyyə sektorunda baş verən məlum problemlər, xaricdən idxlə olunan bir çox tibbi cihaz və materiallar səbəbi ilə sektordakı xidmətin maya dəyərinin bir neçə qat artması müşahidə olundu. Buna baxmayaraq, həmin dönəmdə möhtərəm cənab Prezidentin çağırışına qoşularaq özəl tibb müəssisələrinin əksəriyyəti xidmətlərin qiymətlərini dəyişmədi.

Səhiyyə sektoru digər özəl xidmət növlərindən sosial yönümlü funksiyasına görə fərqlənir. Ko-

Müasir tibbi diaqnostika və müalicə texnoloji vasitələri, yüksək keyfiyyətli xidmət və personal müəyyən xərclər tələb etməkdədir. Bir neçə il əvvəl maliyyə sektorunda baş verən məlum problemlər, xaricdən idxl olunan bir çox tibbi cihaz və materiallar səbəbi ilə sektordakı xidmətin maya dəyərinin bir neçə qat artması müşahidə olundu. Buna baxmayaraq, həmin dönəmdə möhtərəm cənab Prezidentin çağırışına qoşularaq özəl tibb müəssisələrinin əksəriyyəti xidmətlərin qiymatlарını dəyişmədi.

missiyamızın ilk iclasında bir çox özəl tibb müəssisəsinin rəhbərləri digər sosial istiqamətli xidmətlərdə olduğu kimi, tibb xidməti göstərkən də ƏDV-dən azad olunması və ya güzəşt tətbiq edilməsi təklifi ilə müraciət etməyimizi tövsiyyə etdilər. Bu sahədə beynəlxalq təcrübəni diqqətlə araşdırıldıqdan sonra müvafiq instansiyalara müraciət etməyi planlaşdırırıq.

Bəzən verilən sağlamlıq arayışları formal xarakter daşıyır. Bu hal xüsusilə uşaqlarla bağlı olması daha çox narahatlıq doğurur. Uşaqlar bizim gələcəyimizdir, sağlam gələcəyimiz namə burada hansı mexanizmlərə ehtiyac var?

Formal xarakterli arayışların verilməsi həm professional nöqtəyi -nəzərdən, həm də qanuni olaraq qəbul edilməzdir. Buna bənzər aşkar olunan fəaliyyətlər cəmiyyətimizin bütün üzvləri tərəfindən tənqid edilməlidir. Zənnimcə, buna bənzər neqativ hallarda ümumi ictimai qınaq mexanizmi olaraq tibbi assosiasialar, media və digər qeyri-hökumət təşkilatlarının gücündən istifadə etmək olar.

Rezidentura təhsili özəl klinikalarda mümkündürmü? Mümkün deyilsə özəl klinikaların rezident həkimlərə ehtiyacı varmı və onlar bu prosesdə iştiraklarını necə görürlər?

Özəl klinikalarda rezidentura təhsili təcrübəsi bir çox ölkələrdə uğurla tətbiq edilməkdədir. Tibbi təhsilin müəyyən mərhələsində özəl klinikanın iştirak etməsi göstərilən tibbi xidmətin keyfiyyətinin artmasına səbəb ola bilər. Bu müstərək fəaliyyət Tibb Universiteti ilə müasir tibb texnologiyası və avadanlıqları ilə tam təchiz olunmuş, professional kadrlara malik, pasient qıtlığı olmayan özəl klinika arasındakı müqavilə əsasında aparılmalıdır.

Bəzi məsuliyyətsiz və qeyri-peşəkar həkimlərə görə bütün Azərbaycan səhiyyəsi barədə mənfi təəsürat formalaşır. Bu kimi mənfi həlləri aradan qaldırmaq üçün həkimlərin nüfuzunun artırılması üçün hansı addımların atılması zəruri hesab edirsiniz?

Təəssüf ki, qeyd etdiyiniz problem müəyyən mənada rast gəlinməkdədir. Azərbaycanın səhiyyə tarixində dünya şöhrəti M.Mir-Qasimov, M.Tobçubaşov, M.Cavad-zadə və digər məşhur tibb alımlarının adları məlumdur. Onların varisi olan həkimlərimiz bu itirilmiş nüfuzu bərpa etməlidir. Bu sahədə hər bir tibb mütəxəssisinin peşəkarlığını günün tələbləri səviyyəsinə uyğun yüksəltməsi dəim davam etdirməlidir. Tibbi praktikada rast gəlinən hər bir uğur cəmiyyətimizin müxtəlif təbəqələrinə də əks etdirilməlidir. Ucuz reklama uyulmadan, mediyada daha ciddi müalicə-diaqnostika üsullarının tətbiqi xalqa çatdırılmalıdır.

Azərbaycanda səhiyyə turizminin gələcəyini necə görürsünüz?

Bu yaxınlarda Türkiyəyə dəvət olundugumuz nüfuzlu 8-ci Beynəlxalq Səhiyyə Turizmi Konqresində ölkələrimiz arasında sağlamlıq turizminin indiki vəziyyəti və perspektivləri mövzusunda geniş məruza ilə çıxış etdik. Müasir infrastruktura malik Naftalan, Qalaaltı, Duzdağ kimi orijinal müalicə üsulları tətbiq edilən şəfa mərkəzlərimizə xaricdən gələnlərin sayı artmaqdadır. Fikrimizcə yuxarıda sadalanan və digər qabaqcıl tibb müəssisələrimizin fəaliyyətinin beynəlxalq səviyyədə marketinq sahəsində daha geniş iş aparılmalıdır. Artıq Azərbaycanda Dağıstandan, Türkmenistandan və digər regionlardan müraciət edən pasientlərə yüksək keyfiyyətli, ixtisaslaşdırılmış tibbi xidmət göstərən klinikalar mövcuddur.

ASK-nin "Səhiyyə və idman müəssisələri ilə iş" komissiyasının sədri kimi aktiv fəaliyyətiniz göz önündədir. Rəhbərlik etdiyiniz komissiyanın gələcək fəaliyyəti barədə nələri söyləmək olar?

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası nəzdində "Səhiyyə və idman müəssisələri ilə iş" komissiyasının yaradılması bizi çox sevindirdi. Bir neçə il əvvəl ABŞ -da assosiasiyanın fəaliyyətinə həsr olunmuş təlim programında Azərbaycandan mən də iştirak edərkən, ölkənin müxtəlif xidmət sektorlarının uğurunda ictimai təşkilatların rolunun əhəmiyyətinin şahidi oldum. Fikrimcə, Azərbaycan sahibkarlarının ən böyük təşkilatının bu Komissiyasının işgüzar fəaliyyəti, xüsusən, özəl səhiyyə xidmətinin inkişafı yolunda daha effektiv ola bilər ki, bu da ölkəmizdə ümumiyyətlə səhiyyə xidmətinin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasına müəyyən müsbət təsir göstərər.

“Karvan-L EKO” sənaye şirkətin rəhbəri Əbülfəz Qafarov

Özəl sahibkarlarla iş birliyimiz var

Sənaye parkının həmin regionda açılması əhalinin işlə təmin olunması ilə yanaşı, onların sosial vəziyyətlərinin yaxşılaşdırılmasına xidmət edir. Bu əsas etibarilə regionların sosial-iqtisadi inkişafı üzrə dövlət programlarının prinsip və hədəflərinə uyğun həyata keçirilmiş layihədir. Əsas üstünlük yerli əhalinin işsizliyinin azaldılması olmaqla bərabər, yerli materiallardan istifadə olunmaqla ixrac potensialının artırılmasıdır.

“Karvan-L EKO” sənaye parkı nə zaman istifadəyə verilib? Parkın yaradılması üçün nə qədər sərmayə qoyulub?

- Ölkənin ilk özəl sənaye parkı olan Karvan-L EKO 19 oktyabr 2016-cı il tarixdən istifadəyə verilib. İnvestisiya olaraq 5000 000 (beş milyon) manat sərmayə yatırılıb. Bura torpağın alınması, zavodların tikilməsi, avadanlıqların quraşdırılması və digər kapital xarakterli xərclər daxildir.

“Karvan-L EKO” sənaye Parkının ərazisi nə qədərdir, burada hazırda neçə müəssisə fəaliyyət göstərir və gələcəkdə bunların sayı nə qədər olacaq?

- “Karvan-L EKO” sənaye Parkının ərazisi 41.13 hektardır. Hazırda daş sexi, istixana, qranit, boru və plastik qapı-pəncərə sexi fəaliyyət göstərir. Yaxın zamanda keramika sexi fəaliyətə başlayacaq. Bundan əlavə olaraq, parkda kimya və tikinti materialları üzrə digər layihələrin həyata keçirilməsi, habelə parka digər sahibkarların da dəvət edilməsi planlaşdırılır. Parkın inkişaf planı və genişləndirilmiş biznes planı yenidən işlənməkdədir.

Bu sənaye parklarının açılması əhalinin məşğulluluğuna necə təsir göstərir? Hazırda “Karvan-L EKO” sənaye Parkında neçə nəfər daimi iş yeri ilə təmin olunub və gələcəkdə bu statistikanın artma ehtimalı nə qədərdir?

- Sənaye parkının həmin regionda açılması əhalinin işlə təmin olunması ilə yanaşı, onların sosial vəziyyətlərinin yaxşılaşdırılmasına xidmət edir. Bu əsas etibarilə regionların sosial-iqtisadi inkişafı üzrə dövlət programlarının prinsip və hədəflərinə uyğun həyata

“Karvan-L EKO” sənaye Parkının ərazisi - 41.13 ha-dır. Hazırda daş sexi, istixana, qranit, boru və plastik qapı-pəncərə sexi fəaliyyət göstərir. Yaxın zamanda keramika sexi fəaliyətə başlayacaq. Bundan əlavə olaraq, parkda kimya və tikinti materialları üzrə digər layihələrin həyata keçirilməsi, habelə parka digər sahibkarların da dəvət edilməsi planlaşdırılır. Parkın inkişaf planı və genişləndirilmiş biznes planı yenidən işlənməkdədir.

keçirilmiş layihədir. Əsas üstünlük yerli əhalinin işsizliyinin azaldılması olmaqla bərabər, yerli materiallardan istifadə olunmaqla ixrac potensialının artırılmasıdır. Hazırda “Karvan-L EKO” sənaye parkında 120 nəfər vətəndaş daimi işlə təmin olunub, yaxın gələcəkdə bir bu qədər artma ehtimalı gözlənilir. Təbii ki, parkda digər sahibkarların biznes layihələri reallaşdırıqca yeni iş yerlərinin sayı da proporsional olaraq artırılacaq.

Bölgələrdə sənaye parklarının istifadəyə verilməsi həm də yerli əhalinin bir qisminin məşğulluğunu təmin etməklə, onların pay-taxta axınının qarşısını alır. Sizin müəssilərdə insanlar işə götürürülərkən hansı amil nəzərə alınır?

- Bizim sənaye parkına vətəndaşları işə götürürkən onların iş yerlərinə yaxın yaşaması, yəni həmin ərazidə yaşayan şəxslər olması əsas amillərdəndir. Təbii ki, peşəkar keyfiyyətlərə də üstünlük veririk, onların dəvət olunduqları vəzifə üzrə qabiliyyətləri və əvvəlki iş təcrübəsi nəzərə alınır. İşə qəbul üzrə xüsusi prosedur üzrə vakansiya elan edilir və rəqabəticil və şəffaf şəkildə müsabiqə əsasında vətəndaşlar işə götürülür. Bundan başqa işçilərimizin ixtisaslarının artırılması üçün mütəmədi olaraq təlimlər keçirilir, əcnəbi mütəxəssislərin təcrübələrinin işçilərlə bölməsi üçün praktiki şərait yaradılır və bizim kadrların peşəkar keyfiyyətlərinin artırılmasına önəm verilir. Digər üstünlük verdiyimiz xüsusiyyətlər işə gördüyü işə vicdan və həvəslə yanaşma, habelə işdə yenilikçi olmaqdır. Bu sahədə də işçilərimizi lazımi metodika və avadanlıqlarla təchiz edirik.

“Karvan-L EKO” sənaye Parkında hansı ölkələrin texnologiyası və təcrübəsi tətbiq edilir, müasir texnologiyaların tətbiqi özəl sektorun inkişafına necə təsir göstərib?

- Bizim sənaye parkında əsasən Türkiyə və Şərqi Avropa ölkələrində istehsal olunan avadanlıqlardan istifadə edilir. Bu avadanlıqlar isə qəbul edilmiş yüksək beynəlxalq standartlarla uyğundur. Həmin texnikaların tətbiqi özəl sektorların bütün sahələrində olduğu kimi bizim sənaye parkında müasir, keyfiyyətli sənaye məhsullarının istehsal edilib, istehlakçılar təqdim edilməsinə müsbət təsir göstərir. Müasir texnologiya ekoloji cəhətdən təmiz, daha təhlükəsiz və daha məhsuldar olduğundan hər bir istehsal və ya sənaye müəssisəsinin üstünlük verilməli olduğu əsas məsələlərdəndir. Yüksək texnologiya özəl sahədə rəqabəti artırır və insan resursları və texnoloji imkanları yüksək olan şirkətlər bu rəqabətdə həmişə öndə gəlirlər. Özəl sektorun uğuru naminə dünya standartlarına, satışa uyğun məhsul istehsal edə bilmək üçün müasir avadanlıqlar və müasir təcrübə mütləqdir.

Azərbaycanda istehsal olunan məhsulların xarici bazarlara çıxa bilməsi üçün onların beynəlxalq standartlara cavab verməsi tələb olunur. İxrac yönümlü məhsulların istehsalı zamanı bu amil nəzərə alınır mı?

- Bizim Sənaye parkında bütün məhsullar həm yerli, həm də beynəlxalq standartların tələbinə uyğun olaraq istehsal edilir və həmin qonşu ölkələrə ixrac edilir. Yerli və beynəlxalq standartların tətbiqi ixrac yönümlü məhsulların istehsalına müsbət təsir göstərir. İstehsal zamanı nəinki məcburi tələblər, hətta üstünlük verilən və tövsiyə edilən yüksək standartlara da əməl edilir. Bu məhsulları istehsal edən avadanlıqlar, proseslər və yekun mahsul müxtəlif testlərdən keçməklə sertifikatlaşdırılır. Məlum olduğu kimi, ixrac üzərində ixtisaslaşan müəssisə bu məqamlara diqqət verməsə, nəinki ixracda uğur qazana bilməyəcək, hətta yerli bazarda da məhsula maraq olmayacağıdır. Çünkü o müəssisə bazarda tək deyil və idxlə olmuş məhsullarla bərabər oxşar məhsul istehsal edən digər yerli istehsalçılarla daimi qiymət və keyfiyyət rəqabətindədir. Belə rəqabət olmadan işə nə iqtisadiyyat, nə bazar və nə də uğurlu nəticə ola bilməz.

Neçə çeşiddə və hansı məhsullar istehsal olunur?

Hazırda 50-yə yaxın çeşiddən ibarət müxtəlif növ məhsullar bizim sənaye parkında istehsal olunur. Bura əsasən kimyəvi məhsullar, o cümlədən turşular, reagentlər, quruducular, aşkarlar, habelə tikinti materialları, plastik tərkibli məhsullar, borular, kərpiclər, müxtəlif növ daş və şüşələr, fasad işləri və kənd təsərrüfatı məhsulları daxildir.

“Karvan-L EKO” sənaye parkında istehsal olunan məhsullar yerli bazarın təlabatını ödəyir? Məhsullar hansı ölkələrə ixrac olunur və ya ixracı planlaşdırılır?

-Sənaye parkında istehsal olunan məhsullar həm regionda, həm də Azərbaycan Respublikası ərazisində istehlakçıların bu məhsullara olan tələbatlarının

bir qismini ödəyir. Sənaye parkında istehsal olunan məhsullarımız əsasən Almaniya, İspaniya, ABŞ, Kanada, Argentina, Braziliya, Rusiya, Ukrayna, BƏƏ, Çin, Yaponiya və digər ölkələrə ixrac olunur. Bir sırə hallarda birbaşa ixrac, bəzi hallarda isə distributorlar vasitəsilə ixrac həyata keçirilir. Halhazırda digər Avropa birligi ölkəleri ilə çoxsaylı danışıqlar aparılır.

"Karvan-L EKO" sənaye parkında rezidentlər üçün hansı güzəştlər tətbiq olunur? Növbəti illərdə hansı hədəflərə çatmağı qarşınıza məqsəd qoymusunuz?

- Rezidentler üçün müəyyən güzəştlər edilir və gələcəkdə sənaye parkında regionda yaşayan istehlakçıların hansı məhsullara tələbatların olmasını nəzərə alıb yeni istehsal sahələrini formalasdıracaqı. Hazırda bizim sənaye parkında fəaliyyət göstərmək istəyən müəssisələr qanunvericiliyə uyğun olaraq investisiya təşviqi formasında bütün vergi və gömrük üstünlüklerindən faydalana bilərlər. Bunun üçün biz onlara bütün dəstəyi verməyə hazırlıq. Növbəti illərdə hədəflərimizə ixrac məhsullarının sayını və həcmini artırmaq, ixrac ölkələrinin dairəsini genişləndirmək, parkda sənaye sahələrini diversifikasiya etmək, digər sahibkarları parkımıza dəvət etmək, habelə xarici investorları parkla tanış etmək və müxtəlif biznes layihələrini təşviq etməklə ölkəmizə sərməye yatırmağa, habelə parkımızda rezident olmağa təşviq etmək daxildir.

Rəhbərlik etdiyiniz sənaye parkının digərlərindən fərqi nədədir?

Bizim Sənaye parkının digərlərindən əsas fərqi odur ki, biz ilk və hazırda da yeganə özəl sənaye parkıyıq. Fəaliyyətimizə dövlət tərəfindən dəstək verilsə də bütün qərarlar özəl sahibkarlıq şəraitində qəbul

edilir. Müxtalif biznes modelləri üzrə digər özəl sahibkarlarla işbirliyimiz var və yeni layihələri daha çəvik şəkildə parkımıza dəvət edə bilər. Digər bir fərqliyim isə paytaxtdan ən uzaq sənaye parkı olmayıüzümüz, regionlarda yaşayan şəxsləri işlə təmin etməyimiz, rəqabətə davamlı məhsulun ixracında uğurumuzdur.

Ağstafa rayonu əsasən kənd təsərrüfatı rayonudur. Bu sahəyə çox böyük diqqət yetirilir. Hazırda bu sahənin inkişafı ilə bağlı hansı işlər görülür?

Ağstafa rayonunda Sənaye parkımız kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalımı inkişaf etditməklə yanaşı, tikinti və iqtisadiyyatın digər infrastrukturunun inkişafına müsbət təsir edən istehsal sahələrini formalasdırır. Hazırda digər rayonlarda olduğu kimi burada da ekoloji təmizlik əsas götürülməklə yüksək texnologiyaya əsaslanan məhsulların istehsalı təşviq edilir. Yerli şəraitə uyğun olaraq yeni əkin sahələri salınır və mövcud kənd təsərrüfatı praktikası daha da təkmilləşdirilir. Ağstafa rayonunda da regional inkişaf planına uyğun olaraq kənd təsərrüfatının inkişafı üçün sahibkarlara dövlət tərəfindən kreditlər verilir, zəruri informasiya və məsləhət dəstəyi təmin edilir və sahibkarlıq fəaliyyəti üçün tələb edilən zəruri şərait və infrastruktur imkanı yaradılır.

Sahibkar olmaq arzusunda olan gənclərə tövsiyyəniz?

- Sahibkar olan gənclərə tövsiyyəm ölkə başçısı tərəfindən formalasılmış bazar iqtisadiyyatı mühitində yeni texnika və texnologiyaların tətbiqi ilə daxili tələbati ödəməyə və xaricə ixrac olunan məhsulların istifadə edilməsinə xidmət edən istehsal sahələrini formalasdırılmasına dəstək olsunlar.

Sahibkarlıq universiteti modelini inkişaf etdirməyi hədəfləyən UNEC iş dünyası ilə uğurlu strateji əməkdaşlıq qurub

"Nə istədiyini yaxşı bilən UNEC yaxın zamanlarda dünya səviyyəli universitet olacaq. Mən UNEC-də gələcəyin Nobel mükafatçılarını gördüm"

Aziz Sancar, Nobel mükafatçısı

Sahibkarlıq universiteti modelini inkişaf etdirməyi hədəfləyən UNEC iş dünyası ilə uğurlu strateji əməkdaşlıq qurub. Azərbaycanda ilk dəfə olaraq həyata keçirilən və böyük rezonans doğuran "UNEC2B" platforması çərçivəsində tədrisin əmək bazارının tələbələrinə uyğunlaşdırılması, sahibkarlıq universiteti modelinin yaradılması və UNEC məzunlarının işlə təmin olunmasında birgə fəaliyyət təmin ediləcək.

"UNEC2B" Platformasının əsas istiqamətləri:

- UNEC məzunlarını işə götürdüyü halda 3 il ərzində işəgötürənlərin sıfarişi əsasında "servis xidməti", yəni onlar üçün UNEC tərəfindən ödənişsiz ixtisasartırma kursları təşkil edilir;

- İşə qəbulla bağlı müsahibə zamanı UNEC tələbələrinin zəif cəhətlərini bildirdikləri təqdirdə, məzun olana qədər həmin tələbələrin həmin zəifliyinin aradan qaldırılması üçün işəgötürənin verdiyi program əsasında UNEC tərəfindən pulsuz kurs təşkil edilir;

- İşəgötürənlərin təklifi əsasında müxtəlif

ixtisasları təmsil edən tələbələrdən ibarət komanda şəklində mütəxəssis hazırlığı həyata keçirilir;

- UNEC məzunlarını işə götürmək istədikləri halda işəgötürənlər yardım etmək üçün onların bilik və bacarıqlarını diaqnostika etmək məqsədilə beynəlxalq praktikada qəbul edilmiş UNEC Neyrolinqvistik Test Laboratoriyası yaradılır və onun xidməti təşkil edilir;

- Yerli sahibkarların istehsal etdiyi məhsulların ixracının təşviqi və dünya bazarında online marketinq araşdırmasının aparılması məqsədilə UNEC Digital Marketinq Mərkəzinin xidmətləri təklif edilir;

- UNEC məzunlarının iş və işəgötürənlərin tələb olunan peşəkarları tapmasına yardım etmək məqsədilə daimi əsasda fəaliyyət göstərən job.unec.edu.az virtual əmək birjası təşkil edilir;

- "UNEC2B" Koordinasiya Şurası yaradılır. Şuraya Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (UNEC), İqtisadiyyat Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası (ASK), Azərbaycanda Amerika Ticarət Palatası (AmCham), Azərbaycan Türkiyə İş Adamları Birliyi (ATİB), Auditorlar Palatası və Bank

Tədris Mərkəzi daxil edilir. Şuraya ilk sədrlik UNEC-in rektoruna həvalə edilir və rotasiya əsasında hər il dəyişdirilir;

- İstadiqləri halda işəgötürənlərin universitet və fakültə rəhbərliyində təmsil olunmasına şərait yaradılır.

"UNEC yalnız Azərbaycanın deyil, regionun iqtisadiyyat sahəsində kadr hazırlığı həyata keçirən ən böyük ali təhsil müəssisəsidir"

Millət vəkili, iqtisad elmləri üzrə fəlsəfə doktoru Tahir Mirkişili

Ölkənin ali təhsil məkanında ilk dəfə olaraq Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti öz brendini yaradaraq, UNEC (University of Economy) brendi altında respublika ali təhsil məkanında bir çox uğurlu layihələrə imza ataraq, yeni iqtisadi təhsil modeli qurub.

Ölkənin dörd dildə təhsil verən yeganə ali təhsil müəssisəsi olan UNEC-də Beynəlxalq İqtisadiyyat Məktəbi (ingilis dilində), Rus İqtisad Məktəbi (rus dilində), Beynəlxalq Magistratura və Doktorantura Mərkəzinin (Azərbaycan, ingilis, rus və türk dillərində) yaradılması, eyni zamanda London Universiteti/London İqtisadiyyat Məktəbinin beynəlxalq bakalavr programının açılması, Fransanın Monpelye Universiteti, Litvanın Mikolos Romeris, İsveçrənin Biznes və Beynəlxalq Tədqiqatlar Universiteti ilə ikili diplom programlarının həyata keçirilməsi bu universitetin sürətlə beynəmiləlləşməsinə geniş imkanlar açıb.

Azərbaycanın xaricdə filialı olan yeganə ali təhsil müəssisəsi – UNEC, eyni zamanda MDB məkanında da filialı olan yeganə universitetdir. UNEC-in Rusiya Federasiyasının Dağıstan Respublikasındaki filialına rəsmi lisensiya verilməsi universitetin son dörd ildə əldə etdiyi mühüm nailiyyətlərdən biri olmaqla yanaşı, UNEC-in ali təhsilin transmilliləşməsi prosesinə də qoşulduğunu mühüm göstəricisidir.

"Özünü nüfuzlu reytinglərdə təsdiq edən, Cənubu Qafqazın ən böyük iqtisadyönümlü universiteti olan UNEC-in filialının Rusiya Federasiyası ərazisində açılması mühüm hadisədir. Ümidvarıq ki, UNEC-in Dərbənd filialı Dağıstan üçün lazım olan iqtisadçı kadrların hazırlanmasında əvəzsiz xidmət göstərəcək"

Olga Vasiljeva, Rusiya Federasiyasının təhsil və elm naziri

UNEC-in dünyadan nüfuzlu ali təhsil müəssisələri arasında layiqli yer tutması bu ali təhsil ocağının beynəlxalq reytinglərdə dünyadan atılan mühüm addımlardan biridir. Bunun nəticəsidir ki, UNEC son 4 ildə nüfuzlu beynəlxalq reytinglərdə dünyadan aparıcı universitetləri ilə bir sıradə yer alıb. QS Reytinq Agentliyinin "QS İnkişaf Etməkdə olan Avropa və Mərkəzi Asiya" regionu üzrə reytinq cədvəlində UNEC 3 il ardıcıl olaraq iqtisadyönümlü universitetlər arasında regionun 4-cü ən yaxşı universiteti statusunu qoruyub saxlayıb. İxtisaslaşmış Azərbaycan universitetləri arasında isə UNEC liderdir.

UNEC dünya universitetlərinin vəb populyarlığını müəyyən edən uniRank reytingində də uğura imza atıb. Reytinq qiymətləndirməsinə görə, UNEC internet resursları üzrə ölkənin ən yaxşı və ən populyar ali məktəbi seçilərək 1-ci olub.

Ali təhsil müəssisələrinin ən nüfuzlu reytinglərindən olan "Webometrics"in nəticələrinə görə, UNEC iki il ardıcıl olaraq Azərbaycan universitetləri üzrə birinci olub.

Qlobal çağrıqlara operativ cavab verən UNEC "Ekoloji cəhətdən ən təmiz" universitet adını da qazanıb. Belə ki, UNEC "UI Green Metric World University" reytinq cədvəlində yer alaraq, dünyadan ən "yaşıl" 619 universiteti sırasına daxil edilib.

"UNEC-dəki fəaliyyətimi həyatmda çox önemli mərhələ hesab edirəm"

Bülent Aybar, amerikalı iqtisadçı alim, professor

UNEC-də kadr potensialının gücləndirilməsi və bu istiqamətdə beynəlxalq təcrübədən istifadə olunması sahəsində də ciddi irəliləyiş var. Belə ki, Avropa Komissiyasının maliyyələşdirdiyi "Erasmus+" və DAAD qrant layihələri çərçivəsində Avropa universitetləri, Türkiyə Respublikasının maliyyələşdirdiyi "Mevlana" programı üzrə isə ümumilikdə 60-dan çox ali təhsil müəssisəsi ilə tələbə və müəllim mübadiləsi həyata keçirilir. Son dörd ildə UNEC-də təqdim olunan beynəlxalq mübadilə programlarında iştirak edən tələbə və müəllimlərin sayı 6 dəfədən çox artıb. Eyni zamanda dünyadan müxtəlif ölkələrinin nüfuzlu professorları UNEC-də tədris cəlb olunub.

"UNEC dünya elm məkanına uğurla integrasiya edir"

Oleg Utkin, "Clarivate Analytics" təşkilatının Rusiya və MDB ölkələri üzrə icraçı direktoru

Dünya səviyyəli universitet olmayı qarşısına məqsəd qoyan UNEC Azərbaycan ali təhsil məkanında daha bir ilkə imza ataraq, professor-müəllim heyətinin xidməti fəaliyyətini obyektiv kriteriyalar əsasında qiymətləndirən Differensial Əmək Haqqı Sistemini tətbiq edib. ABŞ, Avropa, Türkiyə və dönyanın digər aparıcı ölkələrinin təcrübəsinə əsaslanan və UNEC-in əqli mülkiyyəti olan sistem universitetin pedaqoji heyətinin illik xidməti fəaliyyətini elm, tədris və özünüinkişaf istiqamətləri üzrə 100-dən çox göstərici əsasında qiymətləndirir.

Differensial Əmək Haqqı Sistemi UNEC-in professor-müəllim heyətini stimullaşdırmaq və onlar arasında sağlam rəqabət mühiti yaratmaqla, elmi tədqiqat fəaliyyətində aktivliyi nəzərəçarpacaq dərəcədə artırıb. Belə ki, UNEC-in pedaqoji heyətinin elmi nəşrlərinin sayı son üç ildə 2,5 dəfə, xaricdə çap olunan məqalələrinin sayı isə 3,6 dəfə artıb.

“İnklüziv təhsildə UNEC modelinin uğurlu olacağına əminəm”
Necdet Öztürk, Dünya Əngəllilər Vəqfinin vitse-prezidenti

İnklüziv təhsil mühiti yaratmaq UNEC-in prioritetləri arasındadır. Diqqətə ehtiyac duyan, hər kəs kimi keyfiyyətli təhsil almağa haqqı olan fiziki məhdudiyyətli gənclərin doğma Vətənimizin uğurlu gələcəyi naminə savadlı Azərbaycan gənci adına sahib olmaq, birləşmə və təhsil zirvələrinin fəth olunması istiqamətində UNEC hər cür dəstək göstərir. Bu məqsədlə 2015-ci ildə universitetdə əlliñiylər tələbələr üçün mərkəz fəaliyyətə başlayıb. Mərkəz tələbələrin təhsilinin koordinasiyasını həyata keçirməklə, onların tədrisinin təşkili, psixoloji dəstək, kitabxanadan və digər infrastrukturdan səmərəli istifadəyə dəstək verir. Eyni zamanda UNEC fiziki məhdudiyyətli tələbələrə beynəlxalq təqaüdlər hesabına mübadilə proqramlarından faydalanaq imkanı da yaradıb.

İnklüziv təhsil sahəsində Azərbaycanda ilk dəfə olaraq UNEC ilə Moskva Dövlət Humanitar İqtisad Universiteti arasında inklüziv ali təhsildə bakalavr pilləsi üzrə ikili diplom razılaşması imzalanıb. Bu sahədə də dönyanın qabaqcıl universitetlərinin təcrübəsindən faydalanan UNEC, inklüziv təhsil sahəsində dönyanın ən yaxşı universitetləri ilə bir sırada dayanmağa iddiyalıdır.

“UNEC-lə əməkdaşlığı xüsusi önəm veririk”
Haluk Özən, Türkiyənin Hacettepe Universitetinin rektoru, professor

Azərbaycanda ilk dəfə olaraq UNEC-də vahid elektron idarəetmə platforması olan Elektron Universitet Modeli tətbiq edilməklə tədris prosesi tam elektronlaşdırılıb. Sistemə tələbə, müəllim və məzun bazası haqqında məlumat, dərs cədvəlləri, fənn üzrə qruplar, fənlərin təqvim-tematik planları, fərdi tədris proqramları daxil edilib, müəllim və tələbələrin şəxsi kabinet, intahan sistemi bölmələri yaradılıb. Auditoriyalarda elektron tribunalar quraşdırılıb, kağız üzərində jurnal elektron jurnalla əvəz edilib. Proqram müəllimə bütün mühazirə və sillabuslarını öncədən şəxsi kabinetində yerləşdirmək imkanı yaradır. UNEC-in tədris prosesinə uyğun hazırlanmış sistem təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi nə birbaşa təsir edir.

Elektron Universitet Modelinin tərkib hissəsi olan “Elektron sənəd dövriyyəsi”nə keçidlə bağlı isə UNEC-də kağızdan istifadə minimuma endirilib.

“UNEC-in islahat təcrübəsi uğur modelidir. Bu universitetin nailiyətlərini yaxından izləyirəm və UNEC-də tətbiq edilən yenilikləri ali təhsil səviyyəsində mütərəqqi addım hesab edirəm”
Igor Anatoleviç Maksimtsev,
Sankt-Peterburq Dövlət İqtisad Universitetinin rektoru, professor

Dünyanın nüfuzlu universitetləri ilə yanaşı dayanmaq iddiasında olan UNEC qarşısına qoyduğu məqsədə doğru inamlı irəliləyir.

Antenn fm-in icraçı
direktoru va Rantye
verilişinin aparıcısı
Sənan Həsənov

Blokçeyn və kriptovalyuta texnologiyasının, Azərbaycanda kiçik və orta biznesin inkişaf etdirilməsində rolu

Heç bir ölkə, ən böyük bir
ölkə də yalnız öz
çərçivəsində iqtisadiyyatını
lazımı səviyyədə inkişaf
etdirə bilməz.
Heydər Əliyev

Qlobal texnoloji yeniliklər bütün dünya üzrə biznes yanaşmalarına və ümumilikdə iqtisadi proseslərə öz təsirini göstərir. Bu yeniliklərin təsiri ilə dünya yeni iqtisadi modelə keçir. Bu model, əvvəlkindən fərqli olaraq, mövcud resursların daha effektiv istifadə olunmasına əsaslanır. Buna imkan verən, texnoloji yeniliklər sırasında blokçeyn və kripto texnologiyaların xüsusi yeri vardır. Hazırkı məqalədə, kriptovalyuta və blokçeynin yaranma zərurəti, onun nə olması və kiçik və orta sahibkarlığın inkişafında rolü barəsində məlumat verəcəyəm.

Kriptovalyuta və blokçeyn texnologiyasının yaranma zərurəti

Internet texnologiyasının yaranması ilə, bu texnologiya həyatımızın demək olar ki, bütün sahələrinə ineqrasıya edərək, gündəlik yaşamımıza bir sıra yeniliklər gətirdi. Dünyada gedən proseslər barədə məlumatlar, hər kəsə daha əlçatan oldu. Internet ölkələr arası sərhədləri aradan qaldıraraq, insanlar arası informasiya mübadiləsini daha sürətli və rahat etdi. Ancaq bütün bunlara baxmayaraq internetin bir sıra problemləri mövcuddur ki, onlar yeni blokçeyn texnologiyasının yaranması ilə öz həllini tapır. Hər bir yeni texnologiya, özündən əvvəlki texnologiyanın problemlərini həll edir. Blokçeyn texnologiyası da internetin təhlükəsizlik, müəllif hüquqlarının qorunması, kopyalanmanın qarşısının alınması və bir sıra digər problemlərini həll edir.

Eyni zamanda, əsasən dünyada mövcud olan tələbdən artıq valyutanın dövriyyəyə buraxılması nəticəsində baş verən maliyyə böhranları, tamamilə tələb təklifə əsaslanan yeni bir valyutanın yaranmasına zərurət yaradırdı. Bu valyuta məhdud emissiya həcmində malik olmalı, unikal olmalı və müəyyən valyuta təhlükəsizliyi parametrlərinə malik olmalı idi. Belə bir valyuta kriptoqrafiya və riyazi hesablamalar modelinə əsaslanan bir texnologiya olaraq – kriptovalyuta texnologiyası formasında meydana gəldi.

Blokçeyn və kriptovalyuta nədir?

Blokçeyn adından da göründüyü kimi bloklardan ibarət elektron qeydiyyat jurnalıdır. Bu elektron jurnalda hər hansı bir məlumatın, xüsusi kriptoqrafik kodla şifrələnərək, bir şəxsden başqa şəxsə ötürülməsi, eyni zamanda təhlükəsiz şəkildə saxlanması mümkündür. Bu texnologiya 2008-ci ilin sonu, 2009-cu ilin əvvəllərində Satoşi Nakamoto ləqəbli şəxs və ya qrup tərəfindən yaradılmışdır. Ancaq, bu şəxs və qrup barəsində bu günə qədər, geniş dünya ictimaiyyətinə hər hansı məlumatlar məlum deyildir.

İnternetdə məlumatlar dağınıq və qeydiyyatsız şəkildə saxlandığına görə onları xüsusi kompüter biliklərinə malik şəxslər, qeyri-qanuni şəkildə ələ keçirib, istifadə edə bilir. Blokçeyndə isə məlumatlar hər hansı mərkəzi serverdə deyil, bütün dünya üzrə müxtəlif kompüterlərdən kopyalanaraq, bir-birinə bağlı bloklarda sistemli şəkildə saxlanılır. Onun üçün, xakerlər blokçeyndə yerləşdirilmiş, hər hansı bir məlumatı ələ keçirmək üçün bütün məlumat saxlanılan kompüterləri ələ keçirməlidir ki, bu da bu gün mövcud olan texnologiyalarla qeyri mümkündür.

Blokçeyn üzərində müxtəlif tərkibli məlumatların saxlanması mümkündür. Bunlardan biri də kriptovalyutalardır. Kriptovalyuta, blokçeyn platformasında qeydiyyatı aparılan, hər hansı bir algoritmin həll yo-

ludur. Məsələn, sadə dildə desək, hər hansı iki rəqəmin cəmi yüzə bərabər olmasını bir algoritm şərti olaraq düşünsək, onun $40+60$, $20+80$, $35+65$ və s. həlli yolları bir kriptovalyutadır. Hər bir həll yolu unikaldır və ikinci eyni həll yolu ola bilməz. Bu həll yollarını tapan şəxslər isə mədənçilər adlanır. Mədənçilər algoritmin həll yollarını tapmaqla həmçinin kriptovalyuta sahibləri arasında həyata keçirilən əməliyyatlar toplusunu (blokları) təsdiq etmiş olurlar. Mədənçilik prosesi, xüsusi kompüter avadanlıqları vasitəsilə, saxlanc əsaslı və avtorizasiya əsaslı həyata keçirilə bilər. Beləliklə, hər hansı mərkəzi tənzimlənmə orqanı və ya strukturuna ehtiyac olmadan blokçeyn platformasının tərkibində məlumatların ötürülməsi prosesi həyata keçirilir və bu bir birindən aslı olmayan dünyanın müxtəlif yerlərində yerləşən mədənçilər tərəfindən təsadüfi seçim əsasında təsdiq olunur. 2009-cu ildən artıq mədənçiliyi başlanılan ilk kriptovalyuta olan "Bitcoin" daha sonralar biznes dünyasına daxil oldu və insanlar arasında ödəniş vasitəsi kimi istifadə olunmağa başladı. Blokçeyn və kriptovalyuta açıq kodlu bir texnologiya olduğu üçün bütün dünya ictimaiyyəti onu sahiblənərək, programçılar tərəfindən her gün təkmilləşdirilməkdə davam etdirilir. Bu texnologiya çox böyük sürətlə bütün dünyada bir çox proseslərə daxil olaraq onları optimallaşdırır. Bu gün dünyada 3000-dən artıq kriptovalyuta mövcuddur. Hər bir kriptovalyuta hər hansı bir problemi həll etməlidir. Onların qiyməti isə həmin kriptovalyutaya olan tələb və təklifdən aslı olaraq formallaşır.

Blokçeyn və kriptovalyutaların kiçik və orta biznesin inkişafında rolü

Bu gün biznesin maliyyə sisteminə və eyni zamanda, istehlakçıların biznesə çox vacib bir tələbi vardır. Bu tələb sürətli xidmət tələbidir. İstehlakçılar

məhsul və xidmətlərini daha tez əldə etmək istəyirlər. Eyni zamanda, bizneslər də müştərilərin sürətli xidmət tələbini, öz daxili proseslərini sürətləndirərək yərini yetirməyə çalışırlar. Bu şəraitdə biznesin bir çox proseslərini avtomatlaşdırın blokçeyn texnologiyası və maliyyə əməliyyatların yüzlərlə dəfə sürətləndirən kriptovalyutaların yaranması labüb idi. Həmçinin, bu gün kriptovalyutalar bizneslər üçün inkişaf məqsədi ilə öz bizneslərinə investisiya cəlb etmək məqsədilə maraqlı vasitələrdən biridir.

Bildiyiniz kimi, hər hansı biznes aktivlərinin artırılması və ya dövriyyə vəsaitlerinin genişləndirilməsi üçün bir neçə maliyyələşmə mənbələrinə malikdir. Bunlar səhm buraxılışı və satışı, banklardan kredit cəlb və ya sahibkarın öz şəxsi vəsaiti hesabına ola bilər. Bu variantlardan hər biri biznesə qarşı ciddi tələblər irəli sürür. Hər hansı yeni, "start up" bizneslər üçün isə bu tələbləri yerinə yetirmək qeyri mümkün idi. Kriptovalyuta texnologiyası "startup"ların öz ideyalarını reallaşdırmaq üçün vəsait cəlb prosesini daha asan etmişdir. Blokçeyn üçüncü tərəfləri əsasən aradan qaldırdığını görə adı fiziki şəxslərin öz vəsaitlərini hər hansı biznesə investisiya etmə imkanı yaranmışdır. Bu metod ICO (Initial Coin Offering) Azərbaycan dilində İlkin Koin təklifi adlanır.

Hər hansı sahibkar öz biznesinə investisiya cəlb etmək istəyirsə, bu gün mövcud olan "Ethereum", "Waves", "NEO", "Cardano" və s. hər hansı blokçeyn platformasında öz tokenini yaradır. Eyni zamanda öz layihəsini təsvir edən bir sayt hazırlayır. Bu saytda, in-

vestisiya cəlb etmək istədiyi layihənin komandası, inkişaf planları, tokenlərin bölgüsü və istifadəsi qaydaları və s. bütün prosesləri detallı olaraq təsvir edir. Daha sonra ilkin satış və ilkin koin təklifi mərhəsində insanlara saytda onların biznesinə investisiya etmək imkanı yaradır. Bu biznes tərəfindən buraxılmış kripto tokenlərin satışı vasitəsilə həyata keçirilir. Investisiyalar həm fiat valyutalarda (Manat, Dollar, Avro və s.) eyni zamanda kriptovalyutalarda da həyata keçirilə bilər. Əgər biznes öz layihəsini fiat val-

yutalar vasitəsilə inkişaf etdirməlidirsə, o rahatlıqla investisiya olunmuş kriptovalyutaları birjada sataraq fiat valyutalara çevirib, öz biznesinə yatırıbilər. Daha sonra biznes tərəfindən buraxılmış tokenlər açıq birjaya çıxarıllar və biznesin elan etdiyi layihə üzrə əldə etdiyi uğurlardan aslı olaraq onun koinlarına birjada qiymət artıb-azala bilər. Bunun üçün biznes daim öz layihəsinin inkişafı ilə bağlı məlumatları öz səhifəsində bölməlidir.

Bu prosesin icrası prosesində Blokçeyn Azərbaycan Mərkəzi bizneslərə dəstək olur. Hər hansı biznesin öz tokenini yaratması, onun birjaya çıxarılması, blokçeyn texnologiyasının biznes proseslərə tətbiqi ilə bağlı məsləhət xidmətləri göstərilir. Texnologiya yeni olduğu üçün hər hansı biznes üçün başlanğıc mərhələsində bu texnologiyannın yaradığı imkanlardan daha sərfəli formada faydalanaq imkanı vardır. Blokçeyn Azərbaycan Mərkəzi ilə əlaqə saxlama imkanları www.blockchain.az resursunda mövcuddur.

Düyüşmez dad,
unutulmaz anlar

Mebel Sənayeçiləri
Assosiasiyanın sədri
Məşhur Məmmədov

"Məqsədimiz mebel istehsalı sahəsində yerli istehsalı artırmaqdır"

Bildiyiniz kimi, dövlət başçısının prioritet elan etdiyi sahələrdən biri də mebel istehsalıdır. Prezident İlham Əliyev hətta müşavirələrdən birində məmurları yerli mebellərdən istifadə etməyə çağırmışdı. Qeyri-neft sektorunun inkişafı istiqamətində ciddi işlərin görüldüyü vaxtda ölkəmizin mebel sahəsində vəziyyət necədir?

Azərbaycan mebel sənayesi son 20 ildi çox böyük inkişafa nail olub. Ölkə prezidenti İlham Əliyevin böyük dəstəyi və qayğısı nəticəsində mebel sənayesi qeyri neft sektorunda ən sürətlə inkişaf etmiş sahəyə çevrililib. Azərbaycanın mebel istehsalı bu inkisafın nəticəsində yerli bazarın tələbatın 50-60 % təmin edə bilir. Ev mebeli ofis təyinatlı hotel tipli metal konstruksiyalı mebellər istehsalında yerli şirkətləri artıq ixtisaslaşmış hesab etmək olar.

Assosiasiyanın hüquqi qeydiyyatı ilə bağlı bütün işlər yekunlaşımışdır?

Bütün hüquqi qeydiyyat işləri yekunlaşmış .

Mebel Sənayeçiləri Assosiasiyası nə qədər şirkəti özündə birləşdirir və əsas fəaliyyəti nədən ibarətdir? Ölkədə neçə şirkət mebel istehsal edir?

Mebel Sənayeçiləri Assosiasiyası 40 yaxın şirkəti özündə birləşdirir. Assosiasiyanın əsas fəaliyyəti şir-

kətlər arasında əlaqələrin və kooperasiya sisteminin qurulmasıdır. Bununla yanaşı daxili bazarda tələbatın artırılması ölkəmizdə xarici mebel şirkətlərinin fəaliyyətinin təhlili, Azərbaycan mebelinin eksport qabiliyyətinin artırılması yönündə təkliflərin hazırlanması da işimizin əsas istiqamətlərindəndir.

Bildiyiniz kimi, Azərbaycanda 250 -dən çox mebel istehsalı ilə məşğul olan şirkət var. Bunlardan 50-yə yaxın şirkət iri həcmidə mebel istehsalı ilə məşğuldur, onların istifadə etdikləri avadanlıqlar dünya standartlarına cavab verir. Sevindirici haldır ki, artıq bu işlə məşğul olan sahibkarların işləri xarici mebel istehsalçıları ilə reqabət aparacaq qüvvəyə malikdir. 100-ə yaxın prespektivli və sürətlə inkişaf edən orta istehsal gücünə malik, 100 -dən çox isə kiçik mebel sexləri var, hansıki həm fiziki, həm də huquqi sahibkarlar tərəfindən idarə olunur.

Mebel sənayesinin davamlı inkişafını təşkil etmək üçün Azərbaycanda Mebel Sənayeçiləri Assosiasiyası hal-hazırda hansı işlər görür?

Mebel Sənayeçiləri Assosiasiyası ölkəmizdə fəaliyyət göstərən mebel şirkətlərinin bir-biri ilə əlaqə qurması istiqamətində iş aparır. Mebel sahəsində çalışacaq ixtisaslaşmış kadrların hazırlanması üçün kursların təşkili, Azərbaycan mebelinin daha geniş auditoriya tanınması üçün mütəmadi olaraq sərgilərin

keçirilməsi, o cümlədən Azərbaycan mebelinin xarici bazarda tanınması istiqamətində müxtəlif işlərin görülməsini nəzərdə tutur.

Mebel istehsalı üçün ölkədə yetərinə xammal varmı? Azərbaycanda mebel istehsalı üçün xammal əsasən hansı ölkələrdən gətirilir?

Azərbaycanda mebel istehsalı üçün lazım olan xammal əsasən Rusiya, Polşa, Ukrayna, Belarus, İtaliya, Çin və s. ölkələrdən gətirilir. Azərbaycanda fəaliyyət göstərən fabriklərin yerli xammalla təmin olunması üçün assosiasiyanız tərəfindən müvafiq tədbirlərin görülməsi planlaşdırılır.

Bir çox şirkətlər xammala tətbiq edilən idxlər gömrük rüsumunun yüksək olduğunu bildirlərlər. Bu sahədə hansı çatışmazlıqlar var? Mebel Sənayeçiləri Assosiasiyası olaraq təklifləriniz nədir?

Bu istiqamətdə son illərdə dövlət tərəfindən böyük işlər görülüb. Xammalın rüsumu azaldılıb, buna baxmayaraq istehsal üçün gətirilən xammala tətbiq olunan rüsumun daha da azaldılması, yaxud aradan qaldırılması tərəfimizdən azru olunandi. Bu da Azərbaycan mebelinin xarici bazarda həcminin artmasına və rəqabətə davamlı olmasına böyük müsbət təsir edər.

Azərbaycanda istehsal edilən mebellər hansı ölkələrə ixrac edilir və onlar xarici rəqabətə davamlıdırı?

Azərbaycanda istehsal olunan mebellər əsasən orta Asiya respublikalarına Rusiya və Gürcüstana ixrac olunur.

Azərbaycanda mebel sənayesi üçün hökmət tərəfindən hansı dəstək mexanizmləri var?

Cənab Prezident İlham Əliyevin mebel sənayesinə həmişə böyük dəstək olub, bu da qəbul olunan qanunlarda öz əksini tapır. Bunun bariz nümunəsi olaraq xarici ölkələrdə keçirilən sərgilərdə çəkilən xərc-lərin 50% dövlət tərəfindən ödənilməsini göstərə bilər.

lərik. Həmçinin xaricə ixrac olunan mebelin ümumi dəyərinin 3%-ə qədər geri ödənilir. Sənaye parkları və istehsal müəssisələrinin tikilməsi üçün torpaq əraziyi ayrılr. Xaricdən gətirilən mebel istehsalı üçün avadanlıqlara təşviq sənədi verilir. Bu sənəd ölkəyə gətirilən mebel istehsalı üçün lazım olan avadanlıqları dövlət vergisindən azad edir. Bütün bu güzəzlər mebel sənayesinə yatırılan investisiyaların həcminin artırılmasına təkan verir.

Azərbaycanın mebel bazarında ixtisaslaşma nə zaman olacaq. Bununla bağlı hansı işlər görülür?

Artıq bu proses başlayıb. Azərbaycanda ev-ofis mebeli, döşək istehsalında artıq ixtisaslaşmış şirkətlər var, günü-gündən də ixtisaslaşmış şirkətlərin sayı artır.

Türkiyə mebel istehsalçılarının diqqət cəlb edən maraqlı piar kampaniyaları ilə tez-tez qarşılaşıraq. Bizdə bu sahənin inkişafını necə təmin etmək olar? Məsələn, gələcəkdə bu sahənin sərgisini təşkil etməyi nəzərdə tutursunuzmu?

Biz mebel assosiasiyanı olaraq artıq bir neçə ölkənin mebel assosiasiyanı ilə əlaqələr qurmuşuq. Hal-hazırda beynəlxalq təcrübəni öyrənir, daha faydalı metodlardan istifadə etməyi düşünürük. Buna missal olaraq Türkiyənin “Inəgöl mebel assosiasiysi”, “Ankara mebel assosiasiysi” ilə əməkdaşlığını gösterə bilərik. Sözsüz ki, bizim Türkiyə mebelçilərindən öyrənəcəyimiz məqamlar çoxdur.

Yerli mebelləri brendə çevirmək üçün hansı işlər görülməlidir?

Brend əsasən şirkətlər üzərindən formalaşır. Azərbaycan və xarici ölkələrdə yetəri qədər tanınmış yeri li brendlərimiz var. “Embawood”, “Saloğlu”, “Damla”, “Foriella”, “Greenwood”, “ORO” və digərləri bu nümunələrdəndir.

Bu sektorun inkişafı üçün yetərinə mütəxəssis varmı? Bazarda kreativ və peşəkar mebel dizaynerləri varmı? Onların xidmətlərini qənaətbəxş hesab etmək olar?

Mebel sənayesi Azərbaycanda ən çox inkişaf etmiş sənaye sahəsidirdi. Bu sahədə çalışılan kifayət qədər yerli mütəxəssislərimiz var. Sözsüz ki, bu sahənin inkişaf etdirilməsi üçün xarici ölkələrdən dəvət olunan mütəxəssislərin də təcrübələrindən istifadə olunur. Bu da yeni ixtisaslaşmış kadrların yaranmasına müsbət təsir göstərir. Bununla yanaşı, biz Təhsil Nazirliyi ilə müzakirələr aparırıq. Peşə məktəblərində mebel istehsalı mütəxəssislərinin hazırlanması, inşaat mühəndislik universiteti mebel dizaynerlik bölmələrinin yaradılması və s. təkliflərlə çıxış edirik.

'GoldenPay' şirkətinin
təsisçisi Farid İsmayılovda

"Nağdsız cəmiyyət" haqqında arzular: Avropa Birliyi və AYİB-in dəstəyi ilə onlayn ödəmə platforması yenidən qurulub

Avropa İttifaqının "EU4Business" təşəbbüsü, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının (AYİB) dəstəyi ilə hesab.az onlayn ödəmə portalını yaradan şirkət gələcəkdə "PaşaBank"la birgə öz ödəmə kartını emissiya etməyi, həmçinin ticarət və xidmət müəssisələrində öz pos terminallarını buraxmağı qarşısına məqsəd qoyub.

Fərid İsmayılovda on bir il əvvəl 'GoldenPay', onlayn ödəmə prosesinin xidmətini Azərbaycanda təsis edib. Həmin dövrə cənab İsmayılovda Birləşmiş Ştatlarda çalışardı, vətəninə qayıtdıqda burada onlayn ticarət üçün ödəmə sisteminin olmadığını gördükdə ölkəsində biznes qurmaq qərarına galib.

"Mənim üçün bu biznes qurmaq imkanı idi və bu imkanı aşkar etdikdən dərhal sonra bu potensialı araşdırmağa başladım. Tədricən Bakıya qayıdırıb bu çağırışın öhdəsindən gəlməyə qərar verdim", -deyə Fərid İsmayılovda xatirələrini bölüşür.

"Həmin vaxt 'GoldenPay' evimdə 3-4 nəfərlə quşrulmuş kiçik bir "start up" idi"- deyə xatırlayan F.İsmayılovda "Bu gün isə gördünüz ki, ofisdə 30 nəfər-

dən çox işçi var"- bildirir.

O vaxtdan Avropa İttifaqının "EU4Business" təşəbbüsü, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının (AYİB) dəstəyi ilə hesab.az onlayn ödəmə portalını yaradan şirkət gələcəkdə "PaşaBank"la birgə öz ödəmə kartını emissiya etməyi, həmçinin ticarət və xidmət müəssisələrində öz postterminallarını buraxmağı qarşısına məqsəd qoyub.

Fərid İsmayılovdanın sözlərinə görə şirkət sürətlə böyüüsə də, biznes strukturu onunla ayaqlaşa bilmirdi:

"Biz bu layihəyə başlayanda hələ 15 nəfərdən ibarət komanda idik. Korporativləşməmişdik, departamentlər, şöbələr yox idi. Hami hər şeylə məşğul idi, standartlarımız yox idi. Hər şey insanlardan asılı idi.

Bir nəfər işdən çıxanda aləm dəyirdi bir-birinə”.

Bu məsələdə “EU4Business” və AYİB, Avropa Birliyi tərəfindən maliyyələşən Kiçik Biznes üçün Məsləhət programı ilə şirkətə dəstək oldular. AYİB vəziyyəti qiymətləndirib, danimarkalı konsultantın köməyi ilə şirkətin işləmə prinsipini yenidən qurdu.

Həmin məsləhətçi iki il ərzində on dəfə Bakıya gələrək şirkətin strukturunu yenidən qurdu.

“Biz şirkəti “startap” mentalitetindən korporativ mentalitetə çevirməyə müvəffəq olduq. Artıq şirkətdə struktur, idarə heyəti, departamentlər, hər bir departamentin öz vəzifələri, işləri formalasdı. Oturuşmuş bir sistem yarandı və bu da müştərilərə daha keyfiyyətli, daha sürətli xidmət verməyə imkan yaratdı. Şirkət planlarını keyfiyyətlə yerinə yetirməyə başladı”.

‘GoldenPay’ və ‘Hesab.az’ bazarda artıq əsas yer tuturlar: “Ölkədə onlayn bazarın 75%-i bizim payımıza düşür. Bizdən sonra ikinci yerdə gələn bizdən on dəfə balacadır”-deyə İsmayıllzadə bildirir.

Bununla belə şirkətin təsisçisi hələ görüləsi işlərin çox olduğunu deyir. Azərbaycanda 5 milyondan artıq bank kartı olsa da, onun cəmi 150-200 mini nağdsız əməliyyat həyata keçirir:

“İnsanlarda güvənsizlik var. Maaşını alan kimi gedib bankomatdan pullarını çökirlər. Maaş, pensiya veriləndə bankomatlar qarşısında uzun növbədə dayanırlar”- deyə təəssüflə bildirir İsmayıllzadə.

Cənab İsmayıllzadənin missiyası bu mentaliteti dəyişərək kartdakı pulun cibdəkindən daha təhlükəsiz olmasını insanlara aşılamaqdır. Onun fikirincə kartlar

oğurlansa onlar siğortalanır, siğorta pulu qaytaracaq, amma cibdə olan pul oğurlandıqda onu heç kəs qaytarmır.

İnsanların nağdsız ödənişlər barədə düşüncəsi dəyişikcə hesab.az portalı yaranan boşluğu doldurmaq üçün tam hazır vəziyyətə getirilir. Bütün əməliyyatların bir yerdə cəmləşdiyi platforma istifadəçilərə internet və mobil tətbiqlər vasitəsi ilə ödənişlər etməyə imkan verir.

İndi Fərid İsmayıllzadənin arzusu Azərbaycanda “nağdsız cəmiyyət”in qurulmasına nail olmaqdır:

“Biz rəqib olaraq bütün nağd əməliyyatları hesab edirik. Poçta ödəmək də nağddır, banka gedib filialda ödəməkdən nağddır, kioskda ödəmək də nağddır. Onlar hamısı rəqibdirler. Əlbətdəki biz istərdik ölkəmizdə bütün əməliyyatlar nağdsız həyata keçirilsin”.

İnsanların nağdsız ödənişlər barədə düşüncəsi dəyişikcə hesab.az portalı yaranan boşluğu doldurmaq üçün tam hazır vəziyyətə getirilir. Bütün əməliyyatların bir yerdə cəmləşdiyi platforma istifadəçilərə internet və mobil tətbiqlər vasitəsi ilə ödənişlər etməyə imkan verir.

Avropa Birliyi və AYİB-in dəstəyi ilə şirkətə lazımi vəsaitin ayrılması “hesab.az”ın ambisiyalara çatmasında böyük rol oynayıb. Məsləhət xidmətinin dəyəri 60 min avro idi, onun 10%-i şirkət tərəfindən, yerdə qalan hissəsi isə Avropa Birliyinin maliyyələşməsi hesabına qarşılıbanıb:

“Biz yetərinə gücləndik, şaxələndik, xaricdə genişlənmək barədə düşündük. Maddi vəziyyətimizi, büdcəmizi daha düzgün qurduq, xərclərimizə daha yaxşı nəzarət eləməyə, daha yaxşı kadrlar seçməyə başladıq”- Fərid İsmayıllzadə bildirib.

Biznes konsultant
Fəxri Ağayev

35 yaşdan sonra iş tapmaq niyə çətinləşir?

İqtisadi böhran, istehlakçı bazarda baş vermiş dəyişikliklər, yeni biliklər tələb edən yeni texnologiyalar, iş axtarışını çətinləşdirir. Və orta yaşı insanlar üçün daha çətin olur. Birincisi, onlar hətta bir-iki ay belə işsiz qala bilməzlər, ailələrini maddi baxımdan təmin etməlidirlər. İkincisi isə onlar üçün iş tapmaq daha çətindir, çünki sərr deyil ki, əksər şirkətlər 35 yaşdan yuxarı işçi götürməməyi tərcih edirlər. Artıq daha cavan, ambisiyalı və az maaşa işləməyə razı olan namizədlərlə rəqabət aparılacağına anlamaq yetərlidir ki, stress və daxili diskomfort hissi yaşansın. Amma mən şəxsən əminəm ki, müəyyən qayda və prinsiplər riayət edilsə, əldə edilmiş status və əmək haqqı səviyyəsinin sabah da eyni olacağını zəmanət kimi qəbul edib arxayınlışmasa, yetkin yaşlı insanların da əmək bazarda yaxşı şansları var.

Komfort zonasında arxayınlışmaq

Şirkətlərin yaşlı mütəxəssislərin əleyhinə gətirdikləri əsas arqumentlər hansılardır? Mürəkkəb xasiyyət, fiziki və mənəvi enerjinin tam və ya qismən olmamağı, ambisiyanın olmamağı, zəif motivasiya, elastik olmama, inkişafa vaxt və enerji ayırmاق istəməmək, yeni və əsasən də texniki və ya texnoloji məlumat üçün açıq olmamaq və ya onu gec mənimsəmək, daha gənc komandanın oyunçusu ola

bilməmək riski. Çox vaxt bunlar yetərincə obyektiv çatışmazlıq və risklərdi. Ən təccüblüsü isə odur ki, bu səbəblərdən imtina cavabları alan insanlar 5-8 il öncə seçdikləri istiqamət üzrə uğurla işləyirdilər və hətta yüksəldildilər. Onlar nəyi nəzərdən qaçırlılar? Onları karyeradan hansı səhvələr kənarlaşdırıb? Nə vaxt insan o iş taplığı çətinləşdirən gözə görünməz xətti keçir? Həmin o an ki, insan komfort zonasına daxil olur.

Müsahibə zamanı yaşlı namizədlər rekruterlərə «Mən təcrübəliyəm» deyərək, peşəkar sahələrinə həsr etdikləri xeyli ili nəzərdə tuturlar. Yalnız bu məsələnin kiçik bir «amma»sı var. İllərin sayı təcrübə göstəricisi deyil. Və ən əsası, unutmamaq lazımdır ki, “təcrübə” geniş bir anlamdır. Misal çəkim: Mənə bir tanışım şikayetlə müraciət etdi ki, 12 il çalışdığı şirkət onunla sağollaşıb. Görüş zamanı ən çox səslənən ifadələr «mən təcrübəliyəm», «mənim təcrübəm», «mənim illərim» idi. Ona iki sual verdim.

Birinci sualım : «Sənin gördüğün işi normal, məqbul səviyyədə icra etmək üçün öyrənməyə nə qədər vaxt lazımdır?». Cavab: «Bir il».

İkinci sualım : «Sənin 12 illik təcrübən nə deməkdir? Sən, məsələn, işlədiyin 8-ci ilin sonunda deyə bilərdin ki, son 12 ay ərzində nəzəri bilik, bacarıq və texnikalarında nəyisə yaxşılaşdırılmışın? 12 il ərzində peşəkar olaraq inkişaf etmişən? Və ya, günü-gündən

eyni işləri etməyə davam edirdin?» Cavab: «Təbii ki, hər gün məndən tələb edilənləri edirdim».

«Tamamilə aydınlaşdır», – söylədim mən. Əslində sənin 12 illik təcrübən yoxdur. Sənin sadəcə, 1 illik təcrübən var və onu 11 dəfə təkrarlamışın. Bu səbəbdən səni cavan, daha enerjili, ambisiyalı, daha müasir bilikli və daha az maaş istəyən mütəxəssislə əvəz etmək çox asandır».

İş tapıb və gündəlik öhdəlikləri öz axarına qoymadan sonra insanların müəyyən bir hissəsi şüuraltı rahatlaşır. Məhz bu andan, özünü təhlükəsizlikdə, komfort zonasında hiss etmək istəyi meydana gəldiyi zaman, problemlər başlayır. İşlərini gün ərzində 5-6 saatda bitirirlər deyə, geri qalan 1-2 saat zamanlarını sosial şəbəkələrdə oturmaqla keçirən insanlarla tez-tez rastlaşırıam. Onlar bunu «yaxşı iş» adlandırırlar. Lakin əslində məhz bu, onları risk zonasına yaxınlaşdırır.

Nə etməli? Anlamaq ki, 10-15 il komfort zonasında olmaq gələcək karyeraya güclü zərbə deməkdir. Məhz komfort «mağarasında» keçirilən illər ərzində yaranan tənbəlliyyə meyllilik nəticəsində həmin mağaranın divarlarının insanın üzərinə çökməsinə səbəb olur.

İnkişafı dayandırmaq

Biznes dünyası o qədər yüksək sürətlə irəliləyir ki, hətta yarım il ərzində peşəkar baxımdan inkişafda passiv olduqda, insan geridə qala bilir. 20 il öncə alınan təməl təhsil kifayət etmir ki, insan özünü professional formada saxlasın. Peşəkar inkişaf ancaq texniki biliklər deyil, həmcinin insanın karyera yüksəlişinə xüsusi peşə biliklərindən bəzən daha çox təsir edə biləcək bir çox humanitar bacarıqları da nəzərdə tutur. Məsələn, ünsiyyət qurmaq, təqdimat və özünü ifadə etmə, stressi kontrol altında saxlama, şəxsi effektivlik texnikalarını bilmək karyera inkişafında olduqca güclü katalizator rolu oynayırlar. Büttün bunları öyrənmək olar. Və öyrənmək lazımlıdır. Mənim bir tanışım kitab oxumağa vaxtının olmadığından daim şikayətlənir. Bəli, o anlayır ki, yeni bilikləri əldə etmək vacibdir, lakin işlərinin çoxluğu imkan vermir. Yarım saatlıq səhbət ərzində məlum oldu ki, bu insan gündə ən azı bir saat yarım vaxtı tixaclarda keçirir və bu zaman ərzində radio dinləyir. Əslində isə bunun əvəzinə audio kitablar dinləyə bilərdi. Bununla yanaşı, müəyyən oldu ki, iş gününü və toplantılarını düzgün planlaşdırmaqla, gün ərzində əlavə iki saata qədər vaxti boşalacaq. Və ailəsinə və dostlarına diqqət yetirmək üçün dəhşətli dərəcədə çatışmayan vaxtı artıq olacaq.

Nə etməli? Öncə inkişaf planı qurulmalıdır. Komfort zonasında ilişib qalmamaq üçün planları hər ay və il üçün qurmaq və vaxtaşırı onlara görə nəticələri çıxarmaq lazımdır. Nailiyy-

yətlərin mütəmadi təhlil edilməsi karyera inkişafını izləməyə, şərtlərdən asılı olmadan onu tənzimləmə imkan yaradacaq. İxtisaslaşmış jurnal və məqalələr oxuyun. İnternetdə bunlar yetərincə çoxdur. Sadə misal: əgər gün ərzində cəmi iki məqalə ilə tanış olmaq üçün 20 dəqiqə vaxt ayırsanız, bir il ərzində siz öz baqajınıza 400-500 məqalə və onlarla birgə bir çox yeni məlumat, rəylər, tənqidlər, biliklər, texnikalar və alətlər əlavə etmiş olursunuz. Və həmçinin yolda audiokitablar dinləsəniz, siz ayda ən azı bir kitab dinləmiş olursunuz. İndi isə son bir ildə necə kitab oxuduğunuz yadınıza salın. Bəs yolda nə qədər vaxt itirmisiniz?

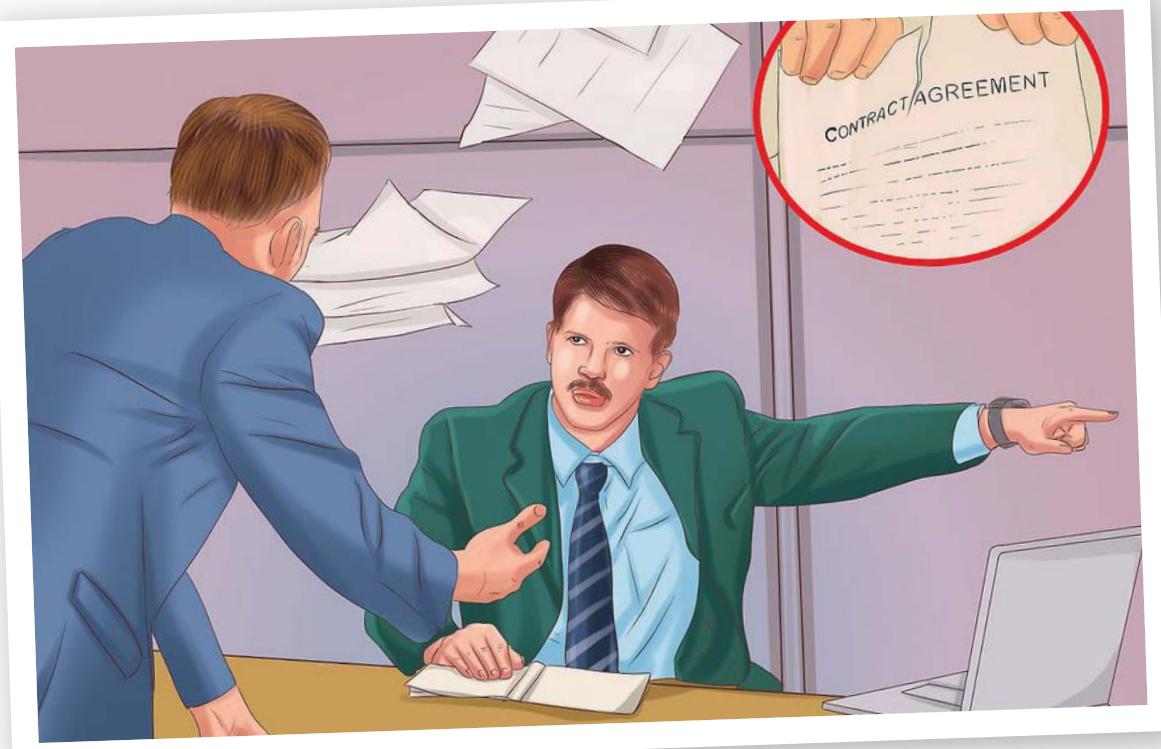
Peşəkar inkişafınızı gündəlik prioritet məsələ edin. Əgər təlim, seminar, master-klasslara yazılmış imkanınız yoxdursa, onları internetdə izləyin. Hər həftənin sonu özünüzə sual verin: son 7 gündə gələcəyim üçün nə etmişəm? Və bir neçə müddətdən sonra bu, artıq vərdişə çevriləcək – hər gün siz gələcək uğurlarınızın binasına daha bir daş qoymuş olacaqsınız.

İş və şəxsi həyat arasında balansı itirmək

Yaşlı namizədlərin əleyhinə olan daha bir arqument onların hər bir sahədə aktivliklərinin azalması, həmcinin psixoloji və emosional yorğunluğudur. Bu nə deməkdir? Yaş artdıqca, peşəkar həyatla birgə, şəxsi həyatda da iş və qayğılar artır: ailə, məşət, övladlar, iş. Öz vaxtını idarəetmə bacarığı olmayan və şəxsi effektivlik texnikalarını bilməyən insanın yorğunluq hissi aydan-aya artır. Və bu, özünü nəinki gündəlik həyatda, hətta müsahibə zamanı belə biruzə verir: üz ifadəsi, danışq tonu, temperament və davranışı.

İllər boyu qidalanmanın keyfiyyəti və rejiminə diqqət etməyən, pis vərdişləri təşviq edərək, idmana vaxt ayırmayan insan öz orqanizmini zəiflədir. Məhz orta yaşda – aktivlik çox vacib olan həlledici dövrdə sağlamlıqla əlaqədar olan problemlər haqda siqnallar gəlməyə başlayır. Və buna psixoloji

yorğunluğu da əlavə etsək, o zaman namizəd öz xarici görünüşü və psixoloji əhvalı ilə işəgötürənə aktivlik, dinamiklik və səmərəlik zəmanəti verə bilməz. Əksinə, yuxarıda qeyd olunanların nəticəsi olaraq, belə insanlar daha sakit işə qaçacaqlar, müştərilərə daha az diqqət yetirəcəklər, həmkarları ilə bir qədər səbirsiz olacaqlar. Təşkilatda problemlər isə bütün bu «bir az»ların toplusundan yaranır.

Nə etməli? Önce, cavan yaşlardan sağlamlığa qayğı göstərməli, sağlam həyat terzi sürməli, düzgün qidalanmalı, doğru istirahət etməyi öyrənməli. İkinciisi, hər gün fiziki aktivliyə ən azı yarım saat vaxt ayrımaq lazımdır ki, geri qalan 23.5 saatı daha parlaq və rəngarəng keçirə bilək. İdman üçün vaxt yoxdur? Sizə hər saat 20 dəfə oturub-qalxmağa nə maneə olur? Nəticədə isə siz gün ərzində 150-200 belə hərəkət etmiş olursunuz, qan dövranı güclənir, kalori itkisi baş verir, ayaqlarınız daha cəlbedici olur, saatlarla oturmaqdan ağrıyan onurğanız hərəkət etmiş olur. Belə sadə hərəkətlər insanın xarici görünüşü və psixoloji durumunda sehrli dəyişikliklər etməyə malikdir.

Netvorkinqi unutmaq

Sahəsindən asılı olmadan, əlaqələr bazası və kontaktlar bilik və təcrübə ilə birgə hər peşəkarın ən vacib sərmayələrindən biridir. Bəzi insanlarda nə baş verir? İllər boyu bir şirkətdə işləyirlər və bu şirkətdən kənar heç kimlə ünsiyyətdə olmurlar. Heç kim onları tanımır. Və onlar da özlərini tanıtmırlar. Hətta ən güclü, lakin tanınmamış mütəxəssis də özünü və biliklərini tanıtmasa, iş tapmaq çətin olar.

Nə etməli? Seminar, konfranslarda, müxtəlif biznes tədbirlərində iştirak etmək. Özünüzə bir qayda müəyyən edin: ayda ən azı bir tədbirdə iştirak etmək. Bu tədbirlərdə maraqlı insanlarla tanış olun, vizit kartınızı təqdim edin və yarammış münasibəti davam etdirməyə çalışın. Özünüyü xatırlatmaq üçün yeni

tanışlarınızın bir gün sonra yazın, təşəkkürünüzü bildirin, bir fincan qəhvə arxasında yenə görüşmək arzunuzu bildirin. Fikir və xəbərlərlə bölüşmək imkanının olması üçün mütləq müxtəlif peşəkar sahələrin cəmiyyətlərində iştirak edin. Əlaqələriniz müntəzəm artırılması lazım olan çox mühüm kapitaldır.

Vəziyyətin belə olmasına görə məsuliyyəti kim daşıyır?

Peşəkar inkişafdan geri qalmış insanların ən əsas şikayəti: şirkət mənim inkişafıma vəsait ayırmır. Bəli, ola bilər. Ehtimal var ki, şirkətin kadr hazırlığına ayıracığı büdcəsi yox idi. Bəs bu zaman nə etməli? Öz gələcəyinizi, maddi rifahınızı, karyeranızı şirkətin öhdəsinə buraxmaq olmaz. Sizin şirkət artıq özünü və enerjisini tükəndirmiş mütəxəssisi heç çəkinmədən daha cavan və perspektivli kadrla əvəzləyəcək. Müasir tələb və reallıqlarla uyğunlaşmayan insanla vidalaşmaq çox rahatdır. «Yaşlı» mütəxəssislərə qarşı belə münasibət düzgündürmü? Uzun zaman şirkətlərdə üst idarəci olaraq işləyən insan kimi əminliklə qeyd edə bilərəm ki, bioloji və psixoloji yaş arasında böyük fərq var. Təcrübə toplayın, inkişaf edin, yeniliklərə meyilli olun, sağlamlığınızın qayısına qalın, ruhən cavan qalın və qarşınızda heç bir maneə olmayıcaq.

Karyera sörfinqə bənzəyir

Bu gün dalğa üzərində olmağınız daim yüksəklikdə olacağınız anlamına gəlmir. Daim üzərinizə dalğalar gəlir – yeni işlər, tapşırıqlar, layihələr, böhranlar, tələb edilən fərqli bacarıq və biliklər. İndiki dalğanın üstündə ikən artıq növbətinin gələcəyini düşünməli, hazırlanmalıdır və onu gözləməlisiniz.

Sakitləşdiyiniz və rahatlaşdığınız anda, növbəti dalğa güclü zərbə ilə sizi dənizin dibinə salacaq.

YAPI KREDİ ƏN ETİBARLI BANK 2018

*Mükafat Global Banking & Finance Review
tərəfindən təqdim edilmişdir.

yapikredi.com.az | *0444 | YapikrediAz

YapıKredi Bank
Azərbaycan

AZZA-nın baş direktoru
Rəhman Əbdürəhmanov

Ən yaxşı təcrübəni ölkəmizə gətirdik

AZZA Şirniyyat Evi Azərbaycanda tort və qənnadı məhsullarının ən məşhur istehsalçısıdır. 2004-cü ildə geyim mağazası kimi yaradılan AZZA sonradan kafe kimi də fəaliyyət göstərib. Dörd il sonra şirniyyat biznesinə başlayan AZZA bu gün ölkədə ən böyük şirniyyat mağazalar şəbəkəsi ilə müştərilərə məhsullarını təklif edir.

“O vaxtı biz pərakandə geyim satışı ilə məşğul idik. İtaliyadan 18 brendi idxal edib onu multi-brend mağazada müştərilərə təqdim edirdik. Buradan başladı AZZA hekayəsi” - deyə AZZA-nın baş direktoru Rəhman Əbdürəhmanov xatırlayır.

Rəhman Əbdürəhmanovun sözlərinə görə 2008-ci ildə tort biznesinə başlamaq barədə qərar verəndə o Bakının Fəvvarələr Meydanında AZZA adlı üçmərtəbəli kafe işlədi.

“Orada biz dadlı desert və tortlar hazırlayıb müştərilərə təqdim edirdik. Hər kəsində bu desertlər çox xoşuna gəlirdi. Oradan bir fikir yarandı ki, Avropa üslublu tortlar təqdim etməklə Azərbaycan bazarında bir yenilik edək”.

Neft gəlirləri hesabına əhalinin yaşayış səviyyəsi yaxşılaşdıqca ölkədə orta təbəqə artıb. Daha çox insan orqanik ingrediyyentlərdən hazırlanan sağlam və yüksək keyfiyyətli məhsullara üstünlük verməyə başlayıb.

“Biznesə başlayarkən Avropa üslublu tortlar yox idi. Sovet resepti ilə hazırlanan retro tortlardan fərqli olaraq onlar daha yüngül olur. Bizim tortlardan 3-4

dilim yedikdə belə ağırlıq hiss olunmur. Çünkü əvvəlki tortların biskviti çox olduğundan onu yeyəndə tez ağırlaşırsan. Müştəri bizim tortları qəbul elədi və bununla da işimizi başlamağa qərar verdik”, - deyə R. Əbdürəhmanov bildirir.

Şirkətin direktoru uğur qazanmasının səbəblərindən birini ISO 22000 Beynəlxalq Qida Təhlükəsizliyi İdarəetmə Sisteminin tətbiq edilməsi ilə əlaqələndirir. Sertifikasiya Avropa Yenidənqurma və İnkışaf Bankının (AYİB) dəstəyi və Avropa İttifaqının “EU4Business” təşəbbüsü altında maliyyələşdiriyi layihə çərçivəsində əldə olunub.

“Yerli şirkətin konsultasiyasından yararlanmaq bizi ISO 22000 sertifikasiyasını əldə etməyə səbəb

oldu. Biz bu standartı sadəcə istədiyimiz üçün tətbiq etmədiq. Bu standarta uyğunlaşmaq üçün biz iki il hazırlaşdıq. Biz həqiqətən bu sistemin tətbiqində maraqlı idik cünki işləyən bir sistemin olmasının istəyirdik və buna nail olduq. AYİB konsultasiyaya ödənilən xərclərin yarısını qarşılıdı” - deyə şirkətin direktoru əlavə edir.

Müsahibim bildirir ki, bu standartın əsas principlərindən biri xammalın alınmasından tutmuş yekun məhsulun müştəriyə təqdim olunmasına qədər qida zənciri boyunca bütün prosesin təhlükəsizliyinə nəzarət etməkdən ibarətdir. Sözlügedən standartın tətbiqi nəticəsində şirkətin istehsal etdiyi məhsullarına əminliyi daha da artdı. Layihə Avstriyadan maliyyə dəstəyi alıb.

“Bu gün mən dünkanlarımızdakı hər bir məhsulun saxlama müddətini bilirəm. Mən sizə qarantiya verə bilərəm ki, dükanlardakı bütün məhsullar təzədir, tam təhlükəsiz və gigiyenik şəraitdə saxlanılır. Siz bizim dükanda həç vaxt saxlama müddəti ötmüş məhsul tapa bilməzsiniz. Budur bizim gücümüz. Bu standarta nail olmaqdə həmin layihənin böyük dəstəyi oldu. Konsultant dəvət olunanda bizim 14 dükənimiz var idi, bu gün isə onların sayı 54-ə çatıb” - deyə Rəhman Əbdürəhmanov fəxrlə qeyd edir.

AYİB-in dəstəyi ilə həyata keçirilən ikinci layihə çərçivəsində şokolad və qənnadı üzrə belçikalı mütəxəssis Beni Pollet AZZA-ya konsultant kimi cəlb olunub. Avropalı ekspert dünyanın ən məşhur şokolad fabrikində 25 illik təcrübəyə malikdir.

“İstehsalımızın inkişafında onun böyük rolu oldu. O bizə xammalın keyfiyyət səviyyəsinin önemini başa saldı. Yüksək keyfiyyətli ingrediyyentlər istehsal edən xarici şirkətləri tapmaqdə bizə dəstək oldu. Daha sonra onlarla əlaqə qurdum və başladım xammalı idxlə etməyə. O zaman bizim 5-6 dükənimiz var idi və yerli məhsullardan istifadə edirdik. Hazırda biz dünyanın hər yerindən xammal gətiririk. Biz xammalımızı xaricdən özümüz gətiririk. Arada distribuyutor yoxdur. Bu da xərcləri qismən azaldır. Məsələn ən bahalı, ən təmiz və keyfiyyətli Çili qozu gəlir, şokolad Belçikadan, krem Danimarkadan gəlir”, - R.Əbdürəhmanov bildir.

Avropa İttifaqının maliyyələşdirdiyi üçüncü layihə 2015-2016-cı illərdə həyata keçirilib. Şirniyyat

evi məhsullarının ümumi istehsalı və satışının artırılması üçün Hollandiyadan olan beynəlxalq dərəcəli mütəxəssis Yaap Molenaarn konsultasiya xidmətindən yararlanıb.

“O zaman biz artıq çoxlu planları olan böyümüş bir şirkət idik. O bizə istehsalda olan problemləri aradan qaldırmaqdə dəstək oldu. Burada istehsalat üçün avtomatlaşdırılmış avadanlıqların alınması məsələsi var idi və biz müəyyən sınaqlar etdik. Layihənin digər hissəsi satışa yönəlmışdır. Biz fəaliyyətimizdə “Müştərinin istəklərini günün 24 saatı anlamaq” konsepsiyasını tətbiq etdik. Layihə çərçivəsində biz Avropana bazarında olan iri şirkətləri, fabrikları gəzdik, onların istehsalat prosesi ilə tanış olduq. Sonda ən yaxşı təcrübəni ölkəmizə gətirdik”.

Cənab Əbdürəhmanov uğurlarının digər bir sırrını AZZA-nın müştəri yönümlü yanaşması ilə əlaqələndirir.

“Biz heç vaxt deməmişik ki, “biz nə versək müştəri onu alacaq”. Əksinə müştəridən soruşmuşuq ki, “Siz nə istəyirsiniz?”. Biz hər zaman onların fikirlərinə önəm vermişik. Bundan başqa, bizim iki qrupdan ibarət dequstasiya komissiyamız var. Onlar hər bir tort modelinə rəy verir. Tort komissiyanın müsbət rəyini aldıqdan sonra məhsul müştəriyə təqdim olunur”.

Hər bir torta sənət əsəri kimi baxılır. AZZA-ya tez-tez müxtəlif nağıl qəhramanlarının heykəlləri sifariş olunur. Aşağıdakı “Dommuş” animasiya filminin qəhramanları da belə sifarişlərdən biridir. Bu səbəbdən şirkət bu işə peşəkar heykəltaraşlar cəlb ediblər.

Hazırda mağaza və istehsalat sexi daxil olmaqla AZZA-da 600 insan işlə təmin olunub. Şirkət öz fəaliyyətini daha da genişləndirərək Gəncə, Sumqayıt və Xirdalan şəhərlərində satış nöqtələrini açıb. Şirkətin məhsullarına olan yüksək tələbat yeni istehsal müəssisəsinin inşasını labüb edir.

“Biz 26 adda tort, ümumilikdə 104 adda məhsul istehsal edirik. Hazırda 54 mağazamız var. Növbəti üç ildə onlarının sayının 150-yə çatdırmağı qarşımıza məsqəd qoymuşuq. Bu gün biz 12600 kv metr sahədə fabrik inşa etməyə hazırlanıq. Yerimiz var, fabrikin layihəsi artıq hazırdır. Orada 1000 nəfər üçün iş yeri nəzərdə tutulub”.

Yeni biznes ideyalarını necə yaradaq?

Dəyişiklik edə biləcək, uğur qazanacaq biznes ideyaları müəyyən etmənin yolları

Həyatımıza yeni bizness həll yollarının daxil olmasının ardi arası kəsilmir. Bəzən bu yeniliklər çox mürəkkəb bir innovasiya olur, digərləri öz sadəliyi ilə seçilir, bəzi uğurlu ideyalar isə müxtəlif mərhələlərdə uğursuzluğa məruz qalır. Hər hansı bir biznes innovasiya ilə uğur qazanmaq üçün heç də hər zaman dahi programist, imkanlı bir şəxs olmağa və ya xaricdə oxumağa ehtiyac yoxdur. Artıq elə bir zamanda yaşayırıq ki, resurs əldə etmək və bu resursları istifadə edib ideyalarımızı reallaşdırmaq həddindən artıq asanlaşıb. Sadəcə müəyyən maniələr imkan vermir ki, biz imkanlardan istifadə edib potensialımızı reallaşdırıq. İstənilən ideyanın müzakirəsi zamanı tez-tez dostlarımızdan belə bəhanələr eşidir:

- Yaxşı ideya tapmaq çox çətindir, ideya hər adama gəlmir.
- Yeni biznes ideyası ilə bazarda partlayış etmək üçün yeni məhsul/xidmət və ya yeni bazar yaratmaq lazımdır.
- Pul, investor tapmaq çətindir.

MBA təhsili almaq üçün əla fürsət-individual məsləhət

Bu bəhanələr bəzi hallarda doğru, digər hallarda isə yalnız olur. Bir çox hallarda biz hansı addımların atılacağını bilmirik, müzakirə etdiyimiz ideyaların

işləyib işləməyəcəyinə dair əlimizdə çox az əsas olur, ya da ki, ideyalar çox kəskin və bəzən əsassız təqnidə məruz qalaraq sona çatır. Yaxşı ideya tapmaq üçün məsləhət strukturlu yanaşmaq lazımdır. Hər hansı bir ideyanın reallaşdırılması prosesini aşağıdakı komponentlər bölgə bilərik:

Gəlin ilk olaraq ideyaların müəyyən edilməsi prosesinə fokuslanıq və bu prosesi daha strukturlu etmək haqqında düşünək. Bir sıra işlək metodları sizinlə bölüşmək istəyirəm:

– Mütəmadi olaraq gündəlik həyatınızda üzləşdiyiniz standartlaşmış proses və məhsulları, onların hansı problemi həll etdiklərini nəzərdən keçirin və onlara alternativ həll yolu haqqında düşünün. Bu yanaşma əsasən vasitəçilərin aradan qaldırılması ilə uğurlu olur. Buna misal kimi airbnb.com-u misal götirmək olar. Əvvəller evlərin kiraya verilməsini vasitəçi agentlər vasitəsi ilə həyata keçirilirdi, Airbnb bazara girəndən sonra müştərilər bu platform vasitəsi ilə mənzil sahibləri ilə birbaşa əlaqə saxlayıb, evləri icarəyə götürə bilirlər. Digər misal kimi, turizm agentliklərini əvəz edən booking.com-u misal göstərmək olar.

– Maraq dairənizə, hobbilərinizə və sizi həyəcanlandıran sahələrə fokus olun. Bazar trendlərinin bu sahələrə təsirini qiymətləndirin. Ailə üzvlərimdən biri hər zaman marağı olan və zövq aldığı işi sonda

biznesə çevirmişdir. Belə ki, uşaq paltarlarından gül səbəti hazırlayaraq instaqram üzərindən satışa başlamış və kifayət qədər uğurlu nəticələr əldə etmişdir. Digər bir tanışım isə, Tibb universitetini bitirdiyinə baxmayaraq hobbisi olan tort bişirməyi özü üçün biznesə çevirib. Başqa bir yaxın dostumuz isə Hava Limanında işləyərkən boş vaxtlarında hobbi kimi video montaj, rejissorluq işini öyrənərək, bu hobbinə sonradan biznesə çevirmiş, Hava limanındaki işindən imtina edərək özünü bu işə həsr etmiş və hazırda ölkədə ən gözəl video, reklam və klip çəkənlərdən sayılır.

— Gündəlik həyatda sizi narahat edən, sizi deyinməyə məcbur edən situasiyalara baxın. Onların içindən ən baş ağrısı yaradanını seçin və həll yolu fikirləşin. Burda vacib olan, müəyyən edilmiş narahatlılığın cəmiyyət üçün də mühüm problem olmasıdır. Misal üçün, UBER ideyası, onu yaradanlar — Travis Kalanick and Garrett Campin ağlına Parisdə taksi axtarışı zamanı üzləşdiyi çətinlik nəticəsində yaranmışdır.

— Adi əşyalara fikir verin və onları necə bahalı, lyuks, brend əşyaya çevirmək olar, bu haqda düşünen. Adı tualet kağızlarını lyuks məhsula çevirib ki-

fayət qədər uğurlu olan Renovani misal gətirmək olar.

— Hazırkı bahalı məhsulların dizaynında, istifadə edilən materiallarında və ya funksionallığında dəyişiklik edib onu bazarda daha əlverişli etmək haqda düşünün. Tata şikətinin buraxdığı Nano avtomobilər Hidistanda təxminən 3500\$-a satılır və bu qiymət avtomobil bazarda ən ucuzlardan olmaqla, yoxsul kateqoriyalı insanların belə uyğundur. Digər bir misal Xiaomi telefonlarıdır. Bu telefonlar təxminən 100\$-a satılır və funksionallıqda heç də 500-1000\$-a satılan rəqiblərindən geri qalmır. — Bir coğrafi regionda və ya hansısa sahədə baş vermiş innovasiyanı digər coğrafiyaya gətirin. Facebook yaranan dövrdən bir qədər sonra demək olar ki eynisi olan VKontakte Rusiya bazارında yaradıldı və kifayət qədər uğurlu oldu. Belə işlərdə bazarın böyüklülüğünü mütləq nəzərə alın. Əmin deyiləm ki, Azərbaycan üçün ayrıca belə bir platform yaradılsa idи işlək olardı.

— Sosial demoqrafik trendlərə baxıb gələcək təlabatları müəyyən edin. Misal üçün: 10 il qabaq Bakıda hər kəs çayxanalarda görüşürdüsə indi bu görüşlərin keçirilmə məkanı qəhvə kafelərinə transformasiya edir. Əsaslı biznes ideyaları əldə etmək üçün yuxarıdakı yanaşmaları və ya özünüzün müəyyən etdiyiniz başqa bir yanaşmanı istifadə edib beyin firtınası həyata keçirmək lazımdır. Əlinizdə daha çox ideyanın olmasını istəyirsinizsə beyin firtınası zamanı heç bir ideyanı müzakirə etməyin. Çünkü, bir çox hallarda ideyalar müzakirə olunan zaman ya əsassız təqnidlərə məruz qalaraq ya məhv edilir, ya əksinə ideyanı təqdim edən şəxs ideya barədə əsassız təriflər eşidərək, öz emosional təlabatını ödəyib ideyanı həyata keçirməkdən üz döndərir.

Bazarda uğurlu olacaq yeni ideya müəyyən etmək istəyirsinizsə ağlıniza gələn ideyaların mühakiməsiz siyahısını tutun və yalnız ondan sonra ideyaların bir-bir üzərindən keçib müzakirə edin. Həttə, özüñüzlə kitabça gəzdirib və ya telefonuzda yeni ideyaları qeyd edin.

Növbəti mərhələlərdə biz ideyaların seçilməsindən, biznes modellərin hazırlanmasından və onların test olunmasıdan danışacaqıq.

Müflisləşmə bədbəxtlik yox, əksinə, faydalıdır

Dünyadakı iqtisadi böhran son illər sabitliyi şübhə doğurmayan ölkələrin və şirkətlərin möhkəmliyini şübhə altına salıb. Bir neçə ay əvvəl ABŞ-da yaranan müflisləşmə təhlükəsi indi Avropaya keçib. Yunanistan, İtaliya, İspaniya, eləcə də bu ölkələrdəki yüzlərlə şirkət müflisləşməyə əsas namizədlərdir. Amma avro zonanı qorumağa çalışan siyasetçilərdən fərqli olaraq iş adamları müflisləşmədən o qədər də narahat deyil. Səbəbi odur ki, Qərb ölkələrində müflisləşmə «dünyanın sonu» sayılmır. Qərbdə iqtisadi problemlərə dözümlə yanaşırlar – kimin başına gəlmir ki... Bu dəfə müflisləşmənin tarixinə toxunmuşuq.

Təhlükəli perspektiv

Hərrac çəkicinin səsi və ailənizin əşyaları artıq sizin deyil, eləcə də eviniz, digər əmlakınız kimi. Bu, əslərlər boyu varlı adamların ən çox qorxduğu səhnə idi. Orta əslərdə bizneslə məşğul olmaq riskli iş olduğuna görə, müflisləşmək təhlükəsi iş adamları üçün həmişə göz öündə idi. Avropada müflisləşmə halları tez-tez baş verirdi, amma adamları ən çox qorxuya salan hal, möhkəmliyi şübhə doğurmayan şirkətlərin və insanların müflisləşərək var-yoxunu itirməsi idi. Belə hallar adətən qalmaqalla nəticələnir və bəzən özündən sonra yeni ifaslara səbəb olurdu.

Hazırda dünya ölkələrinin əksəriyyətində müflisləşmə deyəndə borcluların kreditorlardan müdafiəsi nəzərdə tutulur. Bu müflislərə həyatlarını yenidən başlamağa imkan verir. Amma həmişə belə olmayıb – əvvəllər müflisləşmə faktiki olaraq həyatın sonu demək idi.

Dollari ixtira edən adam

Dünyada ən məşhur ifaslardan biri Robert Morrisin – ABŞ-in yaradıcılarından birinin müflisləşməsi idi. Morris müstəqillik bəyannaməsinə imza atanlardan biri idi və indiki dollar işarəsindən də ilk dəfə o istifadə etmişdi. ABŞ yarananda Morris yeni dövlətin ən varlı vətəndaşlarından biri idi. O vaxtılıq bank işi və quldarlıqla məşğul olmaqla atasından qalmış vədövləti qat-qat artırılmışdı. Vaxtında Amerika inqilabının tərəfinə keçən və yeni hökuməti dəstəkləyən Morris mühəribədə Corc Vaşinqtonun qalib gəlməsi üçün əlindən gələni etdi.

Mühəribədən sonra Robert Morris ölkənin nümunəvi sahibkarı sayılırdı. O Amerikada ilk dəmir-prokat zavodunun əsasını qoyur, ekzotik meyvələr istehsal edir, kanallar çəkir – bir sözlə, hər işlə məşğul olub pulu qazanırdı. Amma kommersiya xoşbəxtliyi daimi deyil. Morris əkinçiliyə pul qoymağa başlayanda onun problemləri də başlandı. O bütün varidatını və əlavə kreditlər sərf edərək qısa müddət ərzində 24 min kvadrat kilometr torpaq aldı. Amma torpaq almaq az idi – əkinə başlamaq üçün əlavə pullar lazım idi. Morris bunun üçün krediti Hollandiya banklarından almaq niyyətində idi. Amma razılıq əldə olunmasına baxmayaraq Hollandiyadan pullar gəlmədi, cünki həmin vaxt Amsterdama Fransa qoşunları daxil olmuşdu.

Əkilməyən torpaqlar Morris üçün ölü yüksəkçəvrildi, kreditörələr isə pullarını istəməyə başladılar. Borclularından yaxa qurtarmaq istəyən Morris qəçməgə cəhd etsə də tezliklə həbs olunaraq 1798-ci ildə həbsxanaya salındı. Həmin dövrdə Amerikada müflisləşmə və borcları qaytarmamağa görə qanunlar sərt idi – Morrisla bir kamerada qalan Çarlz Nil adlı birisi 1 dollar 70 sent borca görə məhkum olunmuşdu. Baş verənlər Morrisin özü ilə yanaşı, onu tanıyanları, bütün ictimaiyyəti dəhşətə götirdi və ciddi dəyişikliklərə səbəb oldu.

Borcluların həbsxanaya salınması problemi həll etmir

Həmi başa düşdü ki, borclulara indiki yanaşma doğru deyil – məsələ bundadır ki, borcluların həbsxanaya salınması problemi həll etmirdi. Borclar əvvəlki tək ödənilmir və kreditörələr ziyanı düşürdü. Əvəzində borcluların əksəriyyəti iddia edirdi ki, ona vaxt ve-

rləsəydi problemləri həll edə bilərdi. Nəhayət, açıq etiraf edilməsə də hamı anlayırdı ki, borcluların əksəriyyəti sahibkar, yəni diribaş insanlar idi. Onların fəaliyyəti cəmiyyətə daha xeyirli olardı, nəinki həbsdə yatmağı.

Məsələnin başqa tərəfi də vardı - həmin vaxt torpaqlara pul qoymaq qaydaya çevrilmişdi və Morris dən başqa da bu sahəyə milyonlar xərcləyənlər kifayət qədər idi. Belələri hələ tutulmasalar da, təhlükəni hiss etməyə başlamışdır. Bunların arasında isə bir neçə nüfuzlu konqresmenlər, hətta ali məhkəmənin sədri Ceyms Vilson da vardi. Bir an içərisində qəhrəmandan məhbusa çevrilən Morrisin başına gələnlər onları da narahat etməyə bilməzdi.

Nəticədə artıq 1800-cü ildə konqres müflisləşmə barədə yeni qanun qəbul etdi. Əvvəlki qanundan fərqli olaraq, bu sənəd borcluların öz borcunu ödəyə bilmədiyi təqdirdə onların kreditlərinin bir hissəsini silməyə icazə verirdi.

Qanuna görə, adam özü-özünü müflis elan edə bilməzdi, bunu onun kreditörələrini edə bilərdi. Amma hətta bu da çoxsaylı məhbusun, o cümlədən Morrisin həbsdən çıxmamasına imkan verdi. O vaxtdan qanunvericilik borclulara qarşı daha rəhmli olmağa başladı. Bunun səbəbi aydın idi: cəmiyyətin varlı və nüfuzlu üzvləri başa düşürdü ki, müflisləşmə nə vaxtsa onların da başına gələ bilər və buna görə də vaxtında özlərini siğortalayırdılar.

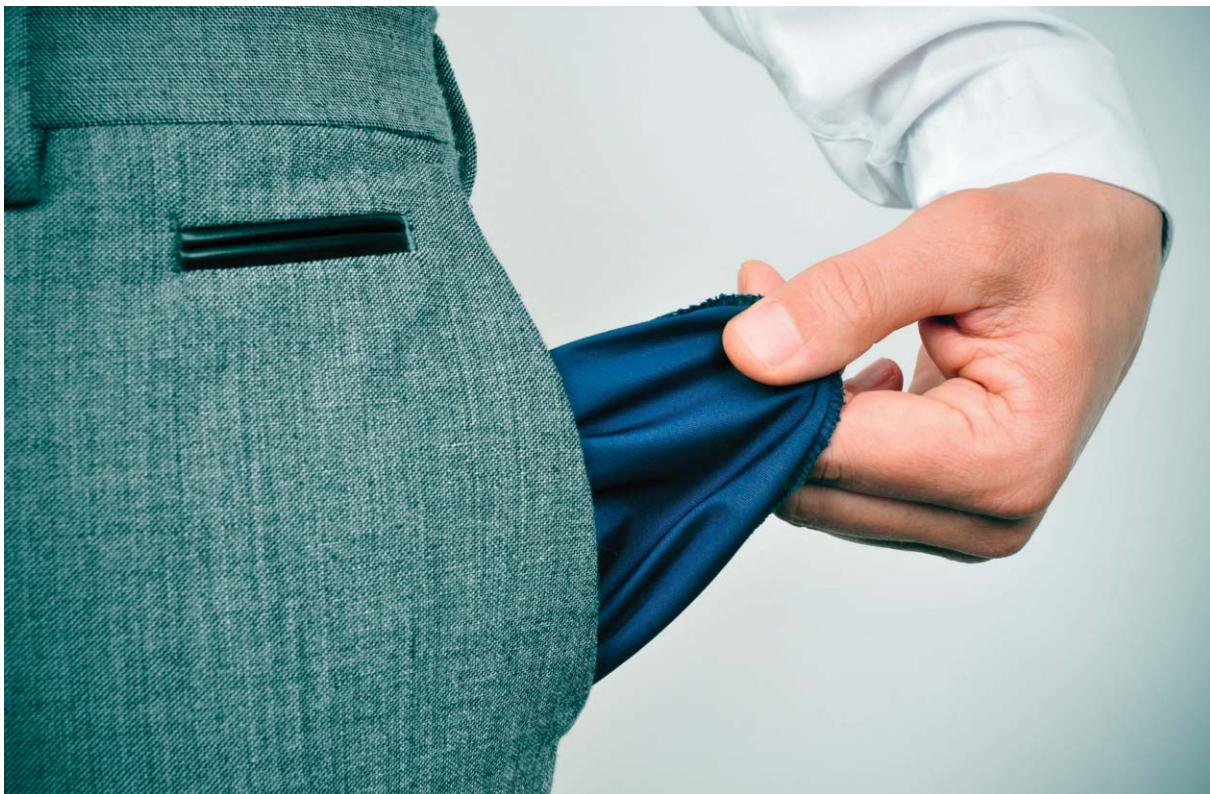
General Qrantın pulları

19-cu əsrə iri firma və şirkətlərin müflisləyi nadir hallarda baş verirdi, şəxsi müflisləşmə isə kifayət qədər idi. Bu hal heç kimin gözləmədiyi şəxslərin başına gələndə isə bu böyük qalmaqalla nəticələnirdi. Məsələn 1872-ci ildə bütün London vikont Parkerin qəfil müflisləşməyi barədə danışındı. 12,5 min funt sterlinq borc götürən vikont onu ödəyə bilməmiş, pulları qaytarmaq vaxtı gələndə isə gəmiyə minib Dönya Okeanında dövr etməyə başlamışdı. Kreditörələr onu çox qovmayaraq müflis elan etdilər və əmlakını sataraq pullarını götürdülər.

Amma 19-cu əsrin ən qalmaqallı ifası ABŞ-in keçmiş prezidenti, Şimal-Cənub mühəribəsinin qəhrəmanı general Uliss Qrantın müflisləşməsi idi. 1881-ci ildə eks-prezident oğlu kiçik Ulissin məsləhəti ilə özünün bütün pullarını Ferdinand Uordon biznesinə yatırır. Həmin vaxt F.Uordu Uoll-stritdə "gənc Napoleon" adlandırırdılar.

Keçmiş general «Napoleon»la iş qurur. Tezliklə «Grant & Ward» investisiya şirkəti yaradılır. Üstəlik, Qrant öz dostlarını da bu biznesə pul yatırmağa razı salır. Əvvəlcə işlər yaxşı gedir və general Nyu-York-dakı villasında həyatdan həzz almağa başlayır.

Amma, sən demə, «gənc Napoleon» bütün istedadı ondan ibarət idi ki, o səhmdarlarla dividenti səhmlərlə ticarətdən aldığı gəlirdən ödəyirdi. «Grant & Ward» heç bir investisiya ilə məşğul olmurdu, Qrant və onun dostlarının yatırıldığı pulları isə Ferdinand Uord dağıtmalı məşğul idi. Nəhayət, 1884-cü ildə Uord Qrantın yanına gələrək ondan «müvəqqəti çətinlikləri» həll etmək üçün pul istədi. Qrant öz doslu, dəmiryol maqnati Uilyam Vanderbiltdən 150 min dollar alıb onu Ferdinandə verir. Amma artıq bir neçə gündən sonra nə pulu, nə də Ferdinandı tapmaq mümkün olmur. Firma iflasa uğrayır, keçmiş prez-

dent isə pulsuz qalır.

Sonradan Uordu tutub həbs edirlər, amma bunun generala xeyri olmur. Qrant aldığı 150 min dollara görə, Vanderbilta özünün bütün əmlakını, sənədlərini, hətta mükafatlarını bağışlayır. Dostu mükafatları götürməkdən imtina edir. Amma onlardan başqa generalin heç nəyi qalmır. Üstəlik, həm də xəstə olan Qrant ömrünün sonunaq ailəsini saxlamaq üçün memuarlarını yazmaqla keçirdi. Qrant 1885-ci ildə maliyyə fəlakətindən hələ də özünə gəlmədən vəfat edir.

Mark Tvenin macəraları...

Maraqlıdır ki, generalın memuarlarının nəşriyyatçısını da eyni aqibət yaxaladı. Söhbət ABŞ-da Qrantın özü qədər populyar olan məşhur yazıçı Mark Tvdən gedir. Yaziçılıqla yanaşı öz biznesini qurmaq istəyən Tven nəşriyyatla məşğul olmağa cəhd etsə də, pullarını batırır. M.Tven pullarını çap dəzgahının təkmilləşdirilməsinə yatırmaq istəyirdi. Amma dəzgah heç cür təkmilləşmirdi və 1894-cü ildə Tven də müflis oldu.

Bir sözə müflisləşmə zadəgan, siyasətçi və ya yazıçı olmasından asılı olmayaraq istənilən şəxsin başına gələ bilərdi. Amma əvvəlki illərdən fərqli olaraq, bu dəfə heç kim həbsxanaya düşmürdü. Artıq 1833-cü ildən etibarən ABŞ-da borca görə adamları həbs etmək aradan qalxdı. Bu qayda 1869-cu ildən İngiltərədə, sonra isə bütün Avropada qəbul olundu.

Bu qaydaların səbəbi aydın idi: biznesə əsaslanan cəmiyyətdə müflisin yerinə hamı ola bilərdi, ona görə də belələrinin işini maksimum yüngülləşdirmək lazımdı.

Nəticədə hətta elə adamlar həbsxanadan kənardə qalırdılar ki, onların günahı üzündən minlərlə adam aldadılmış payçılara çevrilirdilər. Belələrini məhdud məsuliyyətli səhmdar cəmiyyətlər barədə qanunlar qoruyurdu. 19-cu əsrin ikinci yarısında isə belə cəmiyyətlər getdikcə çoxalrdı. Belə qanunlar sayəsində hətta ən böyük müflisləşməyə səbəb olan insanlar nəinki həbsxanaya düşmür, hətta öz şəxsi varidatını və

reputasiyalarını qoruyub saxlaya bilirdilər.

Fransızsayağı müflisləşmə

1852-ci ildə Fransada bankırlar Emil və Isaak Pereyra qardaşları «Credit Mobilier» səhmdar bankı yaratırdılar. Həmin dövrə banklar bir qayda olaraq ailə müəssisələri olurdular, Pereyra qardaşları isə əksinə qeyri-adi addım ataraq investorların kapitalını cəlb etməyə başladılar.

Investorlar yeni bankın səhmlərini həvəslə alırdılar, çünki bilirdilər ki, qardaşlara Fransa imperatoru 3-cü Napoleonun özü dəstək verir. Qardaşlar isə bütün Fransada dəmiryol tikintisində pul yatırmaqla imperatorun etimadını doğruldurdular. Bu yaxşı gəlir gətirirdi. Əgər 1852-ci ildə «Credit Mobilier»in investisiyaları 60 mln. frank təşkil etdiyi halda, artıq 1855-ci ildə bank 31 mln. frank mənfəət gətirmişdi.

Bundan dövlət də qazanırdı – çünki 1850-ci ildə Fransada dəmir yolunun uzunluğu cəmi 3 min kilometr olduğu halda 10 ildən sonra bu rəqəm 16 min km-ə çatmışdı. Bundan başqa, Pereyra qardaşları Napoleonun sosial təşəbbüslerini həvəslə maliyyələşdirildilər. Bura Parisin yenidən qurulması, işsizliyi aradan qaldırmağa imkan verən ictimai işlər və s. aid idi. Bir sözə, «Credit Mobilier» imperatorun sevimli bankı idi. Ölük iqtisadiyyati inkişaf etdiyi dövrə bankın işləri də əla gedirdi. Amma 1866-cı ildə inkişaf sürəti azalan kimi bankın problemləri yarandı. Şirkətin aktivləri sürətlə qiymətdən düşməyə başladı. Məsələ bundadır ki, bankın aktivləri əsasən iri sənaye və nəqliyyat şirkətlərinin səhmlərinə qoyulmuşdu və böhran dövründə bunları normal qiymətə satmaq mümkün deyildi.

Nəticədə 1867-ci ildə «Credit Mobilier» bankı bataraq səhmdarlarını pulsuz qoyma. Buna baxmayaq Peryera qardaşları imperatora yaxınlıq sayəsində demək olar ki, ziyan çəkmədilər. Üstəlik onlar xeyriyəçiliklə məşğul olmağa başladılar, Isaak Pereyra isə hətta dövlət mükafatlarına layiq görüldü.

Bakı şəhərində BƏT-in Baş direktorunun iştirakı ilə "Dayanıqlı inkişaf Məqsədlərinə doğru, davamlı inkişafın və layiqli əməyin təbliği" mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib

Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının (AHİK), Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının (ASK) və Beynəlxalq Əmək Təşkilatının (BƏT) birləşdirilmiş təşkilatçılığı ilə Bakı şəhərində "Dayanıqlı inkişaf Məqsədlərinə doğru, davamlı inkişafın və layiqli əməyin təbliği" mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib.

Konfransda BƏT-in Baş direktoru Qay Rayder, BƏT-in və digər beynəlxalq qurumların, ayrı-ayrı ölkələrin hökumotlarının, həmkarlar ittifaqlarının və işəgötürənlər təşkilatlarının yüksək səviyyəli nümayəndələri iştirak ediblər.

Tədbirin Bakı şəhərində keçirilməsi Azərbaycanda dayanıqlı iqtisadi inkişaf şəraitində əhalinin məşğulluq imkanlarının artırılması üçün həyata keçirilən fəal siyasetə görə ölkəmizin BMT-nin 2016–2030-cu illər üçün Dayanıqlı inkişaf Məqsədlərindən 8-ci Məqsədin (Layiqli əmək və iqtisadi inkişaf) icrası ilə bağlı region üzrə fokus ölkə seçilməsindən irəli gəlir.

Azərbaycan Respublikasının əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev qonaqları və bütün konfrans iştirakçlarını salamlayaraq, son onilliklər ərzində texniki tərəqqi və sosial inkişaf sahəsində uğurlara nail olduğunu, lakin eyni zamanda mövcud qlobal problemləri, o cümlədən dünyada 800 milyon insanın yoxsulluqdan aşağı həddə yaşadığını diqqətə çatdırıb. Nazir BMT-nin Davamlı inkişaf Gündəliyinin bu problemlərin həllinə doğru qlobal siyasi qətiyyəti ifadə etdiyini bildirib.

S.Babayev həmin məqsədlərin icrası sahəsində ölkəmizdə əldə edilən nailiyyətləri qeyd edib, bu uğurların Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən əsası

qoyulmuş və hazırda Prezident cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu dövlət siyasetinin real təzahürleri olduğunu vurgulayıb. O, ölkəmizdə aparılan iqtisadi islahatların əsasında rifah amilinin, insan kapitalının yüksək inkişaf səviyyəsinə nail olunmasının dayandığını, layiqli əməyin təmin edilməsi, qeyri-formal məşğulluğun aradan qaldırılması və s. vacib komponentlər üzrə tədbirlərin tripartitizm prinsipi əsasında reallaşdırıldığını qeyd edib. S.Babayev BMT-nin Dayanıqlı inkişaf Gündəliyindən irəli gələn öhdəliklərin icrası sahəsində aidiyyəti beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığın həyata keçirildiyini bildirib. Nazir o cümlədən BƏT-lə zəngin siyasi dialog və praktiki əməkdaşlıq gündəliyindən bahs edib, birləşdirilmiş müstəvisində görülmüş işləri diqqətə çatdırıb.

Eyni zamanda, BƏT-in Baş direktoru Qay Rayderin 2013-cü ildə irəli sürdüyü "Əməyin gələcəyi" təşəbbüsüne ölkəmizdə dəstək verdiyini bildirən nazir BƏT Baş direktorunun Azərbaycana hazırlıq səfərini Azərbaycanla BƏT münasibətlərində yeni bir mərhələnin başlangıcı kimi dəyərləndirib.

S.Babayev Bakının Beynəlxalq Sərgilər Bürosunun 2025-ci ildə keçiriləcək Ümumdünya Sərgisinə namizəd şəhər olduğunu, Bakı "Expo2025" sərgisi üçün müəyyən olunan "İnsan kapitalının inkişaf etdirilməsi, daha yaxşı gələcəyin qurulması" mövzusunun ümumiyyəti aktuallıq kəsb etdiyini vurgulayıb. Nazir bildirib ki, Sərginin mövzusu özü-özüzlüyündə insan həyatını səciyyələndirən üç alt-mövzu ilə əhatə olunur: Səhiyyənin gələcəyi, Təhsilin gələcəyi və Əməyin gələcəyi. Nazir "EXPO2025"-in Bakı şəhərində təşkil olunmasının qlobal əhəmiyyətini, habelə Dayanıqlı inkişaf Məqsədlərinin həyata keçirilməsi sahəsində xüsusi önemini diqqətə

çatdırıb. S.Babayev tədbir iştirakçılarına məhsuldar müzakirələr və uğurlar arzu edib.

Konfransın “Əməyin arzuolunan gələcəyi” mövzusunda plenar sessiyasında çıxış edən Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Əli Əhmədov BMT-nin Dayanıqlı İnkışaf Gündəliyindən irəli gələn öhdəliklərin icrası sahəsində ölkəmizdə aparılan işləri diqqətə çatdırıb. Ə.Əhmədov gündəliyin mühüm komponenti olan 8-ci Davamlı İnkışaf Məqsədinin, yəni tam və məhsuldar məşğulluğa, hər kəs üçün layiqli əməyə nail olunmasının Azərbaycanda həyata keçirilən uğurlu dövlət siyasətinin əsas məqsədlərdən biri olduğunu, bu istiqamətdə ölkəmizdə mühüm addımların atıldığı vurğulayıb.

BƏT-in Baş direktoru Q.Rayder çıxış edərək, Azərbaycana ilk dəfə səfər etdiyini, bu səfərdən və hazırlı konfransda iştirak etməkdən məmənunluğunu bildirib. Ölkəmizin ötən il BƏT-in İdarə Heyətində təmsil olunmaq hüququ qazandığını qeyd edən Q.Rayder diqqətə çatdırıb ki, gələcək biz düşündüümüzzdən daha yaxındır və biz gələcəyə hazır olmalı, dünyada, xüsusən də əmək dünyasında baş verən dəyişikliklərin mahiyyətini anlamalıyıq. Bu proseslərin iş yerlərinin artmasına, yaxud azalmasına səbəb olacağı sualı ortaya çıxır. Eyni zamanda, baş verən dəyişikliklər fonunda bərabərsizliyin artması meylləri də özünü göstərir. BƏT-in Baş direktoru bu baxımdan əmək dünyasında özünü göstərən proseslərə yanaşmada ilk növbədə sosial ədalətin, işçilərin əmək

və sosial hüquqarının qorunmasına diqqətin vacibliyini, BƏT-in missiyasının da sosial ədalətlə bağlı olduğunu vurgulayıb. Q.Rayder Dayanıqlı İnkışaf Məqsədlərinin bu günü dünya üçün aktuallığından bəhs edib, Azərbaycanın bu Məqsədlərin icrası üçün göstərdiyi səyləri dəstəklədiyini bildirib.

Plenar sessiyada AHİK-in sədri Səttar Möhbaliyev, ASK-nın prezidenti Məmməd Musayev, Rusyanın Müstəqil Həmkarlar İttifaqları Federasiyasının sədri Mixail Şmakov, Rusiya Sənayeçilər və Sahibkarlar İttifaqının prezidenti Aleksandr Şoxin, Özbəkistan Respublikasının məşğulluq və əmək münasibətləri naziri Şerzod Kudbiyev, Əfqanistan İslam Respublikasının əmək, sosial işlər, şəhidlər və əllillər naziri Faizullah Zaki mövzuya dair çıxış ediblər.

Sessiyada həmçinin “Bakı EXPO 2025” ilə bağlı təqdimat olub.

Təqdimatdan sonra Q.Rayder, S.Babayev, S.Möhbaliyev və M.Musayev mətbuat konfransı keçiriblər.

“Dayanıqlı İnkışaf Məqsədlərinə doğru, davamlı inkişafın və layiqli əməyin təbliği” mövzusunda Konfransın gündəliyinə həmçinin “İqtisadi inkişafın inklüziv, davamlı və iş yerlərinin açılması baxımdan zəngin olmasını necə təmin etmək olar”, “Qeyri-rəsmi iqtisadiyyatdan rəsmi iqtisadiyyata keçid”, “Dayanıqlı İnkışaf məqsədləri üzrə monitorinq sistemlərinin tətbiqi” mövzularında panel iclaslarının keçirilməsi və müvafiq mövzularda məruzə və təqdimatların edilməsi, müzakirələrin aparılması da daxil olub.

Azərbaycan nümayəndə heyəti Beynəlxalq Əmək Konfransının 107-ci sessiyasında iştirak edib

Beynəlxalq Əmək Təşkilatının (BƏT) üzv dövlətlərinin hökumət nümayəndələri və sosial tərəfdəşlərinin iştirakı ilə Cenevrə şəhərində (İsvəçrə Konfederasiyası) Beynəlxalq Əmək Konfransının 107-ci sessiyası keçirilib.

Tədbirdə ölkəmizi Azərbaycan Respublikasının əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti təmsil edib. Nümayəndə heyətinə Nazirliklə yanaşı, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası və Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının prezidenti

Məmməd Musayev və digər rəhbər şəxsləri daxildir.

Sessiyanın gündəliyinə BƏT-in Baş direktoru və İdarə Heyətinin sədri tərəfindən məruzələrin, Konvensiya və Təvsiyələrin tətbiqi ilə bağlı məlumat və hesabatların təqdim olunması, Dayanıqlı İnkışaf Məqsədləri ilə bağlı BƏT-lə səmərəli əməkdaşlığın həyata keçirilməsinə dair əsas müzakirələrin aparılması və s. daxildir. 2008-ci ildə qəbul edilmiş “Dürüst qloballaşma naminə sosial ədalət” adlı BƏT-in Bəyannaməsinə əsasən sosial dialoqun və tripartizmin strateji hədəflərinə dair sessiyada təkrar müzakirələrin aparılıb.

Azərbaycan Sahibkarlar Konfederasiyasının prezidenti Məmməd Musayev Beynəlxalq Əmək Təşkilatının prezidenti Qay Rayderlə görüşüb

Görüşdə hər iki tərəf üçün maraq doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb və "işəgötürənlər birlilikləri haqqında" qanunun hazırlanmasına, o cümlədən Azərbaycanda qeyri-formal məşğulluğun aradan qaldırılması istiqamətində beynəlxalq təcrübənin tətbiqinə ehtiyac olduğu vurğulanıb. Beynəlxalq Əmək Təşkilatının Azərbaycana ünvanlaşığı tezislərdə də qeyd olunub ki, işəgötürənlər birlilikləri haqqında ayrı bir qanunun qəbulu cəmiyyətdə onların mövqeyinin daha da artırılması məqsədə uyğundur.

Bununla yanaşı Məmməd Musayev mərkəzi Moskvada yerləşən Sənayeçilər və Sahibkarlar Beynəlxalq Konqresi ilə BƏT arasında əlaqələrin gücləndirilməsi istiqamətində töhfə verməyə hazır olduğunu qeyd edib. "Biz istərdik ki, BƏT-lə post-Sovet ölkələri daxil olmaq özündə 26 ölkəni birləşdirən bu təşkilat arasında körpü yaradaq. Çünkü dünyada münaqişələrin həllində, iş yerlərinin açılmasında vətəndaş cəmiyyətinin, ictimai təşkilatların böyük rolu var. Sənayeçilər və Sahibkarlar Beynəlxalq Konqresinin fəaliyyətini bu istiqamətə yönəldək ki, iş yerlərinin açılmasında beynəlxalq prinsiplərə riayət olunmasında BƏT-lə əməkdaşlıq edilsin". Məmməd Musayev bildirib ki, qeyri-formal

məşğulluqla mübarizə məqsədi ilə Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Əli Əhmədovun rəhbərliyi ilə Əmək Münasibətlərinin Tənzimlənməsi və Koordinasiyası Komissiyası yaradılıb. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası və Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Milli Konfederasiyası bu komissiyanın üzvləridir. M.Musayev qeyri-formal məşğulluqdan formal iqtisadiyyata keçidlə bağlı BƏT-in təcrübəsinin Azərbaycanla paylaşılmasını fayda verəcəyini da qeyd edib. BƏT-in Azərbaycanda təlim mərkəzinin yaradılmasının da faydalı olacağını Qay Rayderin diqqətinə çatdırıb.

Görüş zamanı Qay Rayder bildirib ki, ölkə prezidenti İlham Əliyevlə görüşündən məmnunluğunu dilə gətirib. Bildirib ki, Azərbaycan Respublikasının prezidenti ilə qeyri-formal məşğulluqdan formal məşğulluğa keçid ətrafında fikir mübadiləsi aparıb və bu istiqamətdə görüləcək işlərdən söhbət açılıb.

Görüşdə Azərbaycanla BƏT arasında gələcək əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib, əməkdaşlıq gündəliyinin daha da genişləndirilməsinə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan Sahibkarlar Konfederasiyası ilə Rusyanın Sənayeçilər və Sahibkarlar İttifaqı arasında əməkdaşlıq memorandumu imzalanıb

Sənədə “Dayanıqlı İnkışaf Məqsədlərinə doğru: davamlı inkişafın və layiqli əməyin təbliği” mövzusunda Bakıda keçirilən tədbir çərçivəsində imza atılıb. Memorandumu Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının prezidenti Məmməd Musayev və Rusyanın Sənayeçilər və Sahibkarlar İttifaqının prezidenti Aleksandr Şoxin imzalayıblar.

Memorandumun məqsədi iki ölkə arasındakı gələcək əməkdaşlıq perspektivlərinin genişləndirilməsidir.

Sahibkarlarla görüş keçirilib

Azərbaycan Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının nümayəndəleri, sahibkarlıq assosiasiyaları və bir sıra iş adamları ilə görüş keçirilib.

Görüşdə vergilər naziri Mikayıl Cabbarov, ASK-nın sədri Məmməd Musayev, ASK-ya üzv olan şirkətlər və assosiasiyalar iştirak edib, qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər müzakirə olunaraq iş adamlarını məaqləndirən məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Vergilər naziri vergi sistemində aparılan dəyişikliklərin başlıca prinsipləri, vergi ödəyiciləri ilə münəsabatlarda şəffaflığın təmin olunması, onların qarşılaşdığı məsələlərin həll olunması istiqamətində görülən işlər, həmçinin biznes sektorundan gözləntilərlə bağlı çıxış edib.

Görüşdə Vergilər Nazirliyi ilə sahibkarlar arasında müzakirə platforması kimi çıxış edəcək Əməkdaşlıq Şurasının yaradılması barədə razılıq əldə edilib.

"Gömrük və sahibkarlıq" mövzusunda görüş keçirilib

İyunun 21-də Bakı şəhərində iş adamları ilə "Gömrük və sahibkarlıq" mövzusunda görüş keçirilib.

Tədbiri Dövlət Gömrük Komitəsi və Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası birgə təşkil edib.

Görüşdə Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri, gömrük xidməti general-leytenantı Səfər Mehdiyev, Milli Məclisin iqtisadi siyaset, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Ziyad Səmədzadə, İqtisadiyyat nazirinin müavini Niyazi Səfərov, Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının prezidenti Məmməd Musayev iştirak ediblər.

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının prezidenti Məmməd Musayev dövlət başçısı İlham Əliyev tərəfindən bütün sahələrdə mütərəqqi islahatların aparıldığını və bu islahatlarda məqsədin sahibkarlıq mühitinin yaxşılaşdırılması, iş adamlarına münbət şəraitin yaradılması olduğunu bildirib. Gömrük sahəsində bu islahatların uğurla həyata keçirildiyini və konkret nəticələrin əldə olunduğunu qeyd edən Məmməd Musayev, sahibkarlıq subyektlərinin də bu islahatların səməralılıyinin artırılmasına töhfə verəcəyinə ümidi var olduğunu diqqətə çatdırıb.

Görüşdə çıxış edən Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri, gömrük xidməti general-leyenantı Səfər Mehdiyev bildirib ki, Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin uzaqgörən siyaseti bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Sahibkarlığın inkişafı üçün yaradılmış münbət şərait, strateji yol xəritələri, yerli istehsalın artırılması məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər Azərbaycanda özəl sektora diqqət və qayğıının nəticəsidir.

Səfər Mehdiyev diqqətə çatdırıb ki, 2016-cı ildən etibarən gömrük orqanlarında islahatların aparılması istiqamətində dövlət başçısının tapşırıqlarından irəli gələn müəyyən işlər görülüb. Hazırda idxlə-ixrac əməliyyatlarının, gömrük prosedurlarının sadələşdirilməsi məqsədilə işlər davam etdirilir. Sahibkarlığın inkişafında gömrük xidmətinin də mühüm rol oynadığını deyən Komitə sədri, bununla əlaqədar son vaxtlar iş adamları və gömrük əməkdaşları arasında davamlı görüşlərin keçirildiyini, sahibkarların rəy və təkliflərinin öyrənildiyini bildirib.

Qeyd edilib ki, istər gömrük-biznes münasibətlərinin şəffaf şəkildə qurulması, sahibkarların hüquqlarının qorunması, istərsə də qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi, gömrük tarifləri və digər məsələlərlə bağlı bütün təkliflər nəzərə alınır.

DGK sədri vurgulayıb ki, Azərbaycan Prezidentinin gömrük xidməti qarşısında qoyduğu vacib tapşırıqların ən birincisi sahibkarların yanında olmaq - tam şəffaflığın təmin edilməsi və korrupsiya hallarına qarşı mübarizənin gücləndirilməsidir. "Sahibkarlardan xahişim budur ki, onları narahat edən məqamları rəsmi və qeyri-rəsmi şəkildə bildirsinlər" - deyən Komitə sədri, sahibkarlar və gömrük xidməti arasında işgüzar əməkdaşlığın budan sonra da davam etdirilə-

cəyinə əminliyini bildirib.

Gömrük orqanlarının hər zaman sahibkarların yanında olduğunu diqqətə çatdırıb. Komitə sədri, islahatların sürətlə davam etdiriləcəyini və gömrüklə bağlı bütün problemlərin qarşılıqlı şəkildə müzakirə edilərək qısa zaman kəsiyində aradan qaldırılacağını söyləyib.

Milli Məclisin iqtisadi siyaset, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Ziyad Səmədzadə ölkədə həyata keçirilən islahatların mahiyyətindən danışır və gömrük sistemində bu istiqamətdə, xüsusişə şəffaflığın artırılması məqsədilə atılan addımların həm siyasi, həm də iqtisadi baxımdan mühüm əhəmiyyət daşıdığını, son aylarda gömrük daxilolmalarının əhəmiyyətli dərəcədə artmasının da bu çərçivədə görülən məqsədönlü işlərin uğurlu nəticəsi olduğunu bildirib.

İqtisadiyyat nazirinin müavini Niyazi Səfərov əsası ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan iqtisadi sistemin davamlılığının təmin olunması və qorunmasında gömrük orqanlarının mühüm rol oynadığını bildirib. Qeyd edilib ki, son dövr gömrük orqanlarında həyata keçirilən islahatlar ölkənin iqtisadi təhlükəsizliyini təmin etməklə yanaşı, sahibkarlıq mühitinin də yaxşılaşdırılması və biznes mühitinin inkişafında mühüm rol oynayıb. Gömrük orqanlarının fəaliyyətinin yeni fəlsəfəsinin formallaşdırılmasını vurgulayan nazir müavini, sahibkarlıq subyektləri ilə səmərəli dialoqun qurulması, şəffaflığın təmin edilməsi, gömrük prosedurlarının sadələşdirilməsi, rüsumların azaldılması və qanunvericiliyin ardıcıl olaraq təkmilləşdirilməsinin sahibkarlığın inkişafına təsir göstərən mühüm amillər olduğunu diqqətə çatdırıb.

Daha sonra tədbirdə çıxış edən sahibkarların rəy və təklifləri dinlənilib, onları maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Görüşün sonunda Dövlət Gömrük Komitəsi ilə Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası arasında əməkdaşlıq memorandumu imzalanıb. Sənədi Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Səfər Mehdiyev və Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının prezidenti Məmməd Musayev imzalayıblar.

“Səhiyyə və idman müəssisələri ilə iş” komissiyasının tərkibi yenidən formalaşıb

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının nəzdində fəaliyyət göstərən “Səhiyyə və idman müəssisələri ilə iş” komissiyasının tərkibinin yenidən formalaşması məqsədi ilə iclas keçirilib. İclasda ölkənin səhiyyə və idman sahəsində fəaliyyət göstərən aparıcı şirkətlərinin rəhbərləri, Azərbaycan Tibb Universitetinin professoru və tibb müəssisələrinin rəhbərləri iştirak ediblər.

Azərbaycan Sahibkarlar Konfederasiyasının baş katibi əvəzi Kristina Məmmədova Komissiya üzvlərini salamlayaraq bildirib ki, Konfederasiya sahibkarlar və işəgötürənləri təmsil edən təşkilat olaraq, səhiyyə və idman sahəsində fəaliyyət göstərən özəl şirkət və müəssisələrinin bir araya gələrək, qarşılıqlı əlaqələrin yaradılmasında, o cümlədən, həmin sahələr üzrə biznes mühitinin yaxşılaşdırılmasında maraqlıdır. K.Məmmədova qeyd edib ki, yaradılan Komissiya yaxından əlaqələrin qurulmasında və mövcud problemlərin səsləndirilməsi və müzakirəsinin aparılması üçün platforma olacaq. Bu baxımdan, ASK-nın nəzdində fəaliyyət göstərən “Səhiyyə və idman müəssisələri ilə iş” komissiyasının işini daha da canlandırmaya ehtiyac var. K.Məmmədova Komissiyanın üzvlərini özəl səhiyyə və idman sahəsində onları narahat edən məsələləri müzakirə edərək, maraqlı təkliflərlə çıxış etməyə, aktiv şəkildə fəaliyyət göstərməyə səsləyib.

Kristina Məmmədova çıxışının davamında bildirib ki, Komissiyanın fəaliyyətini səmərəli şəkildə bərpa etmək üçün onun tərkibinə yenidən baxılması-

na, sədr və müavinlərinin seçilməsinə ehtiyac var. İcləs çərçivəsində komissiyasının sədri Türk-Amerikan Medikal Senter-in baş direktoru Ramiz Əliyev seçilib.

Daha sonra, sədr qismində Ramiz Əliyev çıxış edərək, ona təqdim edilən etimada görə öz təşəkkürünü bildirib, Komissiyanın bundan sonrakı fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılması üçün xeyli işlərin görülməsinə ehtiyac olduğunu bildirib. İlk olaraq, komissiya üzvləri barədə məlumat verib, daha sonra iştirakçıları müzakirələrdə fəal iştirak etməyə dəvət edib. Bildirib ki, gündəliyə çıxarılan məsələlər üzrə bir sıra aidiyyəti ekspert və professorların da dəvəti, onların fikirlərinin dinlənilməsi komissiyanın işi üçün olduqca vacibdir.

ASK-nın hüquq və əmək münasibətləri şöbəsinin müdürü Xəqan Hümmətzadə hazırlanmış Komissiyanın Əsasnamə layihəsinin iştirakçılara təqdim edərək, Komissiya fəaliyyətinin təşkil edilməsinə dair Əsasnamədə nəzərdə tutulan məsələlərə aydınlıq gətirib.

Tədbirdə Komissiya sədri və digər üzvlər tərəfindən Əsasnaməyə əlavə rəy və təkliflər səsləndirildikdən sonra, Əsasnamə layihəsinin yenilənərək növbəti iclasda yenidən müzakirəyə çıxarılmasına qərar verilib.

Azərbaycan Sahibkarlar Konfederasiyasının bu sahədə dövlət strukturları ilə əməkdaşlığı da müzakirə edilən məsələlər sırasında olunub.

İclas strateji istiqamətləri və gələcək fəaliyyət planları haqqında müzakirələr davam edib.

BAKİ TEKSTİL FABRİKİ

«Bakı Tekstil Fabriki» MMC-nin istehsal profiline daxildir:

- Xüsusi təyinatlı geyimlər
- Promo geyimlər
- Məktəbli geyimi
- Tibbi geyim
- Idman geyimi
- Alt geyim
- Corab
- Digər geyimlər

www.btf.az

Sette Bellezza
since 2012
for kids

ALPAR
underwear

ENZO
forman

ZANBAG

ENZO
forkids

Sette Bellezza
since 2017
for women

CORABCI
forman

BETEX
work uniform

- Korporativ üsulla tikiliş
- Loqoların naxışla vurulması
- Loqoların boyası ilə vurulması
- Loqoların fleks vurulması

Bakı, AZ1008, Binəqədi r-nu, Baksol ərazisi 1
Tel.: (99412) 4120206, (99455) 4540001
E-mail: office@btf.az

Azərbaycan Respublikası, Bakı ş., AZ1110,
Akademik Həsən Əliyev küç. 57, 3-cü mərtəbə
Tel: (+99412) 465 72 42 (107)
Faks: (+99412) 465 72 42
E-mail: office@ask.org.az
gmammadova@ask.org.az
Veb-səhifə: www.ask.org.az